

WÓJT GMINY WIEPRZ

(WYŁOŻENIE DO WGLĄDU PUBLICZNEGO)

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WIEPRZ

Załącznik nr 1 do Uchwały
Rady Gminy Wieprz Nr
z dnia

(PROJEKT)

Zespół autorski:

mgr Wiktor Głowacki
mgr Janusz Komenda
mgr Magdalena Zalasińska

Współpraca:

Magdalena Pietrzak

Kierownik Zakładu

mgr Wiktor Głowacki

Dyrektor Oddziału

dr inż. Ireneusz Jędrychowski

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	3
2.	UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY	5
2.1.	POŁOŻENIE GMINY W REGIONIE	5
2.1.1.	Powiązania strukturalno-przestrzenne	5
2.1.2.	Powiązania transportowe	5
2.1.3.	Powiązania infrastrukturalne	6
2.1.4.	Powiązania przyrodnicze	8
2.1.5.	Powiązania społeczno-gospodarcze	9
2.2.	STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO, DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU	9
2.2.1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	9
2.2.2.	Zabudowa mieszkaniowa	11
2.2.3.	Zabudowa usługowa, produkcyjna, infrastrukturalna i specjalna	12
2.2.4.	Ruch budowlany	14
2.2.5.	Stan prawny gruntów	16
2.3.	STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I JEGO OCHRONA	17
2.3.1.	Położenie fizyczno-geograficzne	17
2.3.2.	Charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego	18
2.3.3.	Zasoby przyrodnicze oraz ich ochrona prawna	41
2.4.	STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I JEGO OCHRONA	49
2.4.1.	Rozwój osadnictwa, układy przestrzenne	49
2.4.2.	Zespoły i obiekty zabytkowe oraz ich ochrona prawna	50
2.5.	WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	56
2.5.1.	Uwarunkowania demograficzne	56
2.5.2.	Warunki mieszkaniowe	59
2.5.3.	Infrastruktura społeczna	60
2.6.	BEZPIECZEŃSTWO LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	63
2.7.	POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	64
2.8.	STAN SYSTEMÓW TRANSPORTU I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	66
2.8.1.	System transportowy	66
2.8.2.	Systemy infrastruktury technicznej	68
2.9.	ZADANIA SŁUŻĄCEREALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	87
2.10.	SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	87
2.10.1.	Uwarunkowania sprzyjające rozwojowi przestrzennemu gminy	87
2.10.2.	Uwarunkowania ograniczające rozwój przestrzenny gminy	88
3.	KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY	91
3.1.	GŁÓWNE KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY	93
3.1.1.	Cel rozwoju gminy Wieprz	93
3.1.2.	Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy	93

3.1.3.	Polityka ponadlokalna na obszarze gminy Wieprz	96
3.2.	ZASADY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY	101
3.3.	KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, PARAMETRY, WSKAŹNIKI ORAZ WARUNKI ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA	106
4.	ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	131
4.1.	OBIEKTY I TERENY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	131
4.2.	POLITYKA OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	132
5.	ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	137
5.1.	OBIEKTY I TERENY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	137
5.2.	POLITYKA OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU	139
6.	KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI	143
7.	KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	147
7.1.	ZAOPATRZENIE W WODĘ	147
7.2.	ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	148
7.3.	GOSPODARKA ODPADAMI	150
7.4.	ZAOPATRZENIE W GAZ	151
7.5.	ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ	153
7.6.	TELEKOMUNIKACJA	153
8.	KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I GOSPODARKI GRUNTAMI	155
8.1.	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	155
8.2.	GOSPODARKA GRUNTAMI	157
9.	INWESYCJE CELU PUBLICZNEGO	159
10.	OBSZARY NA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZADZANIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁÓW NIERUCHOMOŚCI	161
10.1.	PLANY MIEJSCOWE	161
10.2.	DOPUSZCZALNY ZAKRES ZMIAN W PLANACH MIEJSCOWYCH	164
11.	OBSZARY ROZMIESZCZENIA WIELKOPOWIERZCHNIOWYCH OBIEKTÓW HANDLOWYCH	167
12.	OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ RECHABILITACJI LUB REKULTYWACJI	169
13.	OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	171
14.	OBSZARY I TERENY GÓRNICZE, UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN	173
15.	POTENCJALNE OBSZARY OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA I TERENY ZAMKNIĘTE	175
15.1.	OBSZARY OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA	175
15.2.	TERENY ZAMKNIĘTE	175
16.	UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ, SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM	177

1. WPROWADZENIE

W dniu 23 października 2012 roku Rada Gminy Wieprz podjęła Uchwałę Nr XIX/170/12 o przystąpieniu do sporządzenia Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wieprz, uchwalonego Uchwałą Nr XXX/180/05 Rady Gminy Wieprz z dnia 20 kwietnia 2005 roku, zmienionego Uchwałą Nr XL/241/10 Rady Gminy Wieprz z dnia 27 stycznia 2010 roku.

Studium jest dokumentem mającym na celu określenie polityki przestrzennej gminy oraz lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Ustalenia Studium składają się z:

- Uchwały Rady Gminy w sprawie uchwalenia Studium;
- Tekstu Ustaleń Studium – Załącznik Nr 1 do Uchwały Rady Gminy;
- Rysunku: „Uwarunkowania rozwoju” – Załącznik Nr 2 do Uchwały Rady Gminy – mapa w skali 1:10 000.
- Rysunku: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” – Załącznik Nr 3 do Uchwały Rady Gminy – mapa w skali 1:10 000;

Ponadto Załącznik nr 4 do Uchwały Rady Gminy stanowi rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag dotyczących projektu studium wyłożonego do wglądu publicznego.

Dotychczas obowiązujące *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Gminy Wieprz* zostało sporządzone w 2005 roku i zmienione w zakresie przeznaczenia niektórych terenów w 2010 roku. Potrzeba jego zmiany wynika z dużej ilości wniosków złożonych do Urzędu Gminy Wieprz, przez mieszkańców i właścicieli terenów w Gminie Wieprz, dotyczących zmiany przeznaczenia terenów pod różne formy zainwestowania.

Ponadto istotnymi powodami dla zmiany studium są zmiany regulacji prawnych w zakresie planowania przestrzennego oraz zmiany lokalnych i ponadlokalnych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, jakie nastąpiły w okresie po uchwaleniu dotychczas obowiązującego studium.

Podstawowym aktem prawnym, w którym wprowadzono nowe wymogi odnośnie studium jest Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2012 r., poz. 647 z późniejszymi zmianami). Niniejsza zmiana studium ma na celu dostosowanie studium do wymogów wyżej wymienionego aktu prawnego.

Ze względu na fakt, iż tekst dotychczasowego studium został zredagowany w sposób uniemożliwiający uwidocznienie w nim dokonywanych zmian studium w sposób zapewniający spójność całości tekstu jak również ze względu na konieczność uwzględnienia zmieniających się uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego Gminy Wieprz konieczna była nowa redakcja tekstu studium.

2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY

2.1. POŁOŻENIE GMINY W REGIONIE

2.1.1. Powiązania strukturalno-przestrzenne

Gmina Wieprz położona jest w zachodniej części województwa małopolskiego, w powiecie wadowickim. Powierzchnia gminy wynosi 7449,5 ha. W 2012 roku zamieszkiwało w gminie 12169 osób. W skład gminy wchodzi 6 miejscowości, z których Wieprz są siedzibą gminnych władz samorządowych. Gmina Wieprz graniczy od południa z miastem Andrychów, od południowego-wschodu z gminą Wadowice, od wschodu z gminą Tomice, od północy z gminami Zator i Przeciszów zaś od zachodu z gminami Kęty i Osiek. Podstawowe dane dotyczące powierzchni i liczby ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Wieprz podano w tabeli nr 2.1.

Tabela 2.1. Podział administracyjny gminy Wieprz.

Lp.	Miejscowość	Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni gminy [%]	Ludność* [osób]	Udział w zaludnieniu gminy [%]	Ludność na 1 km ²
1	Frydrychowice	1741,1	23,4	2869	23,6	165
2	Gierałtowie	951,3	12,8	1286	10,6	135
3	Gierałtowiczki	483,9	6,5	456	3,7	94
4	Nidek	888,2	11,9	1377	11,3	155
5	Przybradz	673,8	9,0	1003	8,2	149
6	Wieprz	2711,2	36,4	5178	42,6	191
RAZEM		7449,5	100,0	12169	100,0	163

Źródło: Urząd Gminy w Wieprzu i obliczenia własne.

2.1.2. Powiązania transportowe

Zewnętrzny system transportu drogowego łączący gminę z układem krajowym tworzy przebiegająca przez gminę droga wojewódzka nr 781 Chrzanów – Babice – Zator – Wieprz – Andrychów – Łękawica, która przebiega z północy na południe gminy przez miejscowości Gierałtowie i Wieprz. Łączy się ona w kierunku południowym na terenie miasta Andrychów z drogą krajową nr 52 Bielsko Biała – Kęty – Wadowice – Głogoczów, która z kolei łączy się w miejscowości Głogoczów z drogą krajową nr 7 Chyżne – Kraków a w mieście Bielsko Biała z drogą ekspresową S-69 i drogą krajową nr 1. Ponadto wymieniona wyżej droga wojewódzka nr 781 łączy się w kierunku północnym na terenie miasta Zator z drogą krajową nr 28, która w tej miejscowości

łączy się z drogą krajową nr 44 Kraków – Skawina – Zator – Oświęcim – Tychy – Gliwice, która z kolei łączy się w miastach Kraków i Gliwice z autostradą A-4.

Przez teren gminy przebiega również szereg dróg powiatowych. Są to drogi:

- nr 1736 K - Frydrychowice-Inwałd-Kaczyna;
- nr 1743 K - Andrychów-Nidek-Głębowice;
- nr 1757 K - Wieprz-Nidek-Witkowice;
- nr 1758 K - Wieprz-Osiek;
- nr 1759 K - Gierałtowiec-Brzosy;
- nr 1761 K - Graboszyce-Głębowice;
- nr 1762 K - Przeciszów-Piotrowice-Gierałtowiec;
- nr 1763 K - Frydrychowice-Przybradz;
- nr 1764 K - Tomice-Przybradz;
- nr 1765 K - Radocza-Frydrychowice;
- nr 1767 K - Wadowice-Wieprz;

Drogi powiatowe w kilku przypadkach wymagają poprawy ich parametrów technicznych, w szczególności korekt nienormatywnych promieni łuków oraz przebudowy niektórych odcinków i poprawienia jakości ich nawierzchni.

2.1.3. Powiązania infrastrukturalne

Zaopatrzenie w gaz

Przez miejscowość Wieprz przebiega trasa gazociągu wysokiego ciśnienia DN 150 CN 2,5 MPa, relacji Oświęcim – Wadowice, mającego znaczenie ponadlokalne. Ponadto przez wschodni skrawek miejscowości Frydrychowice przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 CN 6,3 MPa, relacji Brzeźnica – Sucha Beskidzka. Gazociągi te, wraz z gazociągiem relacji Skawina – Brzeźnica – Oświęcim tworzą jeden z pierścieni w sieci gazociągów wysokoprężnych Polski Południowej. Z kolei źródła zaopatrzenia gminy w gaz są zlokalizowane poza terenem gminy Wieprz. Podstawowe znaczenie w zaopatrywaniu w gaz sieciowy odbiorców w gminie Wieprz ma sieć gazociągów średnioprężnych, wprowadzonych na teren gminy z kierunku południowego (stacje gazowe na obszarze gminy Andrychów).

Elektroenergetyka

Infrastruktura elektroenergetyczna gminy Wieprz jest ściśle związana z infrastrukturą sąsiednich i pobliskich gmin oraz całego regionu. Jest to zawsze występująca, charakterystyczna cecha systemu elektroenergetycznego, bowiem system elektroenergetyczny Polski nie tylko stanowi spójną całość, lecz także jest już

od szeregu lat sprzęgnięty z systemem elektroenergetycznym Unii Europejskiej oraz jest powiązany z systemem elektroenergetycznym niemal całego kontynentu europejskiego. Wieży te, w najbliższym otoczeniu gminy Wieprz, mają różnoraki charakter:

- Przez gminę Wieprz przebiega trasa dwutorowej napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia, mająca znaczenie ponadlokalne, w tym:
 - biegnąca przez południowy kraniec gminy linia 110 kV relacji Poręba – Andrychów – Wadowice,
 - biegnąca przez centralną część gminy linia 110 kV relacji Poręba – Zaskawie;
- źródła zaopatrzenia gminy Wieprz w energię elektryczną są usytuowane wyłącznie poza obszarem gminy - energia elektryczna z tych źródeł (przede wszystkim z GPZ Andrychów i GPZ Zator) jest doprowadzana liniami napowietrznymi średniego napięcia 15 kV do stacji transformatorowych 15/0,4 kV, rozmieszczonych w poszczególnych miejscowościach gminy, a następnie dostarczana odbiorcom siecią rozdzielczą niskiego napięcia 0,4 kV.

Wodociągi i kanalizacja

System zaopatrzenia w wodę gminy Wieprz nie jest połączony z systemami zaopatrzenia w wodę gmin sąsiednich. Bazuje on na trzech ujęciach wody zlokalizowanych w Gierałtowicach (dwa ujęcia) oraz w Wieprzu. Ponad 90 % odbiorców wody w gminie podłączonych jest do sieci wodociągowych zasilanych z tych ujęć.

Na obszarze gminy Wieprz nie funkcjonują obecnie zbiorowe systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków. Wyjątkiem jest tu biologiczna oczyszczalnia ścieków obsługująca wyłącznie Spółdzielnię Mleczarską w Wieprzu. Ponadto na jej obszarze funkcjonuje w chwili obecnej około 130 przydomowych oczyszczalni ścieków obsługujących oprócz zabudowy mieszkaniowej pojedyncze obiekty użyteczności publicznej.

Telekomunikacja

Abonenci telefonii przewodowej we wszystkich miejscowościach gminy dysponują w pełni zautomatyzowanymi połączeniami w sieci ACMM (**A**utomatycznych **C**entral **M**iędzy**M**iastowych). Wszyscy abonenci telefonii przewodowej w gminie należą w chwili obecnej do bielskiej strefy numeracyjnej.

Każda z działających w kraju sieci bezprzewodowej telefonii komórkowej posiada swe centrum regionalne m. in. w Katowicach. Abonenci telefonii komórkowej z terenu gminy Wieprz powiązani są z katowickimi ośrodkami – niezależnie od tego z usług której sieci korzystają.

2.1.4. Powiązania Przyrodnicze

Gmina Wieprz leży (według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego, 1998) w granicach mezoregionów Podgórze Wilamowickiego oraz Pogórze Śląskie i Pogórze Wielickiego. Podgórze Wilamowickie wchodzi w skład makroregionu Kotliny Oświęcimskiej, który z kolei wchodzi w skład podprovincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie. Z kolei Pogórze Śląskie i Pogórze Wielickie wchodzi w skład makroregionu Pogórze Zachodniobeskidzkie, który z kolei wchodzi w skład podprovincji Północne Podkarpacie. Podprovincje te wchodzi w skład prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem.

Główną rzeką gminy jest Wieprzówka, lewobrzeżny dopływ Skawy, która przepływa w kierunku mniej więcej z południowego-zachodu na północny-wschód. Dwa elementy przyrodnicze na terenie gminy posiadają istotne znaczenie ponadlokalne:

- rzeka Wieprzówka i jej prawobrzeżny dopływ Frydrychówka wraz z łąkami, łąkami, zadrzewieniami i zaroślami krzewiastymi w otoczeniu koryta stanowiące ponadlokalny i lokalny korytarz ekologiczny łączący przyrodnicze tereny gminy z jej otoczeniem;
- kompleksy stawów rybnych występujące w centralnej, północnej i wschodniej części gminy, będące elementami całego systemu stawów rybnych w tej części Małopolski („Dolina Karpia”) posiadające istotne znaczenie w systemie przyrodniczym gminy Wieprz i gmin sąsiednich.

W dolinie rzeki Wieprzówki, która jest lewobrzeżnym dopływem rzeki Skawy funkcjonuje obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, PLB 120005 pod nazwą „Dolina Dolnej Skawy” obejmujący na terenie gminy Wieprz około 766,0 ha. Jest on powiązany funkcjonalnie z terenami położonymi w dolinie rzeki Skawy w gminach sąsiadujących, a więc z gminami Wadowice i Tomice na południowym-wschodzie i wschodzie oraz w gminie Zator na północy. Obejmuje on największe kompleksy stawów Ziemi Oświęcimsko-Zatorskiej: Spytkowice, Przeręb, Bugaj oraz Stawy Monowskie. Prowadzona jest tu intensywna hodowla ryb, wiele zbiorników jest mocno zarośniętych roślinnością wodną. W ostoi znajdują się żwirownie z wyspami, chętnie zasiedlanymi przez ptaki. Występuje tutaj co najmniej 17 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, dla których wyznacza się ostoje sieci Natura 2000; 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (PCKZ).

2.1.5. Powiązania społeczno-gospodarcze

Gmina Wieprz poprzez swoje położenie w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Andrychów (na południu) i miasta powiatowego Wadowice (na południowym-wschodzie) oraz pomiędzy Aglomeracją Górnośląską na zachodzie, a Aglomeracją Krakowską na wschodzie jest w stosunkowo korzystnej sytuacji powiązań społeczno-gospodarczych.

Rozkładają się one w głównej mierze zgodnie z przewagą wyjazdów do pracy, w tym głównie od Wadowic i Andrychowa, co ma wpływ na możliwość załatwiania wielu spraw w urzędach administracji szczebla ponadlokalnego, zlokalizowanych w miejscu pracy lub jego bezpośrednim otoczeniu.

Główne powiązania funkcjonalne gminy Wieprz z otoczeniem są związane z:

- rynkiem pracy;
- podstawową opieką w zakresie ochrony zdrowia;
- korzystaniem z usług ponadpodstawowych;
- rynkiem zbytu dla produktów rolnych;
- lokowaniem działalności gospodarczej (na terenie gminy przez podmioty zlokalizowane poza gminą) oraz miejscem działalności gospodarczej (poza gminą przez podmioty zlokalizowane w gminie);
- ponadlokalnymi systemami komunikacji i infrastruktury technicznej.

2.2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO, DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU

2.2.1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Cały obszar Gminy Wieprz jest w chwili obecnej objęty obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Sporządzony został on w roku 2006 zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wieprz uchwalonym w 2005 roku i zmienionym w 2010 roku.

W planie tym, z późniejszymi jego zmianami, przeznaczono łącznie ponad 2000 ha terenów pod utrzymanie lub rozwój różnego rodzaju zainwestowania, co stanowi prawie 27 % ogółu powierzchni gminy Wieprz.

Jak wykazała przeprowadzona analiza, w stosunku do terenów już zainwestowanych, rezerwa terenów przeznaczonych pod zabudowę w poszczególnych miejscowościach gminy waha się od około 30% do około 60%. Najwięcej wolnych terenów budowlanych znajduje się na obszarze miejscowości Przybradz i Gierałtowiczki (około 60 % terenów przeznaczonych do zainwestowania) oraz na obszarze miejscowości Nidek (około

50%), natomiast najmniej na obszarach miejscowości Gierałtowie i Frydrychowice (około 40%) oraz na obszarze miejscowości Wieprz (około 30% terenów przeznaczonych do zainwestowania), co ilustruje tabela nr 2.2.

Tabela 2.2. Struktura przeznaczenia terenów pod zainwestowanie w planie miejscowym.

Użytkowanie terenów według planu	Frydrychowice	Gierałtowie	Gierałtowiczki	Nidek	Przybradz	Wieprz	Razem
MM	74,7	11,9	7,8		2,8	66,7	163,9
MN1, MN2	283,0	125,9	27,5	97,0	44,1	267,3	844,8
MU1, MU/za, MU2	60,6	49,9	53,8	85,5	74,7	244,7	569,2
UP1, UP2	2,5	0,7		1,9	2,5	2,4	10,0
UK	0,6	0,6	0,1	0,8		0,3	2,4
U1, U1/za, U2	6,8	8,2		7,4		23,2	45,6
U/P	5,3	1,2		2,7		6,6	15,8
P	0,8	4,1		5,6		31,5	42,0
RU			1,0			2,8	3,8
US1, US2	0,8	1,5	6,0		0,8	2,2	11,3
ZC	1,9	0,4	0,2	0,7		1,9	5,1
W	0,1	5,7			0,1	0,2	6,1
K		2,5				0,1	2,6
T	0,3		0,1			0,1	0,5
KDG, KDZ, KDL, KDD	71,0	41,7	19,1	33,8	24,3	83,0	272,9
KDW, KP8, KP6	2,6			1,4	0,9	3,5	8,4
KU	0,7	0,2		0,5		1,6	3,0
Powierzchnia terenów do zainwestowania	511,7	254,5	115,6	237,3	150,2	738,1	2007,4

Źródło: Urząd Gminy w Wieprzu, obliczenia własne.

W obecnie obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego sołectw gminy Wieprz generalnie utrzymano dotychczasową strukturę użytkowania terenów w gminie, uściślając zapisy uwzględniające aktualne ich zagospodarowanie.

Największe zmiany dotyczyły:

- wyznaczenia nowych terenów mieszkaniowych zarówno dla zabudowy jednorodzinnej, jak i zagrodowej oraz nowych terenów mieszkaniowo-usługowych w obszarach o małych rezerwach tych rodzajów użytkowania oraz w obszarach dużej aktywności inwestycyjnej;
- wyznaczenia nowych terenów pod zabudowę związaną z działalnością usługową i produkcyjną w południowej i północno-wschodniej części miejscowości Wieprz;
- zachowania rezerwy terenów dla przebiegu drogi będącej północną obwodnicą Andrychowa w ciągu drogi krajowej nr 52;

- wyznaczenia terenów umożliwiających zalesienie ekstensywnie wykorzystywanych gruntów rolnych;
- ograniczenia sposobu i intensywności zabudowy w terenach bezpośredniego zagrożenia powodzią lub możliwością wystąpienia ruchów masowych ziemi.

2.2.2. Zabudowa mieszkaniowa

Zabudowa mieszkaniowa w gminie Wieprz jest wynikiem wielowiekowej tradycji osadnictwa w tym rejonie oraz powojennych procesów inwestycyjnych, których szczególne nasilenie obserwujemy w ostatnich latach. Cechą charakterystyczną struktury osadniczej jest to, że w wielu miejscowościach jeszcze dziś można wyraźnie odczytać historycznie ukształtowaną strukturę tych miejscowości, zabudowę rozlokowaną w sposób tradycyjny, w skupiskach wzdłuż istniejących głównych dróg, wokół centrów wsi, na terenach z reguły korzystnych dla inwestowania. Dotyczy to zwłaszcza układów osadniczych miejscowości Wieprz, Gierałtowice, Frydrychowice i Nidek. Nowa zabudowa, będąca rezultatem wzrastających potrzeb odnośnie ilości i jakości mieszkań, lokalizowana jest w dalszym ciągu głównie wzdłuż dróg, ale niestety coraz częściej poza istniejącymi historycznymi układami osadniczymi, przez co zacieśnia się coraz bardziej odrębność poszczególnych miejscowości. Coraz częściej lokalizowana jest także na terenach dotychczas niezainwestowanych, w oderwaniu od istniejących struktur osadniczych, co wymaga rozbudowy układu komunikacyjnego gminy i może kolidować z zasobami środowiska przyrodniczego.

W poprzednich latach na terenie gminy przeważała zabudowa zagrodowa związana z produkcją rolną. Jednakże w ostatnich latach przybiera zdecydowanie więcej zabudowy typowo mieszkaniowej jednorodzinnej lub mieszkaniowo-usługowej. Można tu wyróżnić w głównej mierze układ osadniczy miejscowości Wieprz, która w swojej południowej i centralnej części przekształca się stopniowo w kierunku zabudowy podmiejskiej, charakterystycznej dla terenów peryferyjnych miasta Andrychów. Inną cechą charakterystyczną nowo powstającej zabudowy jest zdecydowana poprawa jej walorów estetycznych, począwszy od projektowania architektonicznego, poprzez materiały budowlane a skończywszy na ostatecznym urządzeniu całych posesji.

Analiza istniejącego zainwestowania oraz rezerw terenowych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i mieszkaniowo-usługową w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego sołectw gminy Wieprz wskazuje, że w obszarach przeznaczonych w tym planie pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i mieszkaniowo-usługową znajduje się 735,8 ha terenów wolnych, możliwych do zainwestowania, co stanowi około 47% powierzchni tych obszarów.

W poszczególnych miejscowościach udział ten waha się od 38% w miejscowości Wieprz do 64% w miejscowości Przybradz, co ilustruje tabela nr 2.3.

Tabela 2.3. Wielkość rezerw terenowych w obszarach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

Lp.	Miejscowość	Powierzchnia terenów zainwestowanych ogółem [ha]	Powierzchnia terenów pod budownictwo mieszkaniowe wg obowiązującego planu [ha]	Powierzchnia terenów zainwestowanych w terenach pod budownictwo mieszkaniowe wg obowiązującego planu [ha]	Rezerwa	
					[ha]	[%]
1	Frydrychowice	274,3	418,3	225,9	192,4	46
2	Gierałtowie	117,2	187,7	97,6	90,1	48
3	Gierałtowiecki	50,1	89,1	33,9	55,2	62
4	Nidek	96,6	182,5	82,1	100,4	55
5	Przybradz	56,0	121,6	43,8	77,8	64
6	Wieprz	446,2	578,7	358,8	219,9	38
Razem		1040,4	1577,9	842,1	735,8	46,6

Źródło: Obliczenia własne.

Ponadto na podstawie danych z tej tabeli wynika, że:

- **Powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową stanowi 21,2% ogólnej powierzchni gminy.**
- **Powierzchnia terenów obecnie zainwestowanych wynosi 14,0% ogólnej powierzchni gminy.**

Na podstawie przeprowadzonych analiz zaobserwowano stałe zmniejszanie się dynamiki przyrostu rozproszonego zainwestowania w terenach otwartych, szczególnie od momentu uchwalenia obecnie obowiązującego planu miejscowego. Jest to niezwykle korzystne zjawisko, mające wpływ na ogólne postrzeganie ładu przestrzennego w gminie, jak również pośrednio na stan finansów publicznych gminy.

2.2.3. Zabudowa usługowa, produkcyjna, infrastrukturalna i specjalna

Zabudowę usługową na terenie gminy można podzielić na zabudowę spełniającą funkcje usług publicznych oraz usług o charakterze komercyjnym.

W ramach usług publicznych mieszczą się obiekty administracji publicznej, oświaty i wychowania, ochrony zdrowia i opieki społecznej, kultury, sportu i rekreacji. Zabudowa spełniająca funkcje administracyjne zlokalizowana jest w miejscowości Wieprz, gdzie mieści się siedziba gminnych władz samorządowych oraz urząd gminy obsługujący mieszkańców gminy. Zabudowa spełniająca funkcje oświatowo-wychowawcze to gimnazja zlokalizowane w miejscowościach Frydrychowice, Gierałtowie, Wieprz (2 obiekty) i Przybradz oraz szkoły podstawowe mieszczące się

w poszczególnych miejscowościach gminy i działające przy nich przedszkola samorządowe.

W Gminie Wieprz funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Ochrony Zdrowotnej oraz powiązane z nim ośrodki zdrowia w miejscowościach Frydrychowice, Gierałtówce, Nidek i Wieprz.

Obiektami, w których prowadzona jest działalność kulturalna są Gminny Ośrodek Kultury zlokalizowany w miejscowości Wieprz sprawujący również nadzór nad Wiejskimi Domami Kultury mieszczącymi się w miejscowościach Frydrychowice, Gierałtówce, Nidek i Przybradz oraz (okazjonalnie) remizy Ochotniczych Straży Pożarnych.

Realizację potrzeb sportowo-rekreacyjnych zapewniają obiekty sal gimnastycznych zlokalizowane przy gimnazjach i szkołach podstawowych, trzy boiska piłkarskie („orliki”) we Frydrychowicach, Nidku i Wieprzu oraz stadiony piłkarskie ludowych klubów sportowych we Frydrychowicach, Gierałtówcach, Przybradzu i Wieprzu. Ponadto na terenie gminy funkcjonują place zabaw we Frydrychowicach, Gierałtówcach, Nidku, Przybradzu i Wieprzu (2 obiekty).

Obiekty spełniające funkcje komercyjne (usługi, handel) zlokalizowane są w dużej mierze w połączeniu z zabudową mieszkaniową, co wynika z charakteru prowadzonej działalności oraz na wydzielonych działkach w obrębie tej zabudowy. Są to zarówno obiekty handlu detalicznego jak i hurtowego, obiekty świadczące różnego rodzaju usługi a także place składowe i obiekty magazynowe. Ponadto w niektórych miejscowościach gminy zlokalizowane są obiekty gastronomiczne, w tym dwa o wysokim standardzie w Wieprzu i Frydrychowicach.

Z kolei największymi obiektami prowadzącym działalność produkcyjną na terenie gminy są spółdzielnia mleczarska, zakład mięsny, zakład produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych, zakłady produkcji kotłów grzewczych, zakład produkcji opakowań w Wieprzu, przetwórnia owoców i warzyw we Frydrychowicach, zakład produkcji pojemników na odpady w Nidku, zakład produkcji mebli w Gierałtówkach.

Obiekty infrastruktury technicznej to w głównej mierze ujęcie i stacja uzdatniania wody w Gierałtówkach zarządzane przez Gminny Zakład Wodociągów w Wieprzu.

Wydzielone w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego sołectw gminy Wieprz tereny pod zabudowę usługową, produkcyjną, infrastrukturalną i inną o podobnym charakterze obejmują około 140,1 ha i znajdują się w przeważającej mierze w miejscowościach Wieprz (69,4,0 ha), Gierałtówce (24,5 ha), Nidek (18,4 ha) oraz Frydrychowice (17,2 ha). Na pozostałe dwie miejscowości w gminie przypada około 10,6 ha tego rodzaju terenów.

2.2.4. Ruch budowlany

Analiza wydanych pozwoleń na budowę w latach 2010-2012 (do października) wskazuje na zróżnicowane nasilenie ruchu budowlanego w gminie w tym okresie (tabele od 2.4a. do 2.4d.).

Tabela 2.4a. Pozwolenia na budowę wydane na terenie gminy Wieprz w roku 2010

Nr	Miejscowość	Zabudowa jednorod.	Zabudowa zagrod.	Zabudowa usługowo-mieszk.	Zabudowa usług.	Zabudowa produkc.	Budynki gospod. Przyłącza Zjazdy	Inne	Razem
1	Frydrychowice	7	0	0	1	1	0	3	12
2	Gierałtowie	2	0	0	0	0	0	2	4
3	Gierałtowiczki	2	0	0	0	0	0	1	3
4	Nidek	5	0	0	2	0	0	0	7
5	Przybradz	3	0	0	1	0	0	0	4
6	Wieprz	22	1	0	2	1	7	8	41
OGÓŁEM		41	1	0	6	2	7	14	71

Źródło: Urząd Gminy w Wieprzu, obliczenia własne

W analizowanym okresie wydanych zostało łącznie 267 tego typu decyzji administracyjnych. Można zauważyć również stałą tendencję wzrostową w odniesieniu do ich ogólnej liczby w poszczególnych latach, przy czym w roku 2012 analizowany był tylko okres od stycznia do października.

Tabela 2.4b. Pozwolenia na budowę wydane na terenie gminy Wieprz w roku 2011

Nr	Miejscowość	Zabudowa jednorod.	Zabudowa zagrod.	Zabudowa usługowo-mieszk.	Zabudowa usług.	Zabudowa produkc.	Budynki gospod. Przyłącza Zjazdy	Inne	Razem
1	Frydrychowice	7	2	0	1	0	5	6	21
2	Gierałtowie	9	0	0	0	0	0	0	9
3	Gierałtowiczki	1	0	0	0	0	0	0	1
4	Nidek	5	0	0	0	0	3	7	15
5	Przybradz	4	0	0	0	0	1	0	5
6	Wieprz	20	0	0	0	1	7	14	42
OGÓŁEM		46	2	0	1	1	16	27	93

Źródło: Urząd Gminy w Wieprzu, obliczenia własne

Pod względem liczby wydanych pozwoleń na budowę przodowała miejscowość Wieprz. Wydano tu 129 takich decyzji, co stanowiło prawie połowę wszystkich pozwoleń na budowę (48%) wydanych w analizowanym okresie. W dalszej kolejności znajdowały się miejscowości Frydrychowice i Nidek, z odpowiednio 19% i 15% udziałem. Najmniejszy odsetek stanowiły pozwolenia na budowę wydane na obszarze miejscowości Gierałtowiczki (3%).

Tabela 2.4c. Pozwolenia na budowę wydane na terenie gminy Wieprz w roku 2012(do końca października)

Nr	Miejscowość	Zabudowa jednorod.	Zabudowa zagrod.	Zabudowa usługowo-mieszk.	Zabudowa usług.	Zabudowa produkc.	Budynki gospod. Przyłącza Zjazdy	Inne	Razem
1	Frydrychowice	10	0	0	0	0	1	6	17
2	Gierałtowice	4	0	0	0	0	0	3	7
3	Gierałtowiczki	3	0	0	0	0	0	0	3
4	Nidek	7	0	0	0	0	2	10	19
5	Przybradz	5	0	0	0	0	1	5	11
6	Wieprz	32	0	0	3	0	4	7	46
OGÓŁEM		61	0	0	3	0	8	31	103

Źródło: Urząd Gminy w Wieprzu, obliczenia własne

Powyższa sytuacja świadczy o **wysokim stopniu koncentracji** działalności inwestycyjnej, a co za tym idzie **wysokim stopniu koncentracji zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy**, w miejscowości Wieprz położonej w południowej części gminy.

Tabela 2.4d. Pozwolenia na budowę wydane na terenie gminy Wieprz w latach 2010-2012

Nr	Miejscowość	Zabudowa jednorod.	Zabudowa zagrod.	Zabudowa usługowo-mieszk.	Zabudowa usług.	Zabudowa produkc.	Budynki gospod. Przyłącza Zjazdy	Inne	Razem
1	Frydrychowice	24	2	0	2	1	6	15	50
2	Gierałtowice	15	0	0	0	0	0	5	20
3	Gierałtowiczki	6	0	0	0	0	0	1	7
4	Nidek	17	0	0	2	0	5	17	41
5	Przybradz	12	0	0	1	0	2	5	20
6	Wieprz	74	1	0	5	2	18	29	129
OGÓŁEM		148	3	0	10	3	31	72	267

Źródło: Urząd Gminy w Wieprzu, obliczenia własne

W przypadku analizy rodzaju pozwoleń na budowę największy udział w gminie stanowiły pozwolenia na lokalizację budynków jednorodzinnych (55%). Również w tym przypadku zdecydowała przodowała miejscowość Wieprz, gdzie takich decyzji wydano 74 (niemal 28% wszystkich decyzji). Na drugim miejscu znalazły się pozwolenia na budowę zakwalifikowane do kategorii inne, w której umieszczone zostały między innymi przebudowy, nadbudowy i zmiany sposobu użytkowania budynków oraz pozwolenia na budowę dotyczące inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej. W tej kategorii także dominowała miejscowość Wieprz na obszarze której wydano niemal 11% tego rodzaju decyzji (29 pozwoleń na budowę). Z kolei w miejscowości Nidek wydano 17 tego rodzaju decyzji a w miejscowości Frydrychowice 15 tego rodzaju decyzji. Trzecią grupę stanowiły decyzje związane z lokalizacją budynków gospodarczych, przyłączy oraz zjazdów. Pozwolenia te stanowiły 12% wszystkich decyzji o pozwoleniu na budowę i zostały w większości wydane na obszarze miejscowości Wieprz.

Nieliczne decyzje o pozwoleniu na budowę odnoszą się do lokalizacji zabudowy usługowej, usługowo-mieszkaniowej, produkcyjnej czy zagrodowej. Wydanych ich zostało zaledwie 16 (czyli około 6% wszystkich tego rodzaju decyzji) z czego żadna z nich nie została wydana dla miejscowości Gierałtowice i Gierałowiczki.

2.2.5. Stan prawny gruntów

Analiza stanu prawnego gruntów w Gminie Wieprz wskazuje na zdecydowanie największy udział gruntów będących własnością prywatną (tabela nr 2.5). Stanowią one około 87,7% ogółu gruntów na obszarze gminy.

Tabela 2.5. Struktura własności gruntów komunalnych i Skarbu Państwa według miejscowości (obrębów geodezyjnych).

Miejscowości	Grunty komunalne		Grunty Skarbu Państwa					
			Grunty Lasów Państwowych		Grunty Agencji Własności Rolnej		Pozostałe	
	pow. w ha	udz. w %	pow. w ha	udz. w %	pow. w ha	udz. w %	pow. w ha	udz. w %
Frydrychowice	16,78	11,0	44,27	23,8	40,69	11,6	18,89	8,4
Gierałtowice	52,78	34,5	1,51	0,8	112,68	32,1	31,60	14,1
Gierałowiczki	22,59	14,8	62,59	33,7	38,40	10,9	6,31	2,8
Nidek	20,75	13,5	52,76	28,4	103,85	29,6	2,42	1,1
Przybradz	10,27	6,7	17,89	9,6	5,98	1,7	83,51	37,2
Wieprz	29,96	19,6	6,91	3,7	49,22	14,0	81,53	36,4
Gmina ogółem	153,13	16,8	185,93	20,3	350,82	38,4	224,27	24,5

Źródło: Urząd Gminy w Wieprzu, obliczenia własne.

Grunty Skarbu Państwa stanowią około 10,2% ogółu gruntów na obszarze gminy. Wśród nich dominuje Agencja Własności Rolnej, która jest posiadaczem ponad 46% wszystkich gruntów Skarbu Państwa. Tereny należące do Lasów Państwowych liczą niewiele ponad 24% wszystkich gruntów Skarbu Państwa. Udział pozostałych terenów w gruntach Skarbu Państwa mierzony jest na poziomie prawie 30%. W gminie Wieprz grunty komunalne stanowią około 2,1% wszystkich gruntów. Nie jest to duży wynik, z trudem wystarczający do prowadzenia aktywnej polityki gospodarowania przestrzenią przez gminę.

2.3. STAN ŚRODOWISKA I JEGO OCHRONA

2.3.1. Położenie fizyczno-geograficzne

Pod względem fizjograficznym obszar gminy Wieprz położony jest w obrębie (Kondracki 2002):

- podprowincji – Północne Podkarpacie (512);
 - makroregionu – Kotlina Oświęcimska (512.2);
 - mezoregionu – Podgórze Wilamowickie (512.23).
- podprowincji – Zewnętrzne Karpaty Zachodnie (513);
 - makroregionu – Pogórze Zachodniobeskidzkie (513.3);
 - mezoregionu – Pogórze Śląskie (513.32);
 - mezoregionu – Pogórze Wielickie (513.33);

Podgórze Wilamowickie – jest położone pomiędzy doliną Wisły na północy a brzegiem nasunięć karpaccich na południu. Mezoregion ten zajmuje powierzchnię około 270 km² Wysoczyzny wznoszą się 30 – 70 m ponad dna dolin dopływów Wisły. Podłoże budują utwory mioceńskie, na których zalegają płaty moreny lub bruk pomorenowy, przykryte lessem lub utworami lessopodobnymi. Na tym podłożu wytworzyły się urodzajne gleby tworząc dobre warunki dla rozwoju rolnictwa. Mezoregion jest gęsto zaludniony, dominuje rolnicze użytkowaniu terenu.

Pogórze Śląskie – rozciąga się od doliny rzeki Olzy na zachodzie po dolinę Wieprzówki pomiędzy Andrychowem a Zatorem na wschodzie. Zajmuje ono powierzchnię około 500 km². Charakterystycznym elementem rzeźby Pogórza Śląskiego są garby o wierzchołkach dochodzących do wysokości 400 – 450 m u podnóża progu Beskidu Śląskiego i Małego i do wysokości 280 – 300 m na granicy Kotliny Oświęcimskiej. Rozcinają je płynące z gór rzeki Olza, Wisła, Biała, Soła, Wieprzówka i ich dopływy. Powierzchnię działów wodnych pokrywają gliny, na których

rozwinęły się zespoły gleb o średniej produktywności. Mezo-region ten jest gęsto zaludniony a większe ośrodki miejskie rozwinęły się w dolinach rzek.

Pogórze Wielickie – rozciąga się od Andrychowa na zachodzie po dolinę Raby pomiędzy Myślenicami a Gdowem na wschodzie. Zajmuje ono powierzchnię około 600 km². Charakterystycznym elementem rzeźby Pogórza Wielickiego są szerokie garby o wyrównanych wierzchowinach. Rozcinają je płynące na północ Skawa, Skawinka, Cedron i ich równoleżnikowe dopływy. Wierzchowinę Pogórza Wielickiego pokrywają gliny i żwiry plejstoceńskie a gleby są średnio produktywne. Mezo-region ten jest gęsto zaludniony. Osiedla występują zarówno na wierzchowinach jak i w dolinach.

2.3.2. Charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego

Budowa geologiczna

Podłoże geologiczne terytorium gminy Wieprz jest zróżnicowane. W częściach gminy wchodzących w skład Pogórza Śląskiego i Wielickiego podłoże to stanowią utwory fliszowe (silnie pofałdowane kompleksy piaskowców, łupków, margli i innych utworów) płaszczowiny podśląskiej. Skały fliszowe na terenie gminy występują na powierzchni jedynie w niewielu miejscach w północno-wschodniej części gminy. Na prawym (wschodnim) zboczu doliny Wieprzówki w północnej części Przybradza występują piaskowce i łupki warstw z Przybradza oraz margle, piaskowce i łupki warstw łąckich. Z kolei we wschodniej części Przybradza na zboczach jednej z dolin dopływów Skawy występują piaskowce ciężkowickie. Podłoże geologiczne Kotliny Oświęcimskiej budują osady trzeciorzędowe wypełniające rów przedgórski Karpat. Są to głównie piaski i ropy a rzadziej piaskowce. Prawie całe terytorium gminy jest pokryte osadami czwartorzędowymi o znacznej miąższości. Starsze utwory czwartorzędowe to gliny i piaski z okresu zlodowacenia krakowskiego. Na nich zalegają utwory lessowe, które występują na powierzchni prawie całej gminy poza dnami dolin cieków wodnych gdzie wykształciły się najmłodsze osady aluwialne – mułki, piaski i żwiry rzeczne.

Najistotniejsze znaczenie dla zagospodarowania przestrzennego gminy mają następujące uwarunkowania wynikające z budowy geologicznej terenu:

- Skały fliszowe ze względu na naprzemianległe występowanie piaskowców i łupków są szczególnie podatne na występowanie **ruchów masowych ziemi**. W związku z powyższym na terenie gminy występują osuwiska aktywne, okresowo-aktywne i nieaktywne oraz tereny zagrożone ruchami osuwiskowymi. Ruchy masowe ziemi mogą stanowić poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa mienia i ludzi. Dla celów niniejszego opracowania dokonano identyfikacji osuwisk aktywnych, okresowo-aktywnych i nieaktywnych oraz terenów zagrożonych ruchami osuwiskowymi na podstawie dostępnych informacji zawartych

w Systemie Osłony Przeciwosuwiskowej „SOPO” opracowywanym przez Państwowy Instytut Geologiczny. Zgodnie z tymi informacjami na obszarze gminy Wieprz rozpoznano ogółem 187 osuwisk o różnym stopniu aktywności oraz wyznaczono 8 terenów zagrożonych ruchami osuwiskowymi. Zaobserwowano również duże zróżnicowanie pod względem częstości występowania osuwisk a także ich wielkości i charakteru. Największa koncentracja osuwisk występuje na zboczach dolin większych rzek Wieprzówki, Frydrychówki i ich dopływów w obszarze karpackim oraz rzeki Bachorz w zapadlisku przedkarpackim. Poza zboczami dolin występują nieliczne małe osuwiska. Wyjątek stanowi rejon Gościńca (przysiółek Frydrychowic), gdzie występuje większe nagromadzenie osuwisk w tym o powierzchni około 1,5 ha. Ponadto korzystano z innych źródeł informacji, w tym głównie z Urzędu Gminy Wieprz i obserwacji terenowych. Zidentyfikowane osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami osuwiskowymi zaznaczono na mapach „Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego” i „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego”.

- Występowanie złóż surowców mineralnych. Dno doliny Wieprzówki rozcinającej obszar gminy jest wypełnione osadami rzecznyymi, wśród których mogą występować złoża kruszywa naturalnego. Natomiast występujące pod utworami fliszowymi, w północnej części gminy, węglonośne utwory karbonu górnego zawierają węgiel kamienny. Jednakże ze względu na znaczne głębokości występowania nie ma perspektyw gospodarczego wykorzystania tych zasobów.
- Zróżnicowane warunki gruntowe na obszarze gminy rzutujące w istotny sposób na geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych. Warunki te określa się na etapie projektowania obiektów budowlanych. Wtedy też wykonywane będą szczegółowe analizy warunków gruntowych stosownie do wymogów Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 września 1998 roku w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. z 1998 roku, Nr 126, poz. 839). Na większości obszaru gminy dominują proste warunki gruntowe. Występować one będą w obrębie wyrównanych wierzchołków oraz na wysokich terasach Wieprzówki gdzie zalegają jednorodne pokrywy utworów lessowych (na wierzchołkach) lub osadów aluwialnych (na terasach). Lessy i utwory lessopodobne o miąższości 2 m i więcej są na terenie gminy przeważnie gruntami statecznymi. W stanie suchym stanowią dobre podłoże budowlane. Są to jednakże grunty bardzo wrażliwe na zawilgocenie gdyż wówczas gwałtownie pogarszają się ich własności wytrzymałościowe. Zagrożenie dla posadawianych

obiektów budowlanych mogą stanowić także występujące lokalnie zjawiska sufozyjne.

Złożone warunki gruntowe będą występować głównie w szerokich dnach dolin w północnej części gminy w związku z płytkim występowaniem poziomu wód gruntowych. Zwierciadło wód gruntowych może tu występować w poziomie projektowanego posadawiania obiektów budowlanych lub powyżej tego poziomu. Natomiast skomplikowanych warunków gruntowych można się spodziewać głównie w obrębie stromych zboczy dolin rzecznych.

Złoża surowców mineralnych

Gmina Wieprz jest stosunkowo uboga w surowce mineralne. Dno doliny rzeki Wieprzówki rozcinającej obszar gminy jest wypełnione osadami rzecznyymi, wśród których mogą występować złoża kruszywa naturalnego. Dotychczas jednak na terenie gminy nie rozpoznano i nie udokumentowano żadnego w tym rejonie.

Na północnym krańcu gminy znajduje się niewielki fragment udokumentowanego złoża węgla kamiennego „Zator” występującego w głęboko zalegających utworach karbonu. Jednakże ze względu na znaczne głębokości jego występowania nie ma na razie perspektyw gospodarczego wykorzystania tych zasobów.

Podstawowe informacje na temat wymienionego wyżej złoża zestawiono w tabeli nr 2.6.

Tabela 2.6. Złoża o zasobach udokumentowanych.

Lp.	Kopalina	Złoże	Miejscowość	Możliwe zastosowanie
1	Węgiel kamienny	„Zator”	Gierałtowie, Gierałtowiczki, Przybradz	Dla elektroenergetyki

Źródło: „Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Wieprz”, 2013.

Orientacyjny zasięg udokumentowanego złoża węgla kamiennego „Zator” zaznaczono na mapach „Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego” i „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego”.

Ponadto nie ma informacji o występowaniu w granicach omawianego obszaru innych złóż surowców mineralnych zarówno o zasobach zarejestrowanych lub szacunkowych czy też o zasobach perspektywicznych.

Rzeźba terenu

W pewnym związku z budową geologiczną pozostaje rzeźba terenu. Dolina Wieprzówki stanowi najbardziej charakterystyczny element rzeźby obszaru gminy. Przebiega ona mniej więcej południkowo i rozdziela terytorium gminy na dwie części o nieco różnej morfologii. Wschodnia część gminy położona na Pogórzu Wielickim jest nieco wyższa i posiada bardziej urozmaiconą rzeźbę terenu gdyż podłoże geologiczne budują tu skały fliszowe bardziej odporne na procesy denudacyjne. Typowymi formami rzeźby są tutaj szerokie garby o wyrównanych wierzchowinach porozcinane dość głębokimi dolinami rzecznyymi o stromych zboczach.

Zachodnia część gminy znajduje się w granicach Podgórze Wilamowickiego i Pogórze Śląskiego. Utwory fliszowe, które budują podłoże Pogórze Śląskiego są tu mało odporne i w związku z tym cała zachodnia część gminy jest nieco niższa i posiada mniej urozmaiconą rzeźbę terenu niż część wschodnia. Sama dolina Wieprzówki stopniowo rozszerza się ku północy. W miejscowości Wieprz przy granicy miasta Andrychów dno doliny jest szerokie na około 1 km, podczas gdy na północy gminy pomiędzy miejscowościami Gierałtowice i Przybradz osiąga około 1,5 km a dalej na północnym krańcu gminy ponownie się zwęża do około 0,5 km. Dolina jest wyraźnie asymetryczna, jej prawe, wschodnie zbocze jest wyraźnie bardziej strome. Rozpiętość wysokości bezwzględnych na terenie gminy wynosi około 134 m, od około 239 m n.p.m. w korycie Wieprzówki na północnym krańcu gminy do około 373 m n.p.m. na wzniesieniu Wielki Dział (Barańczak) w Wieprzu.

Ukształtowanie powierzchni ziemi w gminie Wieprz nie stanowi poważnej bariery dla rozwoju zainwestowania, aczkolwiek realizacja zabudowy, dróg czy też sieci i urządzeń infrastruktury technicznej na terenach o znacznym nachyleniu może wymagać stosowania odpowiednich rozwiązań technicznych. Natomiast ukształtowanie powierzchni stwarza na terenie gminy następujące uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego:

- występowanie walorów krajobrazowo-widokowych na większości obszaru gminy; szczególnie rozległe widoki rozciągają się z wierzchowin garbów Pogórze Wielickiego w kierunku południowym na wzniesienia Beskidu Małego;
- występowanie na terenie gminy gruntów, które powinny być przeznaczone do zalesienia ze względu na znaczne nachylenie stoku i związane z tym zagrożenie erozją gleby i utrudnienia w rolniczym użytkowaniu gruntów.

Powierzchnia ziemi w gminie Wieprz jest współcześnie modelowana przez trzy grupy procesów geomorfologicznych. Są to procesy erozji, transportu i akumulacji. Spośród procesów występujących na omawianym obszarze, a mających istotne znaczenie w kształtowaniu rzeźby terenu należy wymienić:

- **Splukiwanie powierzchniowe**, które występuje powszechnie na całym obszarze gminy. Polega ono na splukiwaniu wierzchniej warstwy gleby w czasie opadów, zwłaszcza nawalnych. Powoduje powstanie zmywów powierzchniowych, degradujących glebę nieraz na dużych obszarach. Na splukiwanie szczególnie podatne są pylaste, lessopodobne pokrywy, przy czym niewielkie nachylenia wystarczą, by degradacja przybierała groźne rozmiary. Efekty działania splukiwania są uzależnione od użytkowania rolniczego terenu. Najsilniej zaznacza się ten proces na polach zajętych pod uprawę roślin okopowych, zwłaszcza gdy zaorywanie przebiega równoległe do kierunku nachylenia stoku; znacznie mniej widoczne są jego efekty na terenach trwałych użytków zielonych i w lasach;
- **Erozja wodna rzek i potoków**, która występuje z kolei najsilniej podczas silnych wezbrań doprowadzając do podcinania i niszczenia brzegów (erozja boczna) oraz do poszerzania dolinnych den rzecznych i pogłębiania ich (erozja wgłębna). Intensywność tych procesów zależy od objętości przepływu i jego zmienności, od spadku podłużnego cieku wodnego, od odporności na erozję skał podłoża, a także wielkości materiału niesionego przez rzekę. W miejscowościach położonych w wąskich dnach dolin potoków erozja potoków stanowi zagrożenie dla dróg i zabudowy usytuowanej w sąsiedztwie koryta potoku;
- **Osuwanie** - procesowi temu sprzyja występowanie naprzemianległych warstw łupków i piaskowców zarówno w jednostce podśląskiej jak i śląskiej. Piaskowce wskutek spękania na ogół przepuszczają wodę, natomiast łupki są nieprzepuszczalne, lecz nasiąkając tracą na spójności. Łupki stanowią więc poziom, na którym gromadzi się woda. Występowanie ich ma zazwyczaj związek z pojawieniem się podmokłości, zabagnień i równocześnie ze złagodzeniem form terenu. Łupki – jeśli podścielają warstwę piaskowców, a nachylenie warstw jest zgodne z nachyleniem stoków, po nawodnieniu (np. wskutek silnych opadów atmosferycznych) stają się przyczyną osuwisk. Osuwanie może występować również w obrębie zwietrzelin, luźnych osadów oraz skał innych niż fliszowe przy znacznym nachyleniu terenu. Niemniej jednak w gminie Wieprz zagrożenie osuwaniem jest zdecydowanie większe w części gdzie podłoże budują utwory fliszowe;
- **Spelzywanie** jest procesem podobnym do osuwania, który zazwyczaj rozwija się w obrębie pokryw zwietrzelinowych na stokach. Jest to proces powolny, niemal niezauważalny, o którym świadczą charakterystyczne pnie drzew wygięte w górę stoku, tworzące tak zwane „haki”. Często spotyka się na takim stoku

zabagnienia, a jego powierzchnia złaziskowa jest zawsze nierówna, pełna zagłębień i nabrzmień;

- **Transport rumowiska** przez wody płynące. Jest to proces przemieszczania luźnego materiału skalnego w dół cieków wodnych. W zależności od wielkości okruchów skalnych materiał ten jest unoszony przez wody rzeczne lub wleczony po dnie rzeki. Proces ten odbywa się skokowo. Materiał skalny jest intensywnie przemieszczany w okresie wezbrań, po czym jest deponowany w obrębie koryta cieków. W gminie Wieprz najintensywniej proces ten przebiegał dotychczas w dolinie rzeki Wieprzówki. Jego efektem są kamieńce w korycie tej rzeki;
- **Działalność człowieka** również powoduje zmiany w rzeźbie terenu. Antropogeniczne formy rzeźby to między innymi wcięcia i sztuczne nasypy drogowe, wyrobiska poeksploatacyjne terasy rolnicze, wysypiska gruzu, ziemi i odpadów.

Warunki geologiczno-inżynierskie

Duże zróżnicowanie litologicznego wykształcenia skał przy skomplikowanej tektonice w połączeniu z urozmaiconą rzeźbą terenu są przyczyną dużego zróżnicowania warunków geologiczno inżynierskich w granicach opracowania studium.

Z punktu widzenia możliwości posadowienia budynków korzystne są obszary gruntów spoistych zwartych, półzwartych i twaroplastycznych, gruntów sypkich średnio zagęszczonych i skał, na których nie występują zjawiska geodynamiczne, a głębokość wody gruntowej przekracza 2 m. Na omawianym terenie rejonem o korzystnych dla budownictwa warunkach geologiczno-inżynierskich są wysoczyzny Podgórze Wilamowickiego oraz wyrównane wierzchowiny garbów Pogórze Śląskie i Wielickiego pokryte utworami lessopodobnymi, a także wysokie terasy Wieprzówki i Frydrychówki zbudowane z utworów aluwialnych. Lessy i utwory lessopodobne o miąższości 2 m i więcej są na terenie gminy przeważnie gruntami statecznymi. W stanie suchym stanowią dobre podłoże budowlane. Są to jednakże grunty bardzo wrażliwe na zawilgocenie gdyż wówczas gwałtownie pogarszają się ich własności wytrzymałościowe. Zagrożenie dla posadawianych obiektów budowlanych mogą stanowić także występujące lokalnie zjawiska sufozyjne.

Złożone warunki gruntowe będą występować głównie w szerokich dnach dolin w północnej części gminy w związku z płytkim występowaniem poziomu wód gruntowych. Zwierciadło wód gruntowych może tu występować w poziomie projektowanego posadawiania obiektów budowlanych lub powyżej tego poziomu. Natomiast skomplikowanych warunków gruntowych można się spodziewać głównie w obrębie stromych zboczy dolin rzecznych ze względu na występowanie ruchów

osuwiskowych oraz ze względu na możliwość rozwoju zjawisk sufozyjnych w obrębie utworów lessowych.

W przypadku realizacji obiektów budowlanych na obszarach o skomplikowanych warunkach gruntowych konieczne będzie każdorazowe wykonanie oprócz dokumentacji geotechnicznej także dokumentacji geologiczno-inżynierskiej, w której szczegółowo określa się parametry gruntów budujących podłoże geologiczne projektowanej inwestycji z uwzględnieniem tektoniki, morfologii, stratygrafii, wpływu inwestycji na środowisko, itd. Dokumentacje tego typu stosuje się obligatoryjnie dla trzeciej kategorii geotechnicznej, a więc tam, gdzie występują skomplikowane warunki gruntowo-wodne lub/i gdy konstrukcja obiektu kwalifikuje go do tej kategorii. Wykonanie dokumentacji geologiczno-inżynierskiej jest poprzedzone wykonaniem projektu prac geologicznych, który podlega zatwierdzeniu przez starostwo powiatowe. Dokumentacja podlega przyjęciu przez starostwo powiatowe. Według obowiązujących przepisów, dokumentacja taka stanowi podstawę do sporządzenia przez projektanta obiektu oceny geotechnicznych warunków posadowienia obiektu (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 września 1998 roku w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych).

Wody podziemne

Według regionalnego podziału zwykłych wód podziemnych (Paczyński 1993, 1995) wody podziemne na tym obszarze zaliczane są do Regionu XIII przedkarpackiego, w którym wydzielony został Subregion XIII₂ – Rybnicko-Oświęcimski, obejmujący dolinę Wisły wraz z ujściowymi odcinkami jej dopływów (północna część gminy) oraz Region XIV karpacki obejmujący pozostałą część gminy.

Wody podziemne w gminie Wieprz występują w dwóch rodzajach utworów geologicznych.

W południowej i wschodniej części gminy w utworach fliszowych trzeciorzędu i kredy (łupki i piaskowce) występują wody szczelinowe i w małym stopniu szczelinowo-porowe. Wodonośność tych utworów jest ograniczona i zależy od wzajemnych proporcji łupków i piaskowców. Według Mapy Hydrogeologicznej Polski, arkusz Bielsko-Biała (J. Chowaniec i inni, 1981) potencjalna wydajność typowego utworu studziennego w tych utworach wynosi od 0-2 m³/h w Wieprzu do 10-30 m³/h w Przybradzu i części Frydrychowic. Wydajność poziomego zależy nie tylko od porowatości i przepuszczalności, ale również od głębokości spękań tektonicznych. Do utworów o największej wydajności należy zaliczyć piaskowce, a najmniejszych warstwy łupkowe. Okresowo mogą występować braki wody. Temperatura wody waha się od 6 do 12°C i maleje wraz ze wzrostem wysokości nad poziom morza.

Znacznie zasobniejsze w wodę są na terenie gminy utwory czwartorzędowe – żwiry, piaski, piaski gliniaste i mułki w dolinie Wieprzówki i innych cieków. Są to wody porowe. Potencjalna wydajność typowego otworu studziennego wynosi tu kilkadziesiąt m³/h. Poziom zwierciadła wód podziemnych w utworach aluwialnych Wieprzówki nawiązuje do poziomu wody w rzece i w związku z tym podlega znacznym wahaniom. Poziom ten zasilany jest głównie opadami atmosferycznymi drogą bezpośredniej infiltracji, a w mniejszym stopniu również wodami spływającymi ze zboczy. W części Pogórskiej zawadnione utwory akumulacji rzecznej zalegają bezpośrednio na podłożu fliszowym, dzięki temu utrzymuje się kontakt tego poziomu z wodonośnym poziomem fliszowym. Wody tego poziomu wykazują również kontakt hydrauliczny z wodami powierzchniowymi w ciekach, a rzeki przeważnie spełniają rolę drenującą. Natomiast poza dolinami wody występują w piaskach gliniastych, glinach i lessach, przy czym wydajność jest tu znacznie mniejsza – od kilku do kilkunastu m³/h.

W celu ochrony zasobów użytkowych poziomów wód podziemnych przed zanieczyszczeniem oraz nadmierną eksploatacją, najbardziej zasobne zbiorniki spełniające określone warunki, zwłaszcza możliwość zaopatrzenia ludności w wodę, zostały uznane jako Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) i objęte ochroną (Dz. U. Nr 232, poz. 1953 z 2002 roku).

Na terenie sąsiedniej gminy Tomice występuje zbiornik zaliczany do GZWP nr 444 „Dolina Rzeki Skawy” dla którego zaprojektowano strefy ochronne ONO (obszar najwyższej ochrony) oraz OWO (obszar wysokiej ochrony). Strefa ochronna OWO od tego zbiornika wchodzi na obszar gminy Wieprz i obejmuje niewielki, wschodni skrawek miejscowości Przybradz (mapy „Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego” i „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego”). Podstawowe elementy charakterystyki GZWP nr 444 przedstawiono w tabeli nr 2.7.

Tabela 2.7. Charakterystyka GZWP.

Nr zbiornika	Powierzchnia w km ²			Wiek utworów	Typ zbiornika	Klasa jakości wód	Średnia głębokość (m)	Zasoby (tyś m ³ /d)
	GZWP	ONO	OWO					
444	86	86	430	QD	Porowy	I c	8	16,5

Źródło: „Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Wieprz”, 2013.

Jest to zbiornik przeznaczony do zaopatrzenia ludności w wodę do picia (I), a ze względu na jakość zaliczany do klasy Ic – bardzo nieznacznie zanieczyszczone, łatwe do uzdatniania.

Wody powierzchniowe

Gmina Wieprz jest położona w zdecydowanej większości w zlewni rzeki Wieprzówki, która jest lewym dopływem Skawy. Jedynie Gierałtowiczki znajdują się w zlewni potoku Bachorz, który wpada bezpośrednio do Wisły. Natomiast zachodnia część miejscowości Nidek i południowo zachodni kraniec Wieprza znajdują się w zlewni Soły. Ponadto wschodnie krańce Przybradza są odwadniane przez małe cieką odprowadzające wody bezpośrednio do Skawy. Główną rzeką gminy jest Wieprzówka. Bierze ona swój początek w szczytowych partiach Beskidu Małego w masywie Gronia Jana Pawła II i Potrójnej. Warunki klimatyczne beskidzkiej części zlewni w znacznie większym stopniu wpływają na reżim przepływów tej rzeki niż warunki klimatyczne panujące na terenie gminy Wieprz. Podstawowe dane dotyczące przepływów na Wieprzówce w profilu Rudze przedstawia tabela nr 2.8.

Tabela 2.8. Przepływy charakterystyczne Wieprzówki w profilu Rudze (m³/s).

Profil	Przepływ najniższy NNQ	Przepływ średni niski SNQ	Przepływ średni roczny SSQ	Przepływ najwyższy WWQ
Rudze (1961-90)	0.017	0.10	1.78	158

Źródło: „Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Wieprz”, 2013.

Wieprzówka cechuje się typowym dla rzek karpaccich deszczowo-śnieżnym reżimem przepływów i dużą nieregularnością przepływów. Charakterystyczne jest występowanie dwóch wezbrań w ciągu roku: wiosennego – wywołanego topnieniem śniegu w beskidzkiej części zlewni oraz letniego – wywołanego obfitymi opadami deszczu występującymi najczęściej w czerwcu i lipcu. Rozpiętość objętości przepływu tej rzeki jest bardzo duża. Ilustracją tej nieregularności jest powyższe zestawienie przepływów charakterystycznych Wieprzówki w profilu Rudze (poniżej gminy Wieprz).

Średni roczny odpływ jednostkowy w latach 1956-80 w zlewni Skawy po profil Zator wynosił 14,8 l/s/km².

Rzeka Wieprzówka oraz potok Frydrychówka będący prawobrzeżnym dopływem Wieprzówki są ciekami wodnymi, które stwarzają zagrożenie powodziowe na obszarze Gminy Wieprz. W 2005 roku Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie sporządził „Studium określające granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Skawy” stanowiące I etap studium ochrony przeciwpowodziowej. W opracowaniu tym określono **obszary szczególnego zagrożenia powodzią** obejmujące między innymi zasięg zalewu wodą

o prawdopodobieństwie Q 1% wzdłuż Wieprzówki i Frydrychówki (oba ciek wodne nie posiadają zabezpieczenia przeciwpowodziowego w postaci wałów przeciwpowodziowych na całym ich przebiegu w granicach Gminy Wieprz). Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy, dopuszczenia i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią.

Po opracowaniu wymienionego wyżej studium w sierpniu 2005 roku oraz latem 2010 roku w zlewniach Wieprzówki i Frydrychówki wystąpiły powodzie o zasięgu wykraczającym poza obszar szczególnego zagrożenia powodzią obejmujący zasięg zalewu wodą o prawdopodobieństwie Q 1% określony w tym studium.

Do chwili obecnej Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej nie sporządził dla Wieprzówki i Frydrychówki map zagrożenia powodziowego, o których mowa w art. 88d i 88f ustawy z dnia 18 lipca 2001 roku „Prawo Wodne” (Dz. U. z 2011 roku, Nr 32, poz. 159 z późniejszymi zmianami).

Z kolei w roku 2013 Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie sporządził opracowanie pod tytułem „Analiza zagrożenia powodziowego w zlewni Skawy”, które objęło swym zasięgiem Wieprzówkę i Frydrychówkę. W opracowaniu tym określono **obszary objęte zasięgiem zalewu wodą**, w tym **o prawdopodobieństwie Q 1%**, wzdłuż tych cieków. Ponieważ opracowanie to zostało sporządzone z uwzględnieniem powodzi, które miały miejsce w latach 2005 i 2010 oraz z uwzględnieniem nowych standardów w tej dziedzinie, wyznaczony w nim zasięg zalewu wodą o prawdopodobieństwie Q 1% jest bardziej adekwatny do faktycznego zagrożenia powodziowego w Gminie Wieprz, niż zasięg obszaru szczególnego zagrożenia powodzią o tym samym prawdopodobieństwie wyznaczony w studium sporządzonym osiem lat wcześniej.

Zgodnie z wytycznymi Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w chwili obecnej za prawnie obowiązujące uznaje się obszary zagrożenia powodziowego wyznaczone w studiach ochrony przeciwpowodziowej, a więc w przypadku Gminy Wieprz są to obszary szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczone w opracowaniu pod nazwą „Studium określające granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Skawy”. W związku z tym obszar szczególnego zagrożenia powodzią obejmujący zasięg zalewu wodą o prawdopodobieństwie Q 1% wyznaczony w przedmiotowym studium z 2005 roku zaznaczono na mapach „Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego” i „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego”. Mając jednak na uwadze, że wytyczne te nie określają jak długo studia zagrożenia powodziowego będą stanowiły podstawowy materiał dotyczący zagrożenia powodziowego, szczególnie w przypadku

Gminy Wieprz, dla której Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej nie sporządził map zagrożenia powodziowego, na mapach „Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego” i „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego” zaznaczono również obszar objęty zasięgiem zalewu wodą o prawdopodobieństwie Q 1% wyznaczony w analizie sporządzonej przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie w roku 2013. Mając na uwadze, że obszar ten w chwili obecnej, nie stanowi obszaru szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu ustawy Prawo Wodne, zgodnie z którym „dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej sporządza mapy zagrożenia powodziowego określające między innymi obszary szczególnego zagrożenia powodzią jak również obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku między innymi przelania się wód przez koronę wału przeciwpowodziowego i zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego”, należy go traktować jako dodatkowy materiał informacyjny, o bardzo istotnym znaczeniu dotyczącym zagrożenia powodziowego w Gminie Wieprz. Można również przyjąć, że w przypadku uznania zasięgu tego obszaru, bez zmian w stosunku do zasięgu obecnego, za obowiązujący w zakresie zagrożenia powodziowego, spełniony zostanie warunek uwzględnienia go w opracowaniach planistycznych Gminy Wieprz, w tym przypadku w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wieprz.

Także mniejsze cieki wodne mogą powodować szkody powodziowe w obiektach usytuowanych w sąsiedztwie ich koryt w przypadku wystąpienia intensywnych opadów lub gwałtownych roztopów.

Jakość wód Wieprzówki na terenie gminy jest przedmiotem monitoringu. Punkt pomiarowy znajduje się w Gierałtowicach w kilometrze 4,2. Według informacji WIOŚ Kraków w roku 2002 wody Wieprzówki były zanieczyszczone w stopniu nie odpowiadającym żadnej klasie czystości według klasyfikacji ogólnej. O tak niskiej ocenie ogólnej zdecydowały wartości wskaźników bakteriologicznych. Wartości miana Coli w roku 2002 były następujące:

- wartość średnioroczna - 0.09 ml/bakterię;
- wartość maksymalna – 0.4 ml/bakterię;
- wartość minimalna 0.004 ml/bakterię.

Według kryteriów fizyko-chemicznych jakość wody odpowiadała III klasie czystości zaś według kryteriów hydrobiologicznych II klasie czystości. Samorząd Gminy Wieprz ma ograniczony wpływ na jakość wód Wieprzówki ze względu na fakt iż rzeka ta wpływając na terytorium gminy niesie już wody częściowo zanieczyszczone ściekami pochodzącymi z terenu Andrychowa i innych miejscowości położonych powyżej.

Niemniej jednak istotnym czynnikiem powodującym bakteriologiczne zanieczyszczenie wód jest brak kanalizacji sanitarnej w terenach osadniczych gminy. Obecnie jedynie pojedyncze obiekty usługowo-produkcyjne są wyposażone w oczyszczalnię ścieków (mleczarnia i ubojnia w Wieprzu, gorzelnia i stacja hodowlana w Nidku).

Odrębnym problemem jest oddziaływanie na jakość wód w gminie Wieprz miejskiego wysypiska odpadów komunalnych i przemysłowych w Andrychowie. Wysypisko to jest zlokalizowane na północnych obrzeżach Andrychowa tuż przy granicy gmin. Poniżej wysypiska przepływa potok Bobrek, który uchodzi do Wieprzówki w Wieprzu. Badania wody tego potoku powyżej i poniżej wysypiska wykonane w 1990 roku przez Ośrodek Badań i Kontroli Środowiska w Bielsku-Białej wykazały wyraźny wzrost zanieczyszczeń poniżej wysypiska w przypadku większości badanych parametrów.

Na obszarze gminy największymi dopływami Wieprzówki jest prawobrzeżne potoki Krakowica i Frydrychówka oraz lewobrzeżne potoki Bobrek i Włosień ze Swornicą.

Rzeki i potoki mają reżim gruntowo-deszczowo-śnieżny, charakteryzujący się dużą zmiennością stanów wód, letnimi wezbraniem oraz jesiennymi niżówkami. Obszar Pogórza jest porozcinany bardzo gęstą siecią polnych i leśnych dróg, które stanowią – ważną dla spływu wód powierzchniowych – epizodyczną sieć rzeczną. Cechą małych zlewni pogórskich o charakterze rolniczym jest zanik odpływu korytowego w miesiącach letnich, wywołany znacznymi stratami wody na parowanie.

Ważnym elementem zasobów wodnych gminy są duże (o powierzchni prawie 255 ha) kompleksy stawów hodowlanych, które zasilane są wodami Wieprzówki, potoków Frydrychówki i Włosienia ze Swornicą oraz innych mniejszych potoków. Na obszarze gminy można wyróżnić pięć takich większych kompleksów zlokalizowanych głównie w czterech miejscowościach, w tym we Frydrychowicach łączna powierzchnia stawów hodowlanych wynosi ponad 77 ha, w Gierałtowicach ponad 62 ha, w Gierałtowickach prawie 36 ha i w Przybradzu prawie 68 ha. W obrębie każdego kompleksu stawy oddzielone są groblami. Są to stawy o różnej wielkości i o głębokości od 2 m do 3 m, a cykl hodowli ryb powoduje, że woda ze stawów jest jesienią spuszczana.

Większość stawów jest własnością Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa, dzierżawionych obecnie przez podmioty prywatne. Stanowią one ostoje dla licznych, często unikatowych gatunków zwierząt, zwłaszcza ptaków wodno-błotnych oraz roślin szuwarowych i wodnych.

Warunki klimatyczne

Pod względem klimatycznym obszar opracowania w większości znajduje się w regionie klimatu pogórza, jedynie niewielka północna część w dolinie Wieprzówki zaliczana jest do regionu klimatu pogórskiego lub kotlin. W zależności od przyjętych kryteriów wydzielenia regionów obszar gminy zaliczany jest według R. Gumińskiego do okręgu podgórskiego i nizin podgórskich (klasyfikacja rolniczo-klimatyczna) a według Romera do klimatu nizin i kotlin oraz górskich i podgórskich. Według klasyfikacji M. Hessa (1965) opartej na średniej rocznej temperaturze powietrza, zasięgu występowania pięter roślinnych oraz na podstawie danych fenologiczno-klimatycznych teren ten znajduje się na pograniczu:

- piętra ciepłego w Kotlinie Oświęcimskiej ze średnią temperaturą roku powyżej 8°C;
- piętra umiarkowanie ciepłego obejmującego Pogórze o średniej temperaturze roku od 6 do 8°C.

Granicą między piętrami jest izoterma 8°C przebiegająca w tym rejonie na wysokości około 250 m n.p.m. (Atlas, 1981). Na progu pogórza, na wypukłych formach terenowych wzrasta ona do 8,2-8,3°C, a w obrębie dolin obniża się do 7,5°C.

Z określonymi średnimi temperaturami powietrza wiąże się czas trwania termicznych pór roku. Wraz ze wzrostem wysokości nad poziom morza ulega skróceniu okres bezzimnia (temperatura średnia dobową powyżej 0°C), wydłuża się okres zimy termicznej (temperatura średnia dobową poniżej 0°C).

Lato termiczne z temperaturą dobową powyżej 15°C trwa około 90 dni, maksymalnie do 100 dni.

Najistotniejszym okresem z punktu widzenia gospodarki rolnej jest okres wegetacyjny ze średnią temperaturą dobową powyżej 5°C oraz długość okresu bezprzymrozkowego.

Średnia długość okresu wegetacyjnego wynosi 215 dni i maleje wraz ze wzrostem wysokości średnio od 2 do 2,5 dnia na 100 m wzniesienia.

Okres bezprzymrozkowy, który wyznaczają daty pierwszych i ostatnich trwa na tym terenie od 175 do 155 dni.

Pierwsze przymrozki pojawiają się w pierwszej połowie października, natomiast ostatnie na przełomie kwietnia i maja.

Pod względem wymagań gospodarki rolnej obszar ten należy do terenów o bardzo korzystnych warunkach klimatycznych.

Podstawowe dane klimatyczne dla Gminy Wieprz przedstawia tabela nr 2.9.

Średnie roczne sumy opadów wynoszą około 800 mm, przy czym ich rozpiętość w poszczególnych latach może wynosić od 550 mm do 1050 mm.

Tabela 2.9. Charakterystyka piętra klimatycznego umiarkowanie ciepłego.

Element	śr.	min.	max.
liczba dni z $t_d < -5\text{ }^\circ\text{C}$	-	-	-
liczba dni z $t_d < 0\text{ }^\circ\text{C}$	70	60	95
liczba dni z $t_d > 0\text{ }^\circ\text{C}$	295	270	305
liczba dni z $t_d > 5\text{ }^\circ\text{C}$	220	200	225
liczba dni z $t_d > 10\text{ }^\circ\text{C}$	160	140	170
liczba dni z $t_d > 15\text{ }^\circ\text{C}$	90	55	100
liczba dni z $t_{\min} < -10\text{ }^\circ\text{C}$	20	10	40
liczba dni z $t_{\max} < 0\text{ }^\circ\text{C}$	35	25	60
liczba dni z $t_{\min} < 0\text{ }^\circ\text{C}$	85	60	105
liczba dni z t_{\max} i $t_{\min} < 0\text{ }^\circ\text{C}$	120	85	165
liczba dni z $t_{\max} > 25\text{ }^\circ\text{C}$	35	25	50
roczna suma opadów w mm	800	500	1100
liczba dni z opadem $\geq 0,1$ mm	165	130	210
liczba dni z opadem $\geq 1,0$ mm	115	85	140
liczba dni z opadem $\geq 10,0$ mm	20	10	30
liczba dni z pokrywą śnieżną	65	45	105
średnia prędkość wiatru m/s	2,2	1,8	3,0
liczba dni z wiatrem ≥ 10 m/s	20	5	35
liczba dni z wiatrem ≥ 15 m/s	2	-	7
liczba dni pogodnych	50	20	75
liczba dni pochmurnych	135	110	160
liczba dni z mgłą	30	20	40

Źródło: „Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Wieprz”, 2013.

Maksimum opadów przypada na miesiące letnie (VI-VIII) około 40-43 % rocznej sumy, natomiast na miesiące zimowe (I-III) około 13-15% rocznej sumy. Zróżnicowanie miesięczne sum opadów może być bardzo duże od 5 mm do 120 mm w miesiącach zimowych oraz od 15 mm do 240 mm w miesiącach letnich. Średnia liczba dni z opadem powyżej 0,1 mm waha się od 152 do 172 dni. Najczęściej notuje się opady słabe (od 1,0 do 5,0 mm), natomiast opady o dużej wydajności (od 20 do 30,0 mm) występują od 2 do 6 dni, a bardzo silne (powyżej 30 mm) od 1 do 3 dni.

Liczba dni z pokrywą śnieżną, w zależności od wysokości nad poziom morza rośnie od 66 do 70 dni. Długość potencjalnego okresu jej występowania wynosi około 120 a czas zalegania stałej pokrywy śnieżnej od 60 do 70 dni. Tworzenie się pokrywy śnieżnej trwa na przełomie listopada i grudnia a zanikanie rozpoczyna się w drugiej połowie lutego do połowy marca (Leśniak 1983).

Obszar jest dobrze przewietrzany, średnia roczna prędkość wiatru wynosi od 1,8 do 3,0 m/s. Większe prędkości charakteryzuje okres zimowo-wiosenny, niższe

okres letnio-jesienny. W ciągu roku przeważają wiatry z sektora zachodniego: w części pogórskiej zachodnie i południowo-zachodnie, w części dolinnej południowe i północno-zachodnie. Cisze występują z częstotliwością od 10 do 20%.

Ze względu na zróżnicowanie lokalnych warunków klimatycznych, spowodowanych formami terenowymi, nachyleniem stoków, ekspozycją, pokryciem terenu, można wyróżnić tereny o mezoklimacie (Atlas 1981):

- **bardzo korzystnym** obejmującym stoki i grzbiety na wysokościach od 40 do 80 m nad dnami dolin, tak zwana „ciepła strefa stoku”, o wyższych w stosunku do den dolin o 2-3°C średnich minimalnych temperaturach roku i dłuższym o około 2 miesiące okresie bezprzymrozkowym, pozostających najczęściej poza zasięgiem mgieł radiacyjnych, o łagodnych dobowych wahaniami temperatury i wilgotności powietrza, w stosunku dobrej lub bardzo dobrej naturalnej wentylacji;
- **korzystnym** obejmującym wyższe terasy rzeczne o dłuższym niż w dnach dolin o około 20 dni okresie bezprzymrozkowym i wyższych o około 1°C średnich rocznych temperaturach minimalnych i umiarkowanej wentylacji naturalnej;
- **niekorzystnym** obejmującym dna dolin o krótkim okresie bezprzymrozkowym, o dużych wahaniami temperatury i wilgotności powietrza w ciągu doby, położonych w zasięgu inwersji temperatury i wilgotności powietrza, ze względu na słabą wentylację, stanowiących przeważnie zastoiska zimnego powietrza.

Pokrywa glebowa

Na terenie gminy Wieprz dominującym typem gleb są gleby pseudobielicowe i gleby brunatne właściwe i wylugowane wykształcone na podłożu utworów lessowych a w niektórych miejscach także na podłożu iłów i glin zwietrzelinowych. W dolinie Wieprzówki oraz niektórych mniejszych cieków wodnych wykształciły się mady na podłożu osadów rzecznych. Gleby na terenie gminy są generalnie rzecz biorąc urodzajne. Zdecydowanie największą powierzchnię zajmują grunty orne o glebach III klasy bonitacyjnej, stanowiące około 47 % ogółu gruntów rolnych, w tym głównie klasy IIIb, stanowiące ponad 41 % ogółu gruntów rolnych, występujące głównie na wierzchołkach garbów pogórza i w dolinach rzek Wieprzówki oraz Frydrychówki. Stosunkowo duży udział stanowią też grunty orne o glebach IV klasy bonitacyjnej (prawie 35 % ogółu gruntów rolnych), w tym głównie klasy IVa (ponad 27 % ogółu gruntów rolnych). Gleby klas niższych (IV-V) występują głównie na zboczach dolin.

Powierzchnię gruntów rolnych w poszczególnych miejscowościach gminy z rozbiorem na poszczególne klasy bonitacyjne przedstawiono w tabeli nr 2.10.

Tabela 2.10. Grunty rolne według klas bonitacyjnych [powierzchnia w ha].

Klasa bonitacyjna	Frydrychowice	Gierałtowice	Gierałtowiczki	Nidek	Przybradz	Wieprz	Razem
GRUNTY ORNE							
R II	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22	0,23	0,45
RIIIa	13,95	73,90	8,08	11,78	35,72	170,77	314,20
RIIIb	457,70	410,75	173,76	314,18	138,75	820,62	2315,76
RIVa	476,17	63,90	50,56	208,68	181,65	550,36	1531,32
RIVb	128,59	9,11	5,99	30,70	27,60	203,50	405,49
RV	14,90	6,58	3,42	0,30	3,92	73,52	102,64
RVI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UŻYTKI ZIELONE							
ŁII	2,02	0,25	0,00	0,00	0,33	0,00	2,60
ŁIII	21,41	22,81	14,49	10,77	4,71	24,12	98,31
ŁIV	36,36	9,31	9,80	3,87	7,48	72,10	138,92
ŁV	17,99	1,37	2,48	4,81	4,47	16,75	47,87
ŁVI	1,25	1,28	0,00	0,00	0,09	2,34	4,96
PsII	0,00	0,00	0,00	0,00	0,80	0,00	0,80
PsIII	25,04	52,51	31,36	72,52	31,95	56,94	270,32
PsIV	97,62	22,83	10,79	27,94	15,06	153,43	327,67
PsV	12,26	0,00	2,22	0,00	1,42	15,90	31,80
PsVI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,32	0,62
Ogółem	1305,26	674,60	312,95	685,55	454,47	2160,90	5593,73

Źródło: Urząd Gminy w Wieprzu; 2012.

Specyficznym elementem w rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Wieprz jest duży udział stawów rybnych. Grunty pod tymi stawami zajmują łącznie około 255 ha. Największe kompleksy stawów rybnych znajdują się w miejscowościach Przybradz, Gierałtowiczki, Gierałtowice i Frydrychowice.

Najistotniejszym uwarunkowaniem zagospodarowania przestrzennego wynikającym z warunków glebowych gminy jest dość znaczny udział wartościowych użytków rolnych w ogólnej powierzchni gminy. Orientacyjny zasięg użytków rolnych o klasach bonitacyjnych od II do III zaznaczono na mapie „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”.

Równocześnie wielowiekowy rozwój osadnictwa sprawił iż większość terenów osadniczych znajduje się wśród urodzajnych użytków rolnych. Dalszy rozwój osadnictwa pociągnie za sobą nieuniknione uszczuplenie areálu wartościowych użytków rolnych. Potrzebna będzie jednak oszczędność w przeznaczaniu wartościowych gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Roślinność

Według geobotanicznego podziału Polski obszar gminy należy do Krainy Pogórza należącej do Działu Karpat Zachodnich. Urozmaicona rzeźba i budowa geologiczna Pogórza wpływa także na różnorodność zbiorowisk roślinnych. Wzdłuż dolin dużych rzek rozwijają się zarośla wiklin i łągów wierzbowo-topolowych. Nad mniejszymi potokami częste są łągi olszowo-jesionowe, a zwłaszcza charakterystyczny

dla Pogórza pogórski łąg. W geobotanicznym podokręgu Pogórza Lessowego bardziej rozpowszechnione są siedliska grądowe, bardziej rozległe są też siedliska rozmaitego typu łągów i olesów. Na grzbietach wzgórz częste są bory mieszane. Na wierzchołkach wyższych wzniesień miejscami wykształca się kwaśna buczyna.

Lasy zajmują jedynie niewiele ponad 9 % powierzchni gminy, przeważnie w wyższych położeniach Pogórza. Zostały one w znacznym stopniu przekształcone w wyniku wyrębów leśnych i wprowadzenia gatunków drzew szpilkowych, zwłaszcza sosny i świerka.

W związku z przeobrażeniami krajobrazu szereg zbiorowisk naturalnych uległo zniszczeniu, a ich miejsce zajęły zbiorowiska wtórne, antropogeniczne. Należy tu przede wszystkim zaliczyć zbiorowiska synantropijne, rozwijające się zarówno na polach w uprawach zbożowych i okopowych jak też i na siedliskach ruderalnych.

Duże znaczenie mają również znacznie rozprzestrzenione zbiorowiska półnaturalne, do których należą przede wszystkim łąki i pastwiska, a także część zbiorowisk leśnych, utrzymujące się głównie dzięki zabiegom gospodarczym; w skład ich wchodzi w większości gatunki rodzime [Towpasz, 1988].

Współcześnie zbiorowiska naturalne, do których zalicza się przede wszystkim lasy, zachowane są dotąd na siedliskach najmniej korzystnych dla gospodarki, jak na przykład strome zbocza, czy kamieniste gleby [Towpasz, 1988]. Jednakże pomimo, że wykształcone są one najczęściej fragmentarycznie, mają ogromne znaczenie wskaźnikowe, umożliwiające określenie potencjalnej roślinności naturalnej terenu.

Roślinność potencjalna

Potencjalna roślinność naturalna przedstawia stan szaty roślinnej terenu przed rozpoczęciem działalności człowieka, która mogłaby się wykształcić gdyby ta działalność została całkowicie zaniechana.

Według Atlasu [1988] potencjalna roślinność naturalna wykształcona by była jako zróżnicowana na kilka typów zbiorowisk:

- Zbiorowiska lasów dębowo-grabowych wilgotnych, czyli grądy niskie (*Tilio Carpinetum stachyestosum*) występowałyby na wyższych terasach i zboczach wzdłuż doliny Wieprzówki;
- Zbiorowiska lasów łągowych wierzbowo-topolowych (*Salici-Populetum*) występowałyby w dolinie Wieprzówki na terasach zalewowych;
- Drzewostany lasów dębowo-grabowych suchszych – grądy wysokie (*Tilio Carpinetum typicum*) zajmowałyby największą powierzchnię w północnej i środkowej części gminy;

- Bory mieszane dębowo-sosnowe (*Pino-Quercetum*) i kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*) występowałyby głównie na południowym-wschodzie gminy.

Roślinność rzeczywista

Zbiorowiska roślinne, które składają się na roślinność naturalną – to przede wszystkim różnego rodzaju lasy i zadrzewienia (zarośla), lokalnie występujące fragmenty suchych muraw na płytkich kamienistych glebach oraz zbiorowiska szuwarowe, wodne i torfowiska.

- **Zbiorowiska naturalne**

- Lasy wierzbowo-topolowe (*Salici-Populetum*). Fragmenty lasów wierzbowo-topolowych reprezentujące zespół *Salici-Populetum* rozwijają się głównie na glebach typu mad, na terasach zalewowych Wieprzówki. Zbiorowisko z udziałem olchy szarej i czarnej, gęsto podszyte krzewami wierzby, czeremchy zwyczajnej i bzu czarnego. W runie lepiężnik różowy i podagrycznik pospolity oraz pnącza: chmiel zwyczajny i kielisznik zaroślowy. Brzegi porastają zarośla wiklinowe *Salicetum triandro-viminilis* z *Salix viminilis* i *S. purpurea*. Współczesne niżowe łągi wierzbowo-topolowe należą do zbiorowisk najbardziej zniszczonych. O ich dawniejszym, szerszym rozmieszczeniu świadczą pojedyncze drzewa zachowane na łąkach i pastwiskach. Do zbiorowisk tych łatwo wnikają gatunki obcego pochodzenia.
- Łągi olszowo-jesionowe niżowe i podgórskie (*Circaeo-Alnetum*, *Carici remotae-Fraxinetum*) oraz olsy (*Carici elongatae-Alnetum*). Należą tu rozwinięte głównie w dolinie Frydrychówki zbiorowiska leśne siedlisk wilgotnych lub podmokłych, często ze stagnującą lub mało ruchliwą wodą gruntową. Stosunkowo najszerszej rozmieszczone są niżowe łągi olchowo-jesionowe *Circaeo-Alnetum*, w których warstwę drzew buduje olsza czarna *Alnus glutinosa* i jesion *Fraxinus Excelsior*. Spośród roślin runa można wymienić między innymi rzeżuchę gorzką *Cardamine Amara*, turzycę *Carex remota*, ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna* i inne. Licznie reprezentowana jest również warstwa mchów. Omawiany zespół występuje przeważnie, w niewielkich fragmentach terenu, w miejscach przez cały czas podtapianych, najczęściej na glebach mułowo-glejowych. Prawdopodobnie pierwotnie zespół ten pokrywał większe powierzchnie, dziś zajęte przez mokre łąki z rzędu *Molinietalia*. Podgórski łąg jesionowy *Carici remotae-Fraxinetum* przestrzennie odgrywa drobną rolę. Warstwę drzew buduje olsza czarna *Alnus glutinosa* i jesion *Fraxinus Excelsior*. W runie są miedzy

innymi turzycę, w tym *Carex pendula*, skrzyp olbrzymi *Equisetum maximum* i inne. Zbiorowisko to wykształca się na glebach mułowo-glejowych, a potencjalne siedlisko zespołu to niskie terasy potoków obecnie zajęte przez mokre łąki. Oles *Carici elongatae-Alnetum* ma charakter niżowy, wykształcając się lokalnie w bezodpływowych obniżeniach terenu, na glebach mułowo-błotnych i torfiastych. Drzewostan buduje tu również olsza czarna *Alnus glutinosa*. Natomiast na dnie lasu o strukturze kępkowej spotyka się na przykład porzeczkę czarną *Ribes nigrum* a także turzycę *Carex elongata* oraz karbieniec pospolity *Lycopus europaeus* i inne. Zbiorowisko to ulega ubożeniu i zanikowi wskutek wyrębu i osuszania terenu. Część potencjalnych siedlisk zajmują podmokłe i bagniste łąki.

- Lasy dębowo-grabowe wilgotne – grądy niskie (*Tilio-Zarpinetum stachyestosum*). Grądy niskie rozwijają się na siedliskach wilgotnych i żyznych, zwłaszcza na terasach nadzalewowych, najczęściej na glebach brunatnych, oglejonych. Drzewostan tworzą: dąb szypułkowy *Quercus robur*, grab *Carpinus betulus*, lipa drobnolistna *Tilia mordata*, a miejscami także buk *Fagus sylvatica* i klon polny *Acer campestre*. W podszyciu występują między innymi dereń *Cornus sanguinea*, czeremcha *Padus avium*, czarny bez *Sambucus nigra* i inne. W runie obok gatunków występujących w grądach takich jak między innymi bluszcz *Hedera helix*, jaskier *Ranunculus cassubicus* i gwiazdnica *Stellaria holostea* są też rośliny związane z bardziej wilgotnymi siedliskami, na przykład *Chrysosplenium alternifolium*, *Gagea lutea*, *Ficaria verna*. Zbiorowisko to obecnie wykształcone jest najczęściej w niewielkich płatach, gdyż większość odpowiadających mu siedlisk zajęta jest przez bardziej wilgotne łąki rajgrasowe z rzędu *Arrhenatheralia* i pastwiska.
- Lasy grabowo-dębowe suchsze – grądy wysokie (*Tilio-Carpinetum typicum* i inne). Grądy wysokie występują na terenie gminy w piętrze Pogórza, zarówno na zboczach jak i w miejscach połogów, na najbardziej żyznych siedliskach: pararendzinach, glebach brunatnych i płowych. W drzewostanie obok graba *Carpinus betulus* występują też oba dęby *Quercus robur* i *Q. sessilis*, lipy *Tilia mordata* i *T. platyphollos*, klon polny *Acer campestre*, czereśnia *Cerasus avium*, a w niektórych płatach buk *Fagus sylvatica* i jodła *Abies alba*. W podszyciu rośnie leszczyna oraz trzmieliny *Evonymus europaea* i *E. verrucosa*. Runo jest bogate w gatunki zielne. Współcześnie grądy wysokie występują w niewielkich skrawkach, najczęściej na okrajkach dogodnych dla nich siedlisk. Natomiast większość ich siedlisk

zajęta jest przez łąki świeże z rzędu *Arrhenatheralia* i pola orne [Towpasz, 1988].

- Bory mieszane dębowo-sosnowe (*Pino-Quercetum*) i kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*). Bory mieszane reprezentujące niżowy zespół *Pino-Quercetum* wykształcają się na słabo zbielcowanych piaskach lub też na glebach powstałych przez wietrzenie średnio ubogich piaskowców ciężkowickich (na Pogórze). Warstwę drzew tworzą tu oba dęby *Quercus robur* i *Q. Sessilis*. Obok nich częsta jest sosna *Pinus silvestris*, spotyka się też brzozę i osikę *Populus trem ula*. W podszyciu występuje jarzębina i leszczyna. Znaczna część siedlisk *Pinio Quercetum* obecnie jest zajęta przez pola uprawne. Lasy bukowe reprezentujące zespół *Luzulo-Fagetum* zbliżają się swoim charakterem do boru mieszanego, a zwłaszcza do jego wilgotniejszego wariantu z bukiem.

- **Drzewostany leśne**

Łączna powierzchnia lasów na terenie gminy wynosi 809 ha, co stanowi około 9 % powierzchni całej gminy. Obecnie wszystkie lasy państwowe na terenie gminy posiadają status lasów ochronnych na mocy Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Nr 240 z dnia 8 listopada 1995 roku, jako lasy stanowiące drzewostany uszkodzone na skutek działania przemysłu i zarazem lasy wodochronne. Łączna powierzchnia lasów ochronnych na terenie gminy Wieprz wynosi 232,86 ha.

Pozostałe lasy (w tym prywatne) również mogą zostać uznane za ochronne, wymaga to jednak podjęcia odpowiednich starań przez właścicieli.

Do największych i najbardziej charakterystycznych kompleksów leśnych o wysokich walorach przyrodniczych należy zaliczyć:

- Kompleks leśny w Gierałtowickach – porastający łagodne północne stoki garbów pogórskich w zachodniej części miejscowości Gierałtowicki. W mieszanym drzewostanie dominuje sosna, a ponadto w zależności od ekspozycji i warunków siedliskowych występuje brzoza, grab, buk, dąb, domieszki jaworu i lipy. Dna głębokich jarów porastają lasy łąkowe z olchą czarną i jesionem.
- Kompleks leśny w Nidku – porastający lej źródłowy ciek wodnego bez nazwy w południowej części tej miejscowości. W mieszanym drzewostanie dominuje sosna i brzoza. Ponadto nad korytem ciek wodnego rosną olchy i nielicznie jesiony.
- Kompleks leśny we Frydrychowicach – porastający fragment wierzchowy Pogórze Wielickiego i doliny potoku w południowo-zachodniej części tej

miejsowości. Rzeźba terenu jest tu bardzo urozmaicona. W drzewostanie zdecydowanie dominuje świerk i olcha. Inne gatunki występują w niewielkich ilościach.

Ponadto mniejsze i bardziej rozczłonkowane lasy występują w Gierałtowicach (przysiółek Brzosy) oraz na pograniczu Wieprza i Frydrychowic. Niewielkie laski i zadrzewienia występują na trudnych do uprawy gruntach na całym obszarze gminy.

- **Zbiorowiska nieleśne**

Wśród zbiorowisk nieleśnych gminy największe wartości przyrodnicze prezentują wilgotne łąki. Zachowały się dobrze wykształcone półnaturalne zespoły roślinności łąkowej, jak też liczne kompleksy łąkowe w obniżeniach terenu i dnach starorzeczy, gdzie mniejsza jest skuteczność systemu odwodnienia. Pozostałości zbiorowisk łągowo nadrzecznych zachowały się w pobliżu koryta Wieprzówki w formie rozluźnionych zadrzewień wierzbowo-topolowych i zbiorowisk zarośli wiklinowych.

Pozostałe, niezabudowane obszary zajmują pola uprawne oraz łąki i pastwiska. W ostatnich latach postępuje proces zaniedbywania uprawy pól, wskutek czego wzrasta udział powierzchniowy odłogów. Zaznacza się niedobór zadrzewień śródpolnych i przydrożnych.

- **Naturalną roślinność** współtworzy szereg zespołów lub zbiorowisk roślinnych, które ze względu na niewielkie płyty występowania, nie odgrywają większej roli w ogólnym obrazie roślinności potencjalnej omawianego terenu, jednak prezentują cenne walory florystyczne. Należą do nich między innymi:

- Zbiorowiska roślinności wodnej reprezentowane głównie przez fragmenty zespołów *Myriophyllo-Nupharetum* i *Hydrochari-Stratiotetum* oraz szuwały turzycowe ze związku z *Magnocaricion*. Roślinność ta związana jest przede wszystkim z wodami stojącymi, może też sięgać w niższe położenia Pogórza.
- Ekosystemy kamieńców nadrzecznych stanowią rodzaj w pełni naturalnego pomostu między ekosystemem wodnym cieku i dalej od niego położonymi ekosystemami typowo lądowymi; obejmują teren, którego wielkość i kształt zmienia się przy każdym większym wezbraniu wody w rzece. Zasadlają go, pionierskie zbiorowiska roślinne tworzące się na żwirowiskach i kamieniskach nadrzecznych. Wkraczająca tutaj roślinność podlega intensywnym zmianom wskutek zachodzącej naturalnej sukcesji zbiorowisk roślinnych – od synuzji porostów, zbiorowisk mchów i traw, po zadrzewienia typu łąkowego, co wskazuje na kolejne fazy zarastania

i jednocześnie utrwalania kamieńca. Wśród roślin utrwalających kamieniste podłoże na uwagę zasługują rośliny rozłogowe, szczególnie trawy – kostrzewa czerwona i mietlica rozłogowa; występują tu także między innymi: podbiał; ziarnopłon wiosenny, trzcinnik i inne; na terenach kamienisk już utrwalonych występują drzewa liściaste, głównie olsza szara, topola, jesiony i wierzby, obecny jest także bez czarny; siedliska kamieńców nadrzecznych stanowią bardzo cenny element ogólnego układu ekologicznego w terenie; jest to bowiem między innymi obszar lęgowy wielu gatunków zwierząt bezkręgowych, zwłaszcza przedstawicieli entomofauny, szczególnie wodnej, ziemno-wodnej, a także lądowej i bogate żerowisko dla najrozmaitszych gatunków zwierząt bezkręgowych i kręgowych.

- Torfowiska niskie z klasy *Scheuchzerio-Caricetea fuscae* obejmują zarówno zbiorowiska mezo- jak i eutroficzne. Spotykane są przede wszystkim jako płyty roślinności, częściej w partiach niżowych terenu, rzadziej w strefie pogórskiej gminy.
- Zbiorowiska wtórne (antropogeniczne), które powstały głównie wskutek przekształceń roślinności w toku historycznych przemian szaty roślinnej spowodowanych jej użytkowaniem przez gospodarowanie człowieka.
- Na miedzach śródpolnych występują zarośla z rzędu *Prunetalia*, pełniące szereg ważnych funkcji ekologicznych, między innymi stanowią remizy dla świata zwierząt związanego z terenami upraw roślinnych i łąk. Buduje je kilka gatunków krzewów, a zwłaszcza róża *Rosa canina*, tarnina *Prunus spinosa*, dereń *Cornus sanguinea*. Pozostałości dawnych zbiorowisk leśnych w nizinnej części gminy stanowią pojedyncze, śródpolne drzewa.
- Łąki wilgotne i okresowo mokre z rzędu *Molinietalia* wykształcają się w dolinach rzek i potoków. Charakteryzują się na ogół stałym podtopieniem lub wysokim poziomem wody gruntowej.
- Łąka rajgrasowa *Arrhenatheretum elatioris* jest najbardziej rozpowszechnionym typem łąki, spotykanym na całym terenie gminy w siedliskach żyznych i świerzych. W skład tego florystycznie bogatego zbiorowiska wchodzi liczne trawy, między innymi *Festuca rubra*, *Dactylis glomerata*, *Briza media* oraz zioła dwuliścienne, na przykład *Chrysanthemum leucanthemum*, *Centraurea jacea* i inne.
- Pastwiska życicowo-grzebieniowe *Lilio-Cynosuretum* zajmują stosunkowo niewielkie powierzchnie zlokalizowane wokół zabudowań, w sadach i przy drogach. W ich obrębie rosną gatunki znoszące wypas i wydeptywanie, na

przykład *Trifolium repens*, *Plantago maior*, *Lolium perenne*, *Cynosurus cristatus* i inne.

- **Roślinność ruderalna**

Wykształca się powszechnie wokół zabudowań, a także wzdłuż szlaków komunikacyjnych (głównie zespół *Plantagini-Lolietum*).

Występujące zróżnicowanie sposobu i form ukształtowania terenu i jego pokrycia tworzące swoistą mozaikę siedlisk umożliwiających rozwój rodzimej flory i fauny, zwiększają ogólną wartość i walory przyrodnicze omawianego terenu.

Pomiędzy różnymi rodzajami zbiorowisk roślinnych występujących na omawianym terenie wykształciły się strefy przejściowe roślinności, utworzone przez gatunki wnikające z obu sąsiadujących zbiorowisk. Tak wykształcone strefy kontaktu, czyli ekotony tworzą charakterystyczne nisze ekologiczne, cenne dla rozwoju rozmaitych gatunków roślin i zwierząt.

Świat zwierząt

Przyrodnicze bogactwo obszaru Gminy Wieprz tworzą między innymi stawy, rzeka Wieprzówka, liczne strumienie, połacie łąk, lasy mieszane na wzgórzach a grądy i łągi u ich stóp. Stanowią ostoję wielu gatunków ptaków środowiska wodnego i lądowego, chronionych owadów i płazów.

W części terenu obejmującej fragmenty Pogórza, teren jest pagórkowaty – wprawdzie z niskim procentem lesistości, lecz z dużą mozaikowością pól, lasów, śródpolnych lasków i zadrzewień. W takim urozmaiconym krajobrazie z reguły bardziej dogodne warunki do bytowania znajduje większa liczba gatunków zwierząt niż w krajobrazach jednorodnych.

Wśród zwierząt bezkręgowych najliczniej reprezentowaną grupę stanowią **owady**. Spośród **chrząszczy** występują liczne gatunki z rodzajów biegaczy i tęczników podlegających ochronie ze względu na ich użyteczność. Stwierdzono tu obecność ponad 30 cennych gatunków chrząszczy w tym 11 objętych ochroną. Najpopularniejszy rząd owadów stanowią **motyle**. Jednymi z najpospolitszych gatunków motyli są: bielinek kapustnik, rusałka pawik, rusałka pokrzywnik, listkowiec cytrynek oraz ponad 20 innych gatunków motyli.

Ryby występują zarówno w stanie dzikim w Wieprzówce i w jej większych dopływach jak również są hodowane w licznych stawach hodowlanych. Podstawowym gatunkiem hodowanym jest karp. Inne gatunki występujące w stawach hodowlanych to amur, sandacz tołpyga i lin. Świat ryb dziko żyjących na terenie gminy jest narażony na zmienne warunki bytowania ze względu na częste gwałtowne powodzie na Wieprzówce powodujące zmiany w ukształtowaniu koryta oraz prace regulacyjne

prowadzone w korycie rzeki po powodziach. Spośród gatunków ryb dziko żyjących należy wymienić pstrąga potokowego, klenia, jelca i okonia.

Płazy reprezentowane są głównie przez dość powszechnie występujące żaby: wodną i trawną. Lokalnie, chociaż coraz rzadziej, obecna jest ropucha szara. W lasach Pogórza notowane jest występowanie kumaków.

Gady. Pospolitym gatunkiem na terenie gminy jest zaskroniec zwyczajny, występujący w miejscach wilgotnych, w okolicach cieków wodnych. Lokalnie występuje żmija zygzakowata. W miejscach kamienistych i nasłonecznionych notowano obecność jaszczurki żyworodnej i jaszczurki zwinki.

Ptaki stanowią najcenniejszy walor przyrodniczy Gminy Wieprz. Największa różnorodność ptactwa występuje w dolinie Wieprzówki i w otoczeniu stawów rybnych w północnej części gminy. Tutaj też skład gatunkowy awifauny został najlepiej rozpoznany w związku z utworzeniem Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy” (kod: PLB120005). Według *Wyników inwentaryzacji awifauny na terenie proponowanego Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków PLB 120005 (IBA PL 125) Dolina Dolnej Skawy* (Malczyk P., 2008), w części obszaru Natura 2000 znajdującej się w granicach Gminy Wieprz stwierdzono występowanie następujących gatunków ptaków: perkozek, wodnik, trzciniak, bączek, strumieniówka, turkawka, łąbędź niemy, żuraw, czajka, gąsior, bąk, błotniak stawowy, srokosz, bręczka, remiz, kłaskawka, bocian biały, zimorodek, krakwa, kokoszka, mewa śmieszka.

W przypadku pozostałej części gminy brak jest również szczegółowych informacji. Niemniej jednak na podstawie informacji dotyczących awifauny regionów Pogórza Śląskiego i Pogórza Wielickiego można stwierdzić, że w biotopach leśnych stwierdzono obecność między innymi gatunków drapieżnych, na przykład myszołowa zwyczajnego oraz sowy, puszczyka a także sikor, zięb, dzięciołów i innych. W biotopie pól otwartych notowano powszechnie występowanie skowronka polnego, gąsiora, trznadla, a lokalnie także bażanta i rzadziej kuropatwy. W otoczeniu człowieka, w zabudowie osiedli mieszkalnych, notowano gniazdowanie około 30 gatunków ptaków, obserwowanych również w biotopach parków lub większych zadrzewień, w tym: gawrona, oknówki, jerzyka, sierpówki i płomykówki, do tej grupy ptaków należy również bocian biały.

Ssaki. Spośród gatunków tej grupy zwierząt wymienić można występowanie na terenie gminy licznych gatunków reprezentujących rozmaite rzędy zwierząt, między innymi drapieżnych, gryzoni itd. Spośród drapieżników na terenie gminy występuje lis oraz szereg gatunków łasicowatych między innymi borsuk, kuna leśna i domowa, łasica łąska i tchórz. Kuna leśna występuje w lasach pogórskich i stała się gatunkiem dość

częstym w wielu, nawet małych, kompleksach leśnych. Tchórz, zwłaszcza na Pogórzu, występuje dość licznie, przeważnie w pobliżu zabudowań. Łasica łąska częściej występuje na Pogórzu i nie jest tu rzadkim gatunkiem. Spośród gryzoni, w środowisku leśnym i parków podworskich, występują dość liczne wiewiórki. W otoczeniu rzek i strumieni, a nawet rowach melioracyjnych występuje piżmak. Wśród parzystokopytnych na omawianym obszarze pospolicie występuje sarna w większych kompleksach leśnych rzadziej występuje dzik. Gatunkiem charakterystycznym dla terenów rolnych jest zając szarak.

2.3.3. Zasoby przyrodnicze oraz ich ochrona prawna

Gmina z uwagi na swoje usytuowanie w środowisku, w strefie przejściowej od niżu na północy do gór na południu, w rejonie tak zwanego progu karpackiego, prezentując znaczne zróżnicowanie elementów środowiska przyrodniczego, należy do terenów o bogatej różnorodności biologicznej. Bardzo pozytywny, dodatkowy wpływ na walory przyrodnicze tego terenu i jego wartość biologiczną, posiada bez wątpienia bezpośrednie otoczenie gminy.

W strukturze przyrodniczej gminy można wyodrębnić następujące elementy przestrzenne:

- dolina rzeki Wieprzówki oraz jej najważniejszych dopływów;
- stawy hodowlane;
- kompleksy leśne i zadrzewienia;
- tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Ochrona prawna zasobów przyrodniczych

■ Sieć ekologiczna ECONET-PL

Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA została opracowana w 1996 roku w ramach Programu Europejskiego Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN). W swoich założeniach miała stanowić fragment sieci ogólnoeuropejskiej. Na terenie Polski sieć ta nie podlega bezpośrednio ochronie prawnej. Jest ona wieloprzestrzennym systemem obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi. Polską część europejskiej sieci ekologicznej ECONET-PL tworzą tereny o najwyższych walorach przyrodniczych, tworzące wyodrębnione obszary węzłowe o znaczeniu międzynarodowym (M) lub krajowym (K) połączone ze sobą korytarzami ekologicznymi, również o znaczeniu krajowym (k) lub międzynarodowym (m).

Gmina Wieprz jest położona pomiędzy dwoma elementami tego systemu. Na północ od gminy znajduje się **korytarz ekologiczny o randze międzynarodowej „Górna Wisła”** oznaczony symbolem **26 M**. Dolina Wisły z licznymi stawami w rejonie Oświęcimia i Zatora stanowi główny szlak wędrówek ptaków przez Karpaty oraz miejsce ich odpoczynku. Znaczenie lokalne posiadają ciągi i korytarze łączące tereny leśne, obszary łąkowe z wodami, stwarzające szlaki dojścia do tych wód.

Na południe od gminy Wieprz znajduje się **obszar węzłowy rangi krajowej „Beskid Mały”** oznaczony symbolem **30 K**. Obejmuje on rozległy zwarty kompleks leśny porastający pasmo Beskidu Małego.

Powyższe przyrodnicze elementy strukturalne łączy przede wszystkim dolina Skawy. Stanowi ona korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym, pomimo iż nie jest wymieniana jako element sieci ECONET-PL przebiegający z południa ku północy. Łączy on ekologicznie – podgórskie i beskidzkie tereny na południu z nizinnymi terenami Kotliny Oświęcimskiej na północy. Dolina Skawy przebiega poza terenem gminy. Najmniejsza odległość pomiędzy granicą gminy a korytem Skawy wynosi około 1,2 km. Ekologiczną łączność terenów gminy z doliną Skawy zapewnia dolina Wieprzówki, która jest lewobrzeżnym dopływem Skawy. Przepływa ona przez środek gminy stanowiąc zarazem lokalny korytarz ekologiczny. Powyżej gminy Wieprz rzeka ta przepływa przez silnie zurbanizowane tereny miasta Andrychów. Koryto rzeki jest tu silnie przekształcone przez człowieka. Z tego względu dolina Wieprzówki nie stanowi istotnego korytarza ekologicznego w skali regionalnej.

■ **Sieć Natura 2000**

Jednym z elementów procesów integracji europejskiej jest współpraca w dziedzinie ochrony środowiska przyrodniczego Europejska sieć obszarów ekologicznych ma spełniać rolę systemu nadrzędnego w odniesieniu do obecnie podejmowanych działań w zakresie ochrony przyrody. W oparciu o zalecenia Dyrektywy Ptasiej i Dyrektywy Siedliskowej utworzono sieć Natura 2000. W swoich założeniach ma ona stanowić system obszarów połączonych korytarzami ekologicznymi, tworzący spójną funkcjonalnie sieć ekologiczną. Jej zadaniem jest utrzymanie różnorodności biologicznej poprzez ochronę najcenniejszych i najrzadszych elementów przyrody, a także najbardziej typowych i nadal jeszcze powszechnych układów przyrodniczych, charakterystycznych dla poszczególnych regionów biogeograficznych.

Sieć składa się z obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO) i specjalnych obszarów ochrony (SOO), wyznaczonych zgodnie z zaleceniami wyżej wymienionych Dyrektyw UE.

Utworzony rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 198, poz. 1227) z dnia 27 października 2008 roku, zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, obszar Natura 2000 **PLB 120005** pod nazwą „**Dolina Dolnej Skawy**” obejmuje obszar 7 081,7 ha, w tym na terenie gminy Wieprz zajmuje on około 766 ha. Granice obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy” zaznaczono na mapach „Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego” i „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego”.

Tabela 2.11. Ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG.

KOD	NAZWA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
		Rozrodcza	Żerująca	Przelotna	Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
A021	Botaurus stellaris - bąk	14m			C	B	C	C
A022	Ixobrychus minutus - bączek	8p			C	B	C	C
A023	Nycticorax nycticorax - ślepowron	98-232p			A	C	B	A
A026	Egretta Garretta - czapla nadobna	0-1p			D			
A031	Ciconia ciconia - bocian biały	10p			D			
A060	Aythya nyroca - podgorzałka	1p			C	C	C	C
A081	Circus aeruginosus - błotniak stawowy	13p			C	B	C	C
A119	Porzana porzana - kropiatka	4p			C	B	C	C
A120	Porzana parva - kureczka zielonka	2p			C	B	C	C
A122	Crex crex - derkacz	10m			D			
A176	Larus melanocephalus - mewa czarnogłowa	1-7p			B	B	A	B
A193	Sterna hirundo - rybitwa rzeczna	0-200p			B	B	C	B
A196	Chlidonias hybrid - rybitwa białowąsa	0-186p			A	B	C	A
A197	Chlidonias niger - rybitwa czarna	33p			C	B	C	C
A234	Picus canus - dzięcioł zielonosiwy	P			D			
A272	<i>Luscinia svecica – podróżniczek</i>	1-3p			C	B	C	C
A338	Lanius collurio - gąsiorek	P			D			

Źródło: „Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Wieprz”; 2013.

Obszar Doliny Dolnej Skawy obejmuje największe kompleksy stawów Ziemi Oświęcimsko-Zatorskiej: Spytkowice, Przeręb, Bugaj oraz Stawy Monowskie. Stawy obejmują około 1500 ha jego powierzchni. Prowadzona jest tu intensywna hodowla ryb, wiele zbiorników jest mocno zarośniętych roślinnością wodną. W ostoi znajdują się żwirownie z wyspami, chętnie zasiedlanymi przez ptaki. Występuje tutaj co najmniej 17 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, dla których wyznacza się ostoje sieci Natura 2000; 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (PCKZ). Stawy te to jedno z nielicznych w Polsce

stanowisk lęgowych podgorzałki (kaczki zagrożonej w skali światowej). Lęgną się tutaj również inne gatunki zagrożone w Europie: ślepowron, mewa czarnogłowa, rybitwa białowąsa (PCKZ, najliczniejsze stanowisko w kraju), bąk (PCKZ), bączek (PCKZ), zausznik, czapla purpurowa, kropiatka, zielonka (PCKZ), hełmiatka, rycyk, krwawo dziób, rybitwa czarna oraz podróżniczek.

W załączonych tabelach (tabela nr 2.11 i tabela nr 2.12) zestawiono gatunki, których dotyczy Artykuł 4 Dyrektywy Rady 79/409/EWG i gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz ocenę znaczenia obszaru dla tych gatunków. Gatunki, których występowanie stwierdzono na terenie gminy Wieprz według *Wyników inwentaryzacji awifauny na terenie proponowanego Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków PLB 120005 (IBA PL 125) Dolina Dolnej Skawy* (Malczyk P., 2008) wyróżniono pogrubionym drukiem.

Tabela 2.12. Regularnie występujące Ptaki Migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG.

KOD	NAZWA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
		Rozrodcza	Żerująca	Przelotna	Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
A004	Tachybaptus ruficollis - perkozek	54p			C	C	B	C
A005	Podiceps cristatus – perkoz dwuczuby	153p			C	B	C	C
A006	Podiceps grisegena – perkoz rdzawoszyi	10p			C	B	C	C
A008	Podiceps nigricollis – perkoz zausznik	219p			C	B	C	B
A036	Cygnus olor – łabędź niemy	20p			C	B	C	C
A043	Anser anser – gęś gęgawa	27p			C	B	C	C
A051	<i>Anas strepera – kaczka krakwa</i>	93p			B	B	C	B
A052	Anas crecca - cyraneczka	1p			D			
A053	Anas platyrhynchos – kaczka krzyżówka	211p			C	B	C	C
A055	Anas querquedula – cyranka	37p			C	B	C	C
A056	Anas clypeata – płaskonos	1p			D			
A059	Aythya ferina – głowienka	264p			C	B	C	C
A061	Aythya fuligula – kaczka czernica	372p			B	B	C	B
A123	Gallinula chloropus - kokoszka	48p			C	C	C	C
A125	Fulica atra – łyska	216p			C	B	C	C
A136	Charadrius dubius – sieweczka rzeczna	24p			C	B	C	C
A137	Charadrius hiaticula – sieweczka obrożna	1p			C	B	C	C
A153	<i>Gallinago gallinago – bekas kszyc</i>	5p			D			
A162	<i>Tringa tetanus – krwawodziób</i>	17p			C	B	C	C
A179	Larus ridibundus – mewa śmieszka	6218p			B	B	C	B
A198	<i>Chlidonias leucopterus – rybitwa białoskrzydła</i>	216p			A	A	C	A

Źródło: „Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Wieprz”; 2013.

W granicach gminy Wieprz znajduje się niewielki fragment obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”. Obejmuje on fragment doliny Wieprzówki w północnej części gminy wraz z kompleksami stawów rybnych - Stawy

Gierałtowiec, Stawy Frydrychowskie, oraz część kompleksu Stawy Rudze położonego w Przybradzu.

Zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2004 roku, Nr 92, poz. 880 z późniejszymi zmianami) dla obszaru Natura 2000 sporządza się plan zadań ochronnych. Plan taki dla obszaru Dolina Dolnej Skawy jest aktualnie opracowywany. W 2012 roku opracowano wersję roboczą projektu planu zadań ochronnych. W najbliższym czasie projekt ten będzie poddany konsultacjom. W swojej wersji finalnej plan zadań ochronnych może zawierać między innymi wskazania do zmian w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. W wersji roboczej projektu planu zadań ochronnych z 24 października 2012 roku nie sformułowano takich wskazań w odniesieniu do gminy Wieprz. Nie ustalono również działań ochronnych, których miejsce realizacji zostałoby szczegółowo wskazane na terenie gminy Wieprz. Określono natomiast następujące działania, których miejscem realizacji są wszystkie kompleksy stawów hodowlanych w obszarze Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”:

1. Ograniczenie strat w populacji podgorzałki oraz pozostałych gatunków ptaków wodno-błotnych powodowanych przez łowiectwo. Przesunięcie terminu polowań na ptaki o miesiąc (od 15 września). Zaprzestanie stosowania amunicji myśliwskiej ze śrutem ołowianym na terenie obszaru „Dolina Dolnej Skawy” i zastąpienie go śrutem wykonanym z nietoksycznego metalu.
2. Szkolenia z rozpoznawania gatunków ptaków dla myśliwych polujących na obszarze „Dolina Dolnej Skawy”.
3. Kontrolowany odstrzał drapieżników (między innymi lis, norka amerykańska, jenot, szop pracz, dzik), zagrażających lęgowym populacjom ptaków w obszarze „Dolina Dolnej Skawy”.
4. Prowadzenie tradycyjnej gospodarki rybackiej. Przywrócenie gospodarowania na Stawach Monowskich i w południowej części kompleksu Rudze. Szybka reakcja odpowiednich organów i priorytetowe traktowanie spraw, które mają na celu utrzymanie się gospodarstw rybackich i prowadzonej przez nie gospodarki stawowej.

5. Skanalizowanie ruchu turystycznego – zagospodarowanie ścieżek edukacyjnych (zadaszenia, miejsca do odpoczynku) i odsunięcie ich od lęgówisk ptaków. Budowa platform obserwacyjnych.
6. Wprowadzenie zapisów o zakazie prowadzenia psów bez uwięzi.

■ **Pomniki przyrody**

Na obszarze objętym niniejszym opracowaniem znajdują się cztery obiekty objęte ochroną w formie pomników przyrody ożywionej. Są to trzy dęby szypułkowe w parku zabytkowym w Gierałtowiczkach i jedna lipa w parku w Gierałtowicach (tabela nr 2.13).

Tabela 2.13. Pomniki przyrody w gminie Wieprz.

Nr rejestru	Obiekt	Miejscowość	Położenie
302	Dąb szypułkowy	Gierałtowiczki	w parku zabytkowym
303	Dąb szypułkowy	Gierałtowiczki	w parku zabytkowym
304	Dąb szypułkowy	Gierałtowiczki	w parku zabytkowym
305	Lipa	Gierałtowice	w parku

Źródło: „Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Wieprz”; 2013.

Lokalizację pomników przyrody w Gminie Wieprz zaznaczono na mapach „Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego” i „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego”.

■ **Inne zasoby przyrodnicze w gminie**

Prawnie chronione gatunki roślin

W dostępnej charakterystyce zasobów przyrodniczych gminy brak dokładnej inwentaryzacji przyrodniczej obszaru objętego niniejszym opracowaniem uniemożliwia pełną ocenę występowania gatunków roślin objętych ochroną prawną. Z dostępnych danych wynika, że na tym terenie występują niektóre gatunki roślin chronionych.

Spośród roślin chronionych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 roku w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. z 2004 roku, Nr 168, poz. 1764) na omawianym terenie występują między innymi:

- gatunki dziko występujących roślin objętych **ochroną ścisłą** z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej (według Załącznika Nr 1 do wyżej wymienionego rozporządzenia):
 - Bluszcz pospolity (*Hedera helix*) – niezbyt licznie;

- Buławnik czerwony (*Cephalanthera longifolia*) – bardzo rzadko;
- Dziewięcił bezłodygowy (*Carlina acaulis*) – niezbyt licznie;
- Goryczka wąskolistna (*Gentiana pneumonanthe*) – występowanie aktualnie niepotwierdzone;
- Kruszczyk siny (*Epipactis purpurata*) – bardzo rzadko;
- Kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*) – bardzo rzadko;
- Kukułka (storczyk) szerokolistna (*Dactylorhiza majalis*) – niezbyt licznie;
- Lilia złotogłów (*Lilium martagon*) – bardzo rzadko;
- Naparstnica zwyczajna (*Digitalis grandiflora*) – bardzo rzadko;
- Pióropusznik strusi (*Matteucia struthiopteris*) – bardzo rzadko;
- Podrzeń żebrowiec (*Blechnum spirant*) – bardzo rzadko;
- Skrzyp olbrzymi (*Equisteum telmateia*) – niezbyt licznie;
- Wawrzynek wilczełyko (*Daphne mezereum*) – niezbyt licznie;
- Widłak jałowcowaty (*Lycopodium annotinum*) – bardzo rzadko;
- Żłobik koralowy (*Corallorhiza trifida*) – bardzo rzadko;
- gatunki dziko występujących roślin objętych **ochroną częściową** (według Załącznika Nr 2 do wyżej wymienionego rozporządzenia):
 - Goryczka trójliściowa (*Gentiana asclepiadea*) – bardzo rzadko;
 - Kalina koralowa (*Viburnum opulus*) – niezbyt licznie;
 - Kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*) – niezbyt licznie;
 - Kruszyna pospolita (*Frangula alnus*) – niezbyt licznie;
 - Przytulia (marzanka) wonna (*Galium odoratum*) – niezbyt licznie.

Do tej samej grupy należą niżej wyszczególnione gatunki, które znalazły się jednocześnie na liście gatunków dziko występujących roślin objętych **ochroną częściową**, które mogą być **pozyskiwane** oraz sposobów ich pozyskiwania (Załącznik Nr 3 do wyżej wymienionego rozporządzenia) – jako dozwolony zbiór ręczny liści, ziela lub ścinanie ziela narzędziami ręcznymi:

 - Kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*);
 - Przytulia (marzanka) wonna (*Galium odoratum*);
 - Konwalia majowa (*Convallaria majalis*).

Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie

Wielowiekowa gospodarka człowieka spowodowała znaczne przekształcenia siedlisk przyrodniczych na terenie gminy Wieprz. Stosunkowo najmniej przekształcone są tereny zalewowe nad rzeką Wieprzówką.

Dlatego spośród typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku 1 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 roku w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2010 roku Nr 77, poz. 510 z późniejszymi zmianami) na terenie gminy Wieprz występują:

- pionierska roślinność na kamieniach górskich potoków (kod: 3220);
- zarośla wrześni na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (kod:3230);
- zarośla wierzby siwej na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (kod.3240).

Ponadto wśród trwałych użytków zielonych występują niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (kod: 6510).

Żadne z powyższych siedlisk nie mają znaczenia priorytetowego. Miejsca występowania tych typów siedlisk ulegają zmianom w skutek naturalnych procesów erozji, akumulacji i transportu rumowiska w korycie rzeki Wieprzówki (w przypadku kamieńców i żwirowisk nad tą rzeką), jak również w wyniku zabiegów agrotechnicznych prowadzonych przez człowieka (w przypadku łąk świeżych).

Prawnie chronione gatunki zwierząt

W stosunku do gatunków zwierząt rzadkich lub zagrożonych wyginięciem obowiązują krajowe i międzynarodowe przepisy:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2012 roku, poz. 1041 z późniejszymi zmianami);
- Dyrektywa Ptasia Unii Europejskiej – Załącznik I;
- Dyrektywa Siedliskowa Unii Europejskiej – Załącznik II.

Informacje o występowaniu na terenie gminy Wieprz chronionych gatunków zwierząt dotyczą głównie północnego fragmentu doliny Wieprzówki znajdującego się w granicach obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”. Spośród licznych gatunków ptaków żyjących na tym obszarze, w granicach gminy Wieprz udokumentowano występowanie: bąka, bączka, bociana białego, błotniaka stawowego, gąsiorka, perkozka, łabędzia niemego, kokoszki oraz mewy śmieszki.

Strefy ochrony miejsc rozrodu i regularnego przebywania chronionych gatunków zwierząt

Na terenie gminy Wieprz nie stwierdzono występowania gatunków zwierząt wymagających ustanowienia stref ochrony ostoi miejsc rozrodu lub regularnego przebywania.

Parki zabytkowe

Na obszarze gminy znajdują się pozostałości dawnego parku dworskiego w Gierałtowiczkach. Łączna powierzchnia zespołu dworsko-parkowego w tej miejscowości wynosi około 10 ha.

2.4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I JEGO OCHRONA

2.4.1. Rozwój osadnictwa, układy przestrzenne

Pradziejowy okres kolonizacyjny terenów obecnej gminy skupiał się głównie w obrębie doliny największej miejscowej rzeki – Wieprzówki. Najintensywniejsze zasiedlenie tego obszaru miało miejsce w epoce kamienia, a późniejsze ślady penetracji człowieka są znikome ze względu na brak lub zatarcie źródeł archeologicznych. Z tego względu nie można wysunąć pewnego wniosku o ciągłości osadnictwa od pradziejów do czasów wczesnego średniowiecza. Początki stałego osadnictwa na obszarze objętym niniejszym opracowaniem sięgają czasów wczesnego średniowiecza. Z tego okresu zachowały się w poszczególnych miejscowościach tylko nieliczne, pojedyncze obiekty. We wczesnym średniowieczu omawiany teren należał do państwa Wiślan i wraz z innymi, sąsiednimi terenami pozostawał pod wpływami politycznymi państwa Wielkomorawskiego. W połowie X wieku znajdował się pod panowaniem czeskim, aby wreszcie zostać przyłączonym przez Mieszka I do rozwijającego się Państwa Polskiego. Następnie tereny gminy w jej obecnym zasięgu wchodziły w skład Księstwa Zatorskiego. Pierwsze wzmianki pisane dotyczące Gminy Wieprz datuje się na 1318 rok i dotyczą wsi Wieprz określonej wówczas jako „villas militaris” – wieś obronna.

Tradycyjną zabudowę wsi stanowiły domy drewniane. Ściany posiadały konstrukcję zrębową, o narożnikach wiązanych „na obłap”, były bielone bądź malowane w pasy poziome. Pierwotnie czterospadowe dachy domów (o kącie nachylenia połaci dachowych około 45°) kryte były strzechą o ozdobnych schodkowych narożnikach. W dachach pojawiały się tak zwane „wole oka”. Obecnie pozostałe, nieliczne zabytkowe domy kryte jest dachami dwuspadowymi bądź naczółkowymi. Szczyty ścian bocznych są ozdobnie rzeźbione. Często pojawiają się dostawiane od frontu otwarte

ganki wsparte na kolumnkach, a także facjatki. Prostokątne okna zdobione są niekiedy opaskami. Najstarsze tego typu zachowane budynki pochodzą z II połowy XIX wieku. Od początku XX wieku przeważają domy murowane.

Przykłady zabudowy tradycyjnej, zwłaszcza drewnianej występują już tylko sporadycznie. Zdecydowana większość tej zabudowy uległa przebudowie prowadzącej do zniekształcenia pierwotnej formy.

Lata powojenne przyniosły zabudowę zachowującą skalę zabudowy tradycyjnej, ale zmieniającą formę, proporcje dachu i ścian, jak również pozbawioną detali charakterystycznych dla tego regionu. Objawiało się to bardzo często brakiem charakterystycznego dla architektury polskiej odcięcia szczytu domów od ścian i wypuszczenia okapów dachu poza lica ścian.

Następnie w zabudowie mieszkalnej lat osiemdziesiątych przeważają domy o charakterze podmiejskim, całkowicie pozbawione cech tradycyjnych. Są to domy kostkowe, nakryte dachami dwu lub czterospadowymi, silnie spłaszczonymi bądź przesuniętymi w płaszczyźnie pionowej, niekorzystnie wyróżniające się w krajobrazie o wysokich walorach widokowych jakie posiada gmina Wieprz.

Z kolei w ostatnich latach daje się zauważyć nawrót do cech tradycyjnych w budownictwie mieszkaniowym - w formie (bryła horyzontalna) i w kształcie dachu.

W zabudowie wsi zauważyć można bardzo niekorzystną tendencję do jej rozpraszania, zwłaszcza w terenach eksponowanych o wysokich walorach krajobrazowych. Jest to zarówno zabudowa mieszkaniowa, jak i zabudowa letniskowa, o formach obcych regionowi, chaotycznie usytuowana, często o charakterze tymczasowym. Rozpraszanie zabudowy występuje też w formie obudowy dróg pomiędzy wsiami w terenach otwartych. Drogi te stanowią często ciągi widokowe będące jednymi z atrakcji turystycznych gminy.

2.4.2. Zespoły i obiekty zabytkowe oraz ich ochrona prawna

Na obszarze gminy Wieprz znajduje się pięć obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków na mocy Ustawy z dnia 15 lutego 1962 roku o ochronie dóbr kultury i o muzeach. Są to:

- **Pozostałości zespołu dworskiego (nr rejestru: A-676/91) obejmujące park, 2 oficyny dworskie – murowane (z połowy XIX wieku) i spichlerz dworski – murowany (z połowy XIX wieku) w Gierałtowiczkach**

Zespół dworski powstał w latach 1855-1880. Znajduje się we wschodniej części wsi. Zajmuje powierzchnię około 10 ha. Zbudowany został na owalnej platformie otoczonej fosą, dawniej napełnionej wodą, przez którą prowadziły dwa zwodzone

mosty. W części północnej znajdują się pozostałości dawnego parku krajobrazowego. Do dziś zachowały się niektóre zabudowania gospodarskie, takie jak spichlerz, czy oficyny dworskie.

- **Zespół dworski (nr rejestru: A-517/87) obejmujący budynek dworu (obecnie przedszkole) – murowany (z przełomu XVIII/XIX wieku), dawny spichlerz – murowany (z początku XIX wieku) oraz park z aleją dojazdową w Nidku**

Na przełomie XVIII i XIX wieku Bobrowscy wybudowali w Nidku dwór murowany, parterowy z facjatką, otoczony ogrodem krajobrazowym. Przed frontową facjatką jest ganek o dwu kondygnacjach z kolumnami i półkolumnami na parterze i czterema słupami na piętrze.

- **Kościół parafialny p.w. ŚŚ. Szymona i Judy Tadeusza (nr rejestru: 101/29/60 oraz A-522/87) – drewniano-zrębowy z przed 1539, 1617 roku wraz z cmentarzem kościelnym w Nidku**

Pochodzi z 1539 roku. Ma konstrukcję zrębową, z wieżą na słup, dach o jednej kalenicy, gontowy. Ściany częściowo podbite od zewnątrz gontami. Wieżyczka na sygnaturkę kształtu barokowego. Od wschodu, północy i południa kościół otaczają soboty, przy wieży są szalowane. W okresie od II połowy XVI wieku do 1669 roku wykorzystywany był jako zbór kalwiński. Najważniejszym elementem są zabytkowe kilkusetletnie organy znajdujące się na wieży z 1617 roku.

- **Kaplica p. w. Św. Katarzyny Sieneńskiej (nr rejestru: A-1268M) z 1869 roku w Przybradzu**

Pochodzi z końca XIX wieku. Powstała na miejscu dawnej kaplicy, która została splądrowana w czasach, gdy na terenie parafii Frydrychowice sędzia Zatorski utworzył zbór kalwiński. Została poświęcona przez brata jej fundatora (J. Pleszowski) ks. A. Pleszowskiego.

- **Zespół dworski (nr rejestru: A-1290M) obejmujący dwór drewniany z drugiej połowy XIX wieku oraz pozostałości parku wraz z aleją grabową z XIX wieku w Przybradzu**

Jest to budynek wolnostojący, parterowy, wzniesiony na rzucie wydłużonego prostokąta, z prostopadle usytuowanym skrzydłem bocznym od strony wschodniej, prawie w całości podpiwniczony. Ściany parteru w konstrukcji drewnianej, wzniesione na wysokiej, kamiennej podmurówce. Piwnice sklepione, stropy nad pomieszczeniami parteru drewniane. Dach dwuspadowy, naczółkowy,

kryty dachówką ceramiczną. Wzdłuż elewacji frontowej, południowej otwarta, wsparta na kamiennych kolumnach weranda z ażurową balustradą. Elewacja północna akcentowana ryzalitowo wysuniętymi skrzydłami bocznymi. Od strony zachodniej ganek z wspartym na przyściennych kolumnach balkonem. W najbliższym otoczeniu zachowane pozostałości parku krajobrazowego, od strony północnej i wschodniej przechodzące w park leśny. W parku pojedyncze okazy starodrzewia. Od strony drogi powiatowej prowadzi do dworu aleja grabowa.

Lokalizację obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się w Gminie Wieprz zaznaczono na mapach „Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego” i „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego”.

Gmina Wieprz nie posiada w chwili obecnej gminnej ewidencji zabytków. Dlatego informacje o obiektach zabytkowych zlokalizowanych w Gminie Wieprz zamieszczone poniżej, mimo iż pochodzą z ewidencji zabytków Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, ze względu na znaczny upływ czasu od ich ostatniej aktualizacji, mogą być w pewnej mierze nieaktualne. Zostały do nich zaliczone:

- **Obiekty sakralne, kapliczki i figury:**

- kościół parafialny p.w. Św. Michała Archanioła – murowany (z 1930 roku) we Frydrychowicach;
- kaplica na skrzyżowaniu dróg przy folwarku „Janowszczyzna” – murowana (z XIX w.) we Frydrychowicach;
- kapliczka koło szkoły podstawowej – murowana (z 1874 roku) we Frydrychowicach;
- kościół parafialny p.w. Św. Marcina – murowany (z 1888 roku) w Gierałtowicach;
- kapliczka z Chrystusem Upadającym – murowana (z XIX w.) w Gierałtowicach;
- figura przydrożna Św. Marcina – kamienna (z 1780 roku) w Gierałtowicach;
- kapliczka przydrożna na posesji nr 15 – kamienna (z pocz. XX w.) w Gierałtowiczkach;
- figura Św. Jana Nepomucena – kamienna (z 1790 roku) w zespole dworskim w Gierałtowiczkach;
- kapliczka naprzeciw posesji nr 166 – murowana (z przełomu XIX i XX w.) w Nidku;

- kapliczka – murowana (z 1869 roku) w Nidku;
- figura Św. Jana Nepomucena przy posesji nr 25 (z poł. XIX w.) w Nidku.
- kościół parafialny p.w. Wszystkich Świętych – murowany (z 1890 roku) w Wieprzu;
- kaplica przydrożna przy posesji p. Turka, (z 1869 roku) w Wieprzu;
- kaplica cmentarna na cmentarzu parafialnym w Wieprzu.

Oprócz wymienionych powyżej obiektów na obszarze objętym niniejszym opracowaniem znajdują się jeszcze inne kapliczki, figury przydrożne i krzyże.

- **Zespoły dworskie, obiekty inne:**

- zespół dworsko–parkowy obejmujący budynek dworu – drewniany (z XIX w.) oraz budynek pofolwarczny – murowany (z 4 ćw. XIX w.) we Frydrychowicach;
- sklep, budynek nr 92 – murowany (z 1 ćw. XX w.) we Frydrychowicach;
- dwór, budynek nr 110 – murowany (z przełomu XVIII/XIX w.) w Gierałtowicach;
- pofolwarczny budynek nr 118 – murowany (z XIX w.) w Gierałtowicach;
- dawny młyn, budynek nr 109 – murowany (z pocz. XIX w.) w Gierałtowicach;
- Plebania, budynek – murowano-drewniany (z XIX w.) w Nidku;
- młyn wodny, budynek nr 559 (dawny nr 269) – drewniany (z lat 1864–1867) w Wieprzu;
- mleczarnia, budynek nr 232 (dawny nr 115) – murowany (z lat 70-tych XIX w.) w Wieprzu;
- sklep, budynek nr 429 (dawny nr 195) – murowany (z lat 20-tych XX w.) w Wieprzu.

- **Zabudowa mieszkalna i zagrodowa:**

- zabudowania gospodarcze nr 127a obejmujące oborę i stajnię – murowane (z XIX w.) we Frydrychowicach.
- budynek nr 45 – murowany (z 1911 roku) w Gierałtowicach;
- chałupa nr 68 – drewniano-zrębowa (z 1880 roku) w Gierałtowicach;
- chałupa nr 86 – drewniano-zrębowa (z pocz. XX w.) w Gierałtowicach;
- chałupa nr 6 – drewniano-zrębowa (z 4 ćw. XIX w.) w Gierałtowickach;
- chałupa nr 7 – drewniano-zrębowa (z 1903 roku) w Gierałtowickach;
- chałupa nr 9 wraz z zabudowaniami gospodarczymi – drewniano-zrębowa (z końca XIX w.) w Gierałtowickach;

- chałupa nr 29 – drewniano-zrębowa (z końca XIX w.) w Gierałtoviczkach;
- chałupa nr 39 – drewniano-zrębowa (z 1893 roku) w Gierałtoviczkach;
- chałupa nr 47 – drewniano-zrębowa (z 1889 roku) w Gierałtoviczkach;
- chałupa nr 53 – drewniano-zrębowa (z przełomu XIX/XX w.) w Gierałtoviczkach;
- chałupa nr 55 – drewniano-zrębowa (z 4 ćw. XIX w.) w Gierałtoviczkach;
- chałupa nr 57 – drewniano-zrębowa (z 1903 roku) w Gierałtoviczkach;
- budynek nr 117 – murowany (z 4 ćw. XIX w.) w Nidku;
- chałupa nr 22 – drewniano-zrębowa (z 4 ćw. XIX w.) w Nidku;
- chałupa nr 67 – drewniano-zrębowa (z 1880 roku) w Przybradzu;
- chałupa nr 154 (dawny nr 88) – drewniano-zrębowa (z przełomu XIX/XX w.) w Wieprzu;
- chałupa nr 285 (dawny nr 137) – drewniano-zrębowa (z pocz. XX w.) w Wieprzu;
- chałupa nr 685 (dawny nr 315) – drewniano-zrębowa (z 4 ćw. XIX w.) w Wieprzu;
- chałupa nr 727 (dawny nr 341) – drewniano-zrębowa (z przełomu XIX/XX w.) w Wieprzu;
- chałupa nr 791 (dawny nr 386) – drewniano-zrębowa (z około 1860 roku) w Wieprzu;
- chałupa nr 1065 (dawny nr 554) – drewniano-zrębowa (z 1935 roku) w Wieprzu.

Lokalizację obiektów zabytkowych wymienionych powyżej położonych w Gminie Wieprz zaznaczono na mapach „Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego” i „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego”.

Na terenie gminy Wieprz nie ma stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych.

Znajduje się za to 36 stanowisk archeologicznych pozostających w ewidencji zabytków archeologicznych. Wszystkie te stanowiska, zgodnie z materiałami Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zostały przedstawione w tabeli nr 2.14.

Lokalizację stanowisk archeologicznych położonych w Gminie Wieprz zaznaczono na mapach „Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego” i „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego”.

Tabela 2.14. Wykaz stanowisk archeologicznych w gminie Wieprz.

Miejscowość	Nr stanowiska w miejscowości	Charakterystyka chronologiczna
Wieprz	1	Neolit lub wczesna epoka brązu – ślad osadnictwa
Wieprz	2	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	3	Okres rzymski II w n.e.- skarb
Wieprz	4	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	5	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	6	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	7	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	8	Schyłek paleolitu lub mezolit – ślad osadnictwa
Wieprz	9	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	10	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	11	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	12	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	13	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	14	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	15	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	16	Schyłek paleolitu lub mezolit – ślad osadnictwa
Wieprz	17	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	18	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	19	Neolit – ślad osadnictwa
Wieprz	20	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	21	Późne średniowiecze – ślad osadnictwa; XVIII-XIX w - ślad osadnictwa
Wieprz	22	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	23	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	24	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	25	Górny paleolit lub neolit – ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze XII-XIII w – ślad osadnictwa
Wieprz	26	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	27	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Wieprz	28	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Frydrychowice	1	Neolit – ślad osadnictwa
Gierałtowie	1	Średniowiecze – dwór obronny
Gierałtowie	2	Pradzieje – ślad osadnictwa
Gierałtowie	3	Średniowiecze – ślad osadnictwa
Nidek	1	Neolit lub wczesna epoka brązu – ślad osadnictwa
Przybradz	1	Średniowiecze – dwór obronny
Przybradz	2	Epoka kamienia – ślad osadnictwa
Przybradz	3	Wczesne średniowiecze – ślad osadnictwa

Źródło: Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków.

2.5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

2.5.1. Uwarunkowania demograficzne

Pod względem liczby ludności gmina Wieprz należy do gmin średnich. W 2011 roku gminę zamieszkiwało 11970 osób, co stawiało ją na pierwszym miejscu wśród 7 gmin wiejskich powiatu wadowickiego i na czwartym miejscu wśród wszystkich 10 gmin powiatu.

Według najnowszych danych Urzędu Gminy w Wieprzu, we wrześniu 2012 roku liczba ludności w gminie wynosiła 12169 osób.

Podstawowe dane demograficzne dla Gminy Wieprz zamieszczono w tabelach od nr 2.15 do nr 2.22.

Tabela 2.15. Dynamika wzrostu liczby ludności w gminie Wieprz.

Rok	Liczba ludności	Dynamika wzrostu (rok 2005 = 100 %)
2005	11498	100,0 %
2006	11501	100,0 %
2007	11596	100,9 %
2008	11700	101,8 %
2009	11798	102,6 %
2010	11886	103,4 %
2011	11970	104,1 %
2012	12169	105,8 %

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS.

Tabela 2.16. Ludność gminy Wieprz na tle regionu w 2011 roku.

Wyszczególnienie	Powierzchnia [km ²]	Liczba ludności	Gęstość zaludnienia [l.os./1km ²]	Liczba kobiet na 100 mężczyzn	Współczynnik przyrostu naturalnego [‰]
Województwo Małopolskie	15 183,0	3 346 796,0	220,4	106,1	1,7
Gminy wiejskie Województwa Małopolskiego	9 879,0	1 180 861,0	119,5	101,2	2,9
Gmina Wieprz	75,0	11970	159,6	97,7	4,8

Źródło: Urząd Gminy w Wieprzu; Bank Danych Regionalnych GUS.

Rozwój liczby ludności oraz jej strukturę prezentują zamieszczone tabele od 2.15 do 2.22. Do analiz wykorzystano dane z następujących źródeł:

- Urząd Gminy w Wieprzu;
- Bank Danych Regionalnych GUS.

Tabela 2.17. Liczba ludności w gminie Wieprz w 2012 roku według miejscowości.

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności*
1.	Frydrychowice	2869
2.	Gierałtowiec	1286
3.	Gierałtowiczki	456
4.	Nidek	1377
5.	Przybradz	1003
6.	Wieprz	5178
Gmina ogółem		12169

Źródło: Urząd Gminy w Wieprzu; obliczenia własne.

* Stan na dzień 30 września 2012 roku.

Tabela 2.18. Ruch naturalny ludności w gminie Wieprz.

Rok	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Współczynnik przyrostu naturalnego [‰]
2005	129	88	41	3,57
2006	137	112	25	2,17
2007	136	92	44	3,79
2008	155	86	69	5,90
2009	161	100	61	5,17
2010	152	77	75	6,31
2011	163	105	58	4,85

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS; obliczenia własne.

Analiza zjawisk i trendów demograficznych w gminie Wieprz prowadzi do następujących wniosków:

- na przestrzeni ostatnich siedmiu lat liczba ludności w gminie systematycznie wzrasta;
- w gminie zachowana jest równowaga płci, liczba kobiet jest niewiele mniejsza od liczby mężczyzn – na 100 mężczyzn przypada 97 kobiet;
- korzystnie dla gminy kształtuje się przyrost naturalny. W całym analizowanym okresie był on dodatni;

Tabela 2.19. Ruch migracyjny w gminie Wieprz.

Rok	Napływ ludności	Odływ ludności	Saldo migracji	Przyrost naturalny	Przyrost rzeczywisty
2005	88	104	-16	41	25
2006	106	101	5	25	30
2007	123	102	21	44	65
2008	101	73	28	69	97
2009	101	77	24	61	85
2010	69	84	-15	75	60
2011	99	88	11	58	69

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS; obliczenia własne.

Tabela 2.20. Struktura wieku ludności w gminie Wieprz w 2011 roku.

Przedział wieku (lata)	Liczba ludności		
	ogółem	mężczyźni	kobiety
0-4	780	408	372
5-9	700	362	338
10-14	805	425	380
15-19	870	472	398
20-24	998	542	456
25-29	981	506	475
30-34	873	458	415
35-39	876	449	427
40-44	814	410	404
45-49	756	404	352
50-54	803	426	377
55-59	679	347	332
60-64	548	288	260
65-69	372	165	207
70 i więcej	1115	394	721
Razem	11970	6056	5914

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS.

- saldo migracji w ciągu ostatnich siedmiu lat podlegało dość znacznym wahaniom. Za wyjątkiem roku 2005 i 2010 było zawsze dodatnie – najniższą wartość osiągnęło w 2005 roku (-16 osób) a najwyższą w 2008 roku (28 osób);
- w związku z dodatnim przyrostem naturalnym i w większości dodatnim saldem migracji, przyrost rzeczywisty w gminie Wieprz był dodatni w całym okresie badawczym;

Tabela 2.21. Struktura wieku ludności w gminie Wieprz w 2011 roku na tle regionu według grup ekonomicznych.

Wyszczególnienie	Liczba ludności w wieku			Odsetek ludności w wieku			Współczynnik obciążenia demograficznego
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Województwo Małopolskie	655 918	2126195	564 683	19,6%	63,5%	16,9%	57
gminy wiejskie województwa	268 073	737 431	175 357	22,7%	62,4%	14,8%	60
gmina Wieprz	2802	7421	1747	23,4%	62,0%	14,6%	61

Źródło: Bank Danych Regionalny GUS.

- gmina posiada korzystną strukturę ekonomiczną ludności, która charakteryzuje się wysokim odsetkiem ludności młodej w wieku przedprodukcyjnym (23,4%) oraz niskim odsetkiem ludności starszej w wieku poprodukcyjnym (14,6%). Z punktu widzenia rozwoju demograficznego są to wartości korzystne;
- współczynnik obciążenia demograficznego, tj. liczba osób w wieku nieprodukcyjnym (przed i poprodukcyjnym) przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym, wyniósł w gminie 61 i jest wyższy niż średnia wojewódzka, ale wynika to z wysokiego odsetka ludności młodej, dlatego nie należy traktować tego zjawiska jako negatywnego;

Tabela 2.22. Bezrobotni w gminie Wieprz w 2011 roku.

Wyszczególnienie	Bezrobotni		
	ogółem	mężczyźni	kobiety
gmina Wieprz	502	229	273
	(6,8%)*	(3,1%)*	(3,7%)*

* w nawiasach podano odsetek w stosunku do ludności gminy w wieku produkcyjnym.

Źródło: Bank Danych Regionalny GUS.

- w 2011 roku w gminie Wieprz zarejestrowanych było 502 bezrobotnych, co stanowiło 6,8% liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym – jest to wartość wyraźnie niższa niż na przykład w roku 2005 kiedy wynosiła 9,7%.

2.5.2. Warunki mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe gminy wynosiły w 2010 roku 2933 mieszkania, w których znajdowało się 13205 izb mieszkalnych. Dało to wskaźnik około 4,1 osoby na jedno

mieszkanie, oraz 0,9 osoby na jedną izbę mieszkalną. Wskaźnik ten od 2005 roku systematycznie maleje, co świadczy o tym, że ilość mieszkań i izb mieszkalnych przybywa szybciej niż ilość mieszkańców. Średnio jedno mieszkanie składało się z około 4,5 izb mieszkalnych (4,44 w roku 2005). Powierzchnia użytkowa mieszkań wynosiła w tym okresie 293129 m². Z danych tych wynika, że średnia powierzchnia jednego mieszkania wynosiła prawie 100 m² (98 m² w 2005 roku) a średnia powierzchnia jednej izby wynosiła około 22 m². Na jednego mieszkańca przypadało około 25 m² powierzchni mieszkalnej. W 2007 roku zdecydowana większość mieszkań, bo prawie 96 % było własnością osób fizycznych, tylko 21 mieszkań było własnością komunalną a 14 mieszkań własnością zakładów pracy i innych podmiotów.

Od 2005 roku a więc w ciągu sześciu lat, przybyło 130 mieszkań (wzrost o ponad 4,6%), 750 izb mieszkalnych (wzrost o ponad 6%) i 17440 m² powierzchni użytkowej mieszkań (wzrost o ponad 6%). Dane te świadczą o stosunkowo wysokiej dynamice przyrostu w tej dziedzinie oraz o stałym wzroście standardów wielkościowych oddawanych do użytku mieszkań.

Biorąc pod uwagę wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne ponad 97% mieszkań (2850) było podłączonych do sieci wodociągowej, ponad 91% mieszkań (2674) posiadało łazienkę, ponad 87% mieszkań (2557) posiadało centralne ogrzewanie a prawie 78% mieszkań (2278) podłączonych było do sieci gazowej. W porównaniu do roku 2005 od kiedy nastąpił około 5% wzrost ogólnej liczby mieszkań, odsetek mieszkań podłączonych do sieci wodociągowej utrzymywał się na tym samym poziomie, o jeden punkt procentowy wzrósł odsetek mieszkań posiadających łazienkę i wyposażonych w centralne ogrzewanie a o dwa punkty procentowe spadł odsetek mieszkań podłączonych do sieci gazowej.

Generalnie można stwierdzić, że warunki mieszkaniowe w gminie Wieprz uległy znacznej poprawie w ostatnich latach przybliżając się zdecydowanie do standardów krajowych w tej dziedzinie.

2.5.3. Infrastruktura społeczna

Oświata i wychowanie

Na terenie gminy Wieprz funkcjonuje 7 przedszkoli (3 w miejscowości Wieprz, 1 we Frydrychowicach, 1 w Nidku, 1 w Gierałtowicach, 1 w Przybradzu). Dysponują one łącznie 395 miejscami. W listopadzie 2012 roku większość placówek, poza dwoma gdzie odnotowano 25 miejsc wolnych (10 miejscami we Frydrychowicach i 15 w oddziale „zerowym” przy Szkole Podstawowej Nr 1 w Wieprzu) była całkowicie wykorzystana. Ich stan techniczny został określony jako dobry bądź bardzo dobry.

Gmina Wieprz jest obsługiwana przez 6 szkół podstawowych. Spośród ponad 1128 dostępnych miejsc w tych szkołach wykorzystane jest około 830. Wszystkie placówki ze względu na stan techniczny określono na poziomie dobrym. Oprócz szkół podstawowych na terenie gminy Wieprz działa 5 gimnazjów. Budynki gimnazjów zostały przystosowane tak, aby stanowić zaplecze naukowe dla ponad 638 dzieci. Łącznie na początku roku szkolnego 2012 we wszystkich placówkach tego typu zapisanych zostało 450 uczniów.

Tak więc opieką przedszkolną i szkolnictwem podstawowym w gminie objętych było w 2012 roku 1650 dzieci.

Standardy obsługi mieszkańców gminy w zakresie opieki przedszkolnej, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego należy uznać za dobre. Przy większości placówek funkcjonuje infrastruktura sportowa w postaci sal gimnastycznych i boisk sportowych. Szkoły nie są przepełnione, liczba uczniów na jedno pomieszczenie do nauki w żadnej ze szkół nie przekracza 30, a jedynie w oddziale „zerowym” przy Szkole Podstawowej Nr 1 w ZSP Nr 1 w Wieprzu wynosi 35. Wskaźnik zmianowości, poza opisanym oddziałem „zerowym” nie przekracza 1, co jest wartością bardzo korzystną.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W Gminie Wieprz funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Ochrony Zdrowotnej oraz powiązane z nim ośrodki zdrowia w miejscowościach Frydrychowice, Gierałtowice, Nidek i Wieprz. W każdym z nich znajdują się gabinety lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i gabinety pielęgniarskie. Ponadto w ośrodku zdrowia w Wieprzu znajdują się poradnia dla dzieci, poradnia stomatologiczna, specjalistyczna poradnia ginekologiczno-położnicza oraz pracownia USG.

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieprzu, który prowadzi szeroką działalność zarówno w zakresie podstawowej pomocy finansowej osobom jej potrzebującym jak również w szerszym zakresie obejmującym na przykład pomoc psychologiczną, pomoc w inicjowaniu aktywności zawodowej czy aktywnym poszukiwaniu zatrudnienia.

Na terenie gminy funkcjonuje także Gminny Środowiskowy Dom Samopomocy w Wieprzu wspierający osoby niepełnosprawne i z zaburzeniami psychicznymi.

Kultura

W zakresie szeroko rozumianej kultury bardzo intensywną działalność prowadzi na obszarze gminy Gminny Ośrodek Kultury zlokalizowany w miejscowości Wieprz sprawujący również nadzór nad Wiejskimi Domami Kultury mieszczącymi się w miejscowościach Frydrychowice, Gierałtowice, Nidek i Przybradz. Organizowane są

w nich prelekcje, konkursy, pokazy i wycieczki a także prowadzone koła zainteresowań i zespoły artystyczne.

Działalność kulturalna prowadzona jest także okazjonalnie w remizach Ochotniczej Straży Pożarnej.

Sport i rekreacja

Gmina posiada dobre zaplecze sportowe. Dysponuje czterema dużymi (pełnowymiarowymi) stadionami sportowymi przy Ludowych Klubach Sportowych we Frydrychowicach, Gierałtowicach, Przybradzu i Wieprzu, z miejscami na widowni w liczbie od 200 do 400.

Poza stadionami wymienionymi powyżej istnieją mniejsze boiska piłkarskie („orliki”) we Frydrychowicach, Nidku i Wieprzu oraz miejsca do gry w siatkówkę i koszykówkę zlokalizowane przy gimnazjach i szkołach podstawowych. Przy gimnazjach i szkołach podstawowych znajdują się także sale gimnastyczne.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują place zabaw we Frydrychowicach, Gierałtowicach, Nidku, Przybradzu i Wieprzu (2 obiekty).

Należy tutaj także wspomnieć, iż w miejscowości Gierałtowiczki funkcjonuje małe lotnisko dla lekkich samolotów wraz z niezbędną infrastrukturą.

2.5.4. Finanse gminy

Syntetyczne zestawienie danych dotyczących wykonania budżetów gminy Wieprza za lata 2006-2011 przedstawia tabela 2.23.

Tabela 2.23. Budżet gminy.

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	w liczbach bezwzględnych					
Dochody budżetu gminy ogółem, w tym:	20 780 223	22 985 874	25 808 902	26 111 159	29 376 319	35 426 208
Dochody własne	3 597 315	3 220 051	4 904 334	4 014 503	4 133 881	4 934 780
Subwencje	9 407 334	10 477 459	11 601 373	13 421 310	13 925 188	15 337 328
Dotacje Budżetu Państwa	4 096 241	4 465 619	4 702 278	5 040 437	6 701 245	6 779 459
Udziały w podatkach	3 182 869	3 958 595	4 503 205	3 772 962	3 847 473	4 331 480
Wydatki budżetu gminy ogółem, w tym:	21 129 916	21 747 454	26 843 880	27 523 550	31 519 131	33 522 816
Wydatki inwestycyjne	4 057 724	2 369 289	6 233 229	5 446 578	6 807 243	7 494 491

Źródło: Urząd Gminy w Wieprzu, obliczenia własne.

Powyższe dane pokazują, że dochody gminy znajdują się na ścieżce wzrostowej. Dochody za rok 2011 stanowią 170% poziomu z roku 2006. Nieco wolniej rosną wydatki – w latach 2006 - 2011 dynamika ta wyniosła 159%.

Największy udział w dochodach gminy mają subwencje. Wysokość subwencji rósł w całym analizowanym okresie zaś ich udział w sumie dochodów podlegał wahaniom. W porównaniu z rokiem 2006 spadł z 45% do poziomu 43% w roku 2011. Podobnie dzieje się w przypadku dotacji z Budżetu Państwa. Ich poziom jest stale rosnący, jednak ich udział w porównaniu z 2006 rokiem zmalał o jeden punkt procentowy (z 20% w 2006 roku do 19% w 2011 roku). Wysokość dochodów własnych i z podatków poza rokiem 2008 systematycznie maleje, a ich udział w strukturze dochodów spadł z 33% do 26%. Nie jest to zjawisko korzystne.

W strukturze wydatków przeważają wydatki bieżące. Zauważalna jest jednak zmiana proporcji w sumie wszystkich wydatków między wydatkami bieżącymi a inwestycyjnymi. W roku 2006 wydatki inwestycyjne były na poziomie 19% a na koniec 2011 roku ich udział oszacowano na 22%. Zmiana ta oznacza wzrost udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem, co świadczy o zwrocie w kierunku ekspansywnej polityki inwestycyjnej.

2.6. BEZPIECZEŃSTWO LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego mają ograniczony wpływ na bezpieczeństwo ludzi i mienia. W zakresie uwarunkowań przestrzennych bezpieczeństwa ludzi i mienia najistotniejsze są zagrożenia naturalne występujące na terenie gminy. W gminie Wieprz naturalne zagrożenia związane są z występowaniem obszarów narażonych na ruchy masowe ziemi oraz z występowaniem obszarów zagrożonych powodzią.

Dla celów niniejszego opracowania dokonano identyfikacji osuwisk oraz obszarów zagrożonych ruchami osuwiskowymi na podstawie dostępnych informacji, w tym głównie informacji z Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej „SOPO” Państwowego Instytutu Geologicznego. Zaznaczono je na załącznikach graficznych („Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego” i „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego”) do niniejszego studium. Należy jednakże zaznaczyć że prace nad wdrożeniem Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej „SOPO” w dalszym ciągu trwają i możliwe jest uaktualnienie bazy danych o osuwiskach oraz obszarach zagrożonych ruchami osuwiskowymi na obszarze gminy Wieprz w najbliższym czasie.

Dla celów niniejszego opracowania wykorzystano sporządzone w 2005 roku „Studium określające granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Skawy” stanowiące I etap studium ochrony przeciwpowodziowej oraz wykonane w 2013 roku opracowanie „Analiza zagrożenia powodziowego w zlewni Skawy”, które objęły swym zasięgiem również przepływające przez Gminę Wieprz ciek wodny Wieprzówkę i Frydrychówkę. Wymienione wyżej opracowania zostały sporządzone przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie. W pierwszym z tych opracowań określono między innymi **obszar szczególnego zagrożenia powodzią** obejmujący zasięg zalewu wodą o prawdopodobieństwie Q 1%, a w drugim **obszar objęty zasięgiem zalewu wodą o prawdopodobieństwie Q 1%** od tych cieków. Zaznaczono je na załącznikach graficznych („Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego” i „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego”) do niniejszego studium. Ponieważ obszar objęty zasięgiem zalewu wodą o prawdopodobieństwie Q 1%, określony w analizie z 2013 roku nie jest w chwili obecnej obszarem szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu ustawy Prawo Wodne, zgodnie z którym „dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej sporządza mapy zagrożenia powodziowego określające między innymi obszary szczególnego zagrożenia powodzią jak również obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku między innymi przelania się wód przez koronę wału przeciwpowodziowego i zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego”, należy go traktować jako dodatkowy materiał informacyjny, o bardzo istotnym znaczeniu dotyczącym zagrożenia powodziowego w Gminie Wieprz.

2.7. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Potencjalne możliwości rozwoju Gminy Wieprz wynikające z jej położenia i warunków naturalnych to:

- bliskość miasta Andrychów;
- dobra dostępność komunikacyjna gminy poprzez drogę krajową nr 52 i drogę wojewódzka nr 781 o korzystnych powiązaniach z zewnętrznym układem dróg krajowych;
- urozmaicony krajobraz i walory przyrodnicze gminy.

Bliskość Andrychowa sprawia, że wielu mieszkańców tego miasta jest zainteresowanych budową domów mieszkalnych na terenie gminy. Dotyczy to ogólnie wszystkich miejscowości w gminie ale w szczególności dotyczy to miejscowości Wieprz graniczącej bezpośrednio z tym miastem. Z kolei położenie wzdłuż drogi wojewódzkiej

nr 781, w niedalekiej odległości od drogi krajowej nr 52 (w ciągu której planuje się budowę obwodnicy Andrychowa częściowo przebiegającej przez gminę Wieprz) stanowi o atrakcyjności terenów gminy dla lokalizacji przedsięwzięć o charakterze komercyjnym (obiekty handlu, usług, produkcji). W szczególności należy wymienić tu miejscowości Wieprz i Gierałtowice.

Urozmaicony krajobraz i walory przyrodnicze gminy dają możliwości rozwoju turystyki i rekreacji, szczególnie w miejscowościach Gierałtowice i Frydrychowice, a także częściowo w miejscowościach Gierałtowiczki Nidek i Przybradz.

Potrzeby i aspiracje mieszkańców gminy oraz inwestorów zewnętrznych były artykułowane w formie wniosków kierowanych do Urzędu Gminy Wieprz o zmianę ustaleń studium i planu miejscowego zarówno przed ogłoszeniem o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium, jak i w okresie po ogłoszeniu tego faktu. Ilość wniosków złożonych łącznie w latach 2006-2013 zestawiono w poniższej tabeli.

Tab.2.24. Wnioski o zmianę ustaleń studium i planów według przedmiotu wniosku.

Przedmiot wniosku	Ilość wniosków	Ilość działek objętych wnioskami
Zmiana przeznaczenia działki na cele zabudowy (nieokreślone)	111	184
Zmiana przeznaczenia działki na cele zabudowy mieszkaniowej	267	392
Zmiana przeznaczenia działki na cele zabudowy zagrodowej	6	10
Zmiana przeznaczenia działki na cele zabudowy rekreacyjnej	1	1
Zmiana przeznaczenia działki na cele zabudowy mieszkaniowo-usługowej	61	124
Zmiana przeznaczenia działki na cele zabudowy usługowej	7	11
Zmiana przeznaczenia działki na cele zabudowy usługowo-produkcyjnej	3	6
Zmiana przeznaczenia działki na cele zabudowy produkcyjnej	3	7
Zmiana przeznaczenia działki na cele energetyki odnawialnej	1	9
Zmiana przeznaczenia działki na cele zalesień	4	5
Zmiana przeznaczenia działki z terenów budowlanych na niebudowlane	3	7
Zmiany w układzie komunikacyjnym	5	9
Zmiany w systemie infrastruktury technicznej	2	3
Zmiany w ustaleniach tekstowych	2	2
Razem	476	770

Źródło: Dane z Urzędu Gminy w Wieprzu; Opracowanie własne.

Jak wynika z powyższych zestawień wyartykułowane dotychczas potrzeby mieszkańców i inwestorów spoza gminy w zakresie zagospodarowania przestrzennego dotyczą w zdecydowanej większości przeznaczenia dotychczasowych gruntów rolnych na cele zabudowy mieszkaniowej i zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz, w dosyć dużej mierze, na cele jakiegokolwiek zabudowy (wnioskodawcy nie artykułowali w swoich wnioskach o jaki rodzaj przyszłego zainwestowania im chodzi). Z pozostałych

wniosków należy jeszcze zwrócić uwagę na wnioski dotyczące zabudowy usługowej, zabudowy zagrodowej, zmian w układzie komunikacyjnym i zalesień, chociaż tych ostatnich jest zdecydowanie mniej niż było przy sporządzaniu obecnie obowiązującego planu miejscowego.

Przestrzenne rozmieszczenie wniosków zilustrowane zostało w kolejnej tabeli. Jak wynika z tego zestawienia najwięcej wniosków zlokalizowanych jest w miejscowościach Wieprz i Frydrychowice. Kolejne dwie miejscowości o podobnej, stosunkowo dużej liczbie wniosków to Nidek i Gierałtowice. Najmniej wniosków złożono na obszarze miejscowości Przybradz i Gierałowiczki.

Tab.2.25. Wnioski o zmianę ustaleń studium i planów według lokalizacji wniosku.

Miejscowość	Ilość wniosków	Ilość działek objętych wnioskami
Frydrychowice	135	203
Gierałtowice	72	120
Gierałowiczki	19	29
Nidek	75	131
Przybradz	25	39
Wieprz	145	248
Razem	471	770

Źródło: Dane z Urzędu Gminy w Wieprzu; Opracowanie własne.

Struktura własnościowa gruntów na terenie gminy sprawia iż zdecydowana większość wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów dotyczy głównie rozdrobionych działek prywatnych pozostających dotychczas w użytkowaniu rolnym.

Niekorzystnym uwarunkowaniem ograniczającym możliwości aktywnej polityki przestrzennej gminy jest brak w zasobie gruntów komunalnych działek przeznaczonych pod zabudowę, które mogłyby być oferowane do wymiany właścicielom gruntów prywatnych.

2.8. STAN SYSTEMÓW TRANSPORTU I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

2.8.1. System transportowy

Układ transportowy gminy to przede wszystkim układ transportu drogowego. Tworzą go:

- **droga wojewódzka nr 781** o łącznej długości na terenie gminy około 12,7 km;
- 11 dróg powiatowych o łącznej długości na terenie gminy około 44 km, w tym drogi:

- nr 1736 K - Frydrychowice-Inwałd-Kaczyna,
 - nr 1743 K - Andrychów-Nidek-Głębowice,
 - nr 1757 K - Wieprz-Nidek-Witkowice,
 - nr 1758 K - Wieprz-Osiek,
 - nr 1759 K - Gierałtowice-Brzosy,
 - nr 1761 K - Graboszyce-Głębowice,
 - nr 1762 K - Przeciszów-Piotrowice-Gierałtowice,
 - nr 1763 K - Frydrychowice-Przybradz,
 - nr 1764 K - Tomice-Przybradz,
 - nr 1765 K - Radocza-Frydrychowice,
 - nr 1767 K - Wadowice-Wieprz;
- oraz szereg dróg zaliczonych jako gminne (w tym drogi publiczne) wraz z siecią uzupełniających dróg lokalnych i dojazdowych.

Przebieg dróg publicznych w Gminie Wieprz zaznaczono na mapach „Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego” i „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego”.

Wiele dróg gminnych (lokalnych i dojazdowych) to często drogi o niskich parametrach technicznych. Część z nich to drogi o nawierzchni gruntowo-żwirowej, powstałe głównie zgodnie z zapotrzebowaniem komunikacyjnym użytkowników (są to przede wszystkim dojazdy do rozproszonej zabudowy). W ostatnim czasie można zaobserwować wzmożone działania gminy zmierzające do poprawy stanu technicznego tych dróg, poprzez między innymi zmiany ich nawierzchni (układanie nawierzchni bitumicznej).

Pod względem technicznym układ transportu drogowego gminy (poza drogą wojewódzką) wykazuje także inne mankamenty (wąskie jezdnie, brak poboczy i chodników, małe promienie łuków, duże spadki podłużne związane z konfiguracją terenu poza dolinami Wieprzówki i Frydrychówki, niska wytrzymałość nawierzchni). Dodatkową niekorzystną, z punktu widzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego, tendencją jest zwiększanie się ruchu pojazdów samochodowych (głównie o dużej ładowności) na drodze wojewódzkiej przebiegającej przez miejscowości Wieprz i Gierałtowice.

W gminie wyróżnić można następujące środki transportu związanego z układem drogowym:

- **Transport samochodowy indywidualny** - pełniący podstawową rolę w gminie; znaczny wzrost ilości rejestrowanych pojazdów samochodowych (osobowych) w gminie w ostatnich latach sprawia, że jego rola będzie jeszcze rosła biorąc pod

uwagę możliwość zmniejszania się liczby połączeń i częstotliwości kursowania transportu publicznego;

- **Transport samochodowy publiczny (autobusowy i mikrobusowy)** - sieć podmiejska (PKS i MPK Andrychów) obsługuje głównie dwa kierunki przemieszczeń - wzdłuż drogi krajowej nr 52 na kierunku Wadowice-Kęty oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej relacji Andrychów - Zator. Częstotliwość kursowania autobusów jest stosunkowo niska, a dostępność przystanków za wyjątkiem zabudowy położonej przy tych drogach jest średnio korzystna. Sieć linii mikrobusowych uzupełnia sieć autobusową i istotnie zwiększa możliwość przemieszczania się, szczególnie w okresach małego natężenia ruchu autobusów PKS;
- **Transport rowerowy i pieszy** - odbywa się w większości w sposób nieuporządkowany (w szczególności rowerowy), po ciągach drogowych, bez wydzielonych chodników i tras rowerowych, poboczami jezdni - co może stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa dla jego uczestników. Dotyczy to szczególnie ruchu wzdłuż dróg powiatowych.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że obecny kształt funkcjonalny, techniczny i organizacyjny transportu w gminie nie stanowi zasadniczej przeszkody w sprawnym jego funkcjonowaniu. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że sytuacja ta może ulec pogorszeniu w wypadku dalszego istotnego wzrostu ilości pojazdów samochodowych w gminie i dalszego nasilenia się ruchu tranzytowego przez gminę. Przy ewentualnym jednoczesnym wstrzymaniu remontów dróg służących poprawie ich jakości i przepustowości jak również zaniechaniu budowy obwodnicy Andrychowa w ciągu drogi krajowej nr 52 można spodziewać się znacznego pogorszenia warunków ruchu drogowego, szczególnie w miejscowości Wieprz a już na pewno na terenach tych miejscowości przez które przebiegają wyłącznie drogi powiatowe.

2.8.2. Systemy infrastruktury technicznej

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Wieprz położona jest głównie w zlewni rzeki Wieprzówki, która przepływa z południowego-zachodu na północny-wschód przez środkową część jej obszaru. Główne ujęcie zaopatrujące mieszkańców gminy w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze bazuje na zasobach wodnych terasy rzeki Wieprzówki (studnie kopane i wiercone, infiltracyjne). Na terenie gminy usytuowane są 3 większe ujęcia wody:

- studnie kopane i wiercone, infiltracyjne i Stacja Uzdatniania Wody (SUW) w Gierałowicach;

- źródła na terenie miejscowości Wieprz (Górka);
- źródło na terenie miejscowości Gierałtowiec (Sikora).

Na bazie każdego z tych ujęć funkcjonują systemy wodociągowe, które są ze sobą połączone, tworząc w efekcie jeden większy, obejmujący prawie całą gminę, system zaopatrzenia w wodę, co jest szczególnie istotne z punktu widzenia zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy, szczególnie w sytuacjach awaryjnych.

Istniejąca sieć wodociągowa należy do gminy Wieprz a jej operatorem jest Gminny Zakład Wodociągów mający status prawny zakładu budżetowego. Działalność zakładu obejmuje swym zakresem obszar gminy Wieprz, miejscowość Głębowice położoną na terenie gminy Osiek oraz kilkadziesiąt gospodarstw w sąsiednich gminach, w miejscowościach Choczna, Piotrowice, Polanka Wielka i Radocza. Ponadto Gminny Zakład Wodociągów prowadzi sprzedaż hurtową wody dla gminy Tomice.

Zasięgi obsługi i liczbę budynków podłączonych do sieci wodociągowej bazującej na ujęciach wody zlokalizowanych w gminie Wieprz podano w tabeli nr 2.26.

Tabela 2.26. Wodociągi zbiorowe bazujące na ujęciach wody zlokalizowanych w gminie Wieprz.

Wodociąg	Ilość doprowadz. wody	Miejscowości w zasięgu obsługi	Liczba ludności	Liczba budynków		% zabudowy podłączonej do sieci wodociągowej
	udział %			ogółem	podłączonych do sieci wodociągowej	
Gierałtowiec	1250 m ³ /d	Frydrychowice	2869	594	527	88,7
	95 %	Gierałtowiec	1286	284	407	100,0
Wieprz (Górka)	40 m ³ /d	Gierałtowiec	456	103	(w tym Gierałtowiec)	
	3 %	Nidek	1377	290	263	90,7
Gierałtowiec (Sikora)	26 m ³ /d	Przybradz	1003	204	201	98,5
	2 %	Wieprz	5178	1137	1042	91,6
Gmina ogółem	1316 m ³ /d		12169	2612	2440	93,4
	100 %					

Źródło: Urząd Gminy w Wieprzu.

Wodociąg grupowy Gierałtowiec zaopatruje w wodę miejscowości Gierałtowiec, Gierałtowiec, Głębowice (gmina Osiek), Nidek, Przybradz, Frydrychowice i Wieprz (około 95% ogólnej dostawy wody). Źródłem zaopatrzenia w wodę tego wodociągu jest 9 studni kopanych i wierconych, infiltracyjnych w dolinie rzeki Wieprzówki położonych przy południowo-wschodniej granicy miejscowości Gierałtowiec. Woda do poszczególnych miejscowości gminy zasilanych przez ten wodociąg doprowadzana jest przewodami o średnicy od \varnothing 90 mm do \varnothing 200 mm. Omawiany wodociąg zaopatruje centralną część gminy Wieprz poprzez hydrofornie usytuowane w miejscowościach Frydrychowice, Wieprz i Nidek. W Wieprzu, Gierałtowiec, Frydrychowicach

i Przybradzu znajdują się również zbiorniki wyrównawcze o łącznej pojemności 1500 m³.

Ujęcie Gierałtowiec nie posiada ustanowionej strefy ochrony bezpośredniej wokół studni oraz strefy ochrony pośredniej wokół ujęcia. W chwili obecnej trwają starania o ustanowienie tych stref.

Zgodnie z projektem ustanowienia stref ochronnych dla ujęcia w Gierałtowiecach na terenie strefy ochrony bezpośredniej zakazana jest wszelkiego typu działalność niezwiązana bezpośrednio z eksploatacją ujęcia wody a ponadto należy:

- odprowadzić wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarować go zielenią;
- odprowadzić poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ogrodzić i oznakować tablicami zawierającymi informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Zgodnie z projektem ustanowienia stref ochronnych dla ujęcia w Gierałtowiecach na terenie strefy ochrony pośredniej zabrania się:

- wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi;
- rolniczego wykorzystania ścieków oraz stosowania komunalnych osadów ściekowych;
- stosowania do nawożenia gnojówki i gnojowicy;
- składowania lub przechowywania obornika bezpośrednio na powierzchni pola (w przyzmacach polowych);
- stosowania nawozów niezgodnie z zasadami określonymi w przepisach Rozporządzenia Ministra i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń w zakresie ich stosowania;
- lokalizowania składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
- urządzania obozowisk;
- mycia pojazdów mechanicznych poza myjniami usługowymi;
- lokalizowania nowych cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych;
- przechowywania i składowania materiałów promieniotwórczych;
- poszukiwania oraz wydobywania kopaliny;

- budowy dróg publicznych z wyłączeniem dróg zaliczanych do kategorii droga gminna;
- lokalizowania ferm chowu lub hodowli zwierząt;
- lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych oraz innych substancji, a także rurociągów do ich transportu oraz nowych obiektów dystrybucji paliw;
- lokalizowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko na podstawie przepisów określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów „w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko” wydanego na podstawie ustawy „o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko” z wyłączeniem napowietrznych linii elektroenergetycznych oraz instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych lub radiolokacyjnych;
- lokalizowania nowych ujęć wody;
- lokalizowania nowych urządzeń wodnych: stawów, oczek wodnych lub zbiorników wodnych;
- wydobywania kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów, a także wycinania roślin z wód lub brzegu.

Lokalny wodociąg grawitacyjny Wieprz (Górka) zaopatruje w wodę część miejscowości Wieprz (około 3 % ogólnej dostawy wody). Źródłem zaopatrzenia w wodę tego wodociągu są źródła ujmowane dwoma studniami na wschód od przysiółka „Górka do Kościoła” w miejscowości Wieprz. Woda dopływa grawitacyjnie do istniejącej sieci wodociągowej.

Ujęcie Wieprz (Górka) posiada ustanowione strefy ochrony bezpośredniej wokół każdej ze studni oraz strefę ochrony pośredniej (Rozporządzenie Nr 7/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 12 września 2012 roku).

Strefa wokół każdej ze studni posiada kształt czworoboku o wymiarach:

- dla studni S-2 – 21 m na 28,5 m;
- dla studni S-3 – 27 m na 28 m.

Na terenie strefy ochrony bezpośredniej należy:

- użytkować go wyłącznie w celach związanych z eksploatacją ujęcia wodny;
- odprowadzić wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarować go zielenią;

- odprowadzić poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ogrodzić i oznakować tablicami zawierającymi informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Na terenie strefy ochrony pośredniej zabrania się:

- wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi poza oczyszczonymi wodami opadowymi i roztopowymi o których mowa w przepisach odrębnych (Prawo wodne);
- rolniczego wykorzystania ścieków oraz stosowania komunalnych osadów ściekowych;
- składowania lub przechowywania obornika bezpośrednio na powierzchni ziemi (w przyzmach polowych);
- lokalizowania składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
- urządzania obozowisk;
- mycia pojazdów mechanicznych;
- lokalizowania cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych;
- lokalizowania nowych ujęć wody;
- lokalizowania budynków w rozumieniu przepisów odrębnych (Prawo budowlane);
- budowy dróg publicznych;
- poszukiwania oraz wydobywania kopalin;
- wykonywania robót melioracyjnych lub wykopów ziemnych o głębokości powyżej 1,2 m;
- lokalizowania obiektów produkcyjnych oraz związanych z nimi instalacji, w tym składów lub magazynów;
- lokalizowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko na podstawie przepisów odrębnych (Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko);
- lokalizowania ferm chowu lub hodowli zwierząt;
- lokalizowania stawów, oczek wodnych lub zbiorników wodnych;

- magazynowania, odzysku i unieszkodliwiania oraz rekultywacji terenów odpadami;
- urządzenia przyzmi kiszonkowych i kompostowych;
- stosowania nawozów na mocy przepisów odrębnych (Rozporządzenie Ministra i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń w zakresie ich stosowania).

Granice terenu ochrony pośredniej należy oznakować tablicami zawierającymi informacje o ustanowionej strefie ochronnej.

Lokalny wodociąg grawitacyjny Gierałtowiec (Sikora) zaopatruje w wodę część miejscowości Gierałtowiec (około 2 % ogólnej dostawy wody). Jest on zaopatrywany w wodę ze źródła ujmowanego studnią w przysiółku „Sikory” w miejscowości Gierałtowiec. Woda dopływa grawitacyjnie do istniejącej sieci wodociągowej.

Ujęcie Gierałtowiec (Sikora) posiada ustanowione strefy ochrony bezpośredniej wokół studni oraz strefę ochrony pośredniej (Rozporządzenie Nr 6/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 12 września 2012 roku). Strefa wokół studni posiada kształt czworoboku o wymiarach 22,5 m na 30 m.

Na terenie strefy ochrony bezpośredniej należy:

- użytkować go wyłącznie w celach związanych z eksploatacją ujęcia wodny;
- odprowadzić wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarować go zielenią;
- odprowadzić poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ogrodzić i oznakować tablicami zawierającymi informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Na terenie strefy ochrony pośredniej zabrania się:

- wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi poza oczyszczonymi wodami opadowymi i roztopowymi o których mowa w przepisach odrębnych (Prawo wodne);
- rolniczego wykorzystania ścieków oraz stosowania komunalnych osadów ściekowych;

- składowania lub przechowywania obornika bezpośrednio na powierzchni ziemi (w przyzmach polowych);
- lokalizowania składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
- urządzenia parkingów lub obozowisk;
- mycia pojazdów mechanicznych;
- lokalizowania cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych;
- lokalizowania nowych ujęć wody;
- lokalizowania budynków w rozumieniu przepisów odrębnych (Prawo budowlane);
- budowy dróg publicznych;
- poszukiwania oraz wydobywania kopalin;
- wykonywania robót melioracyjnych lub wykopów ziemnych o głębokości powyżej 1,2 m;
- lokalizowania obiektów produkcyjnych oraz związanych z nimi instalacji, w tym składów lub magazynów;
- lokalizowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko na podstawie przepisów odrębnych (Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko);
- lokalizowania ferm chowu lub hodowli zwierząt;
- lokalizowania stawów, oczek wodnych lub zbiorników wodnych;
- lokalizowania magazynów, baz i stacji paliw płynnych oraz substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego określonych na podstawie przepisów odrębnych (Prawo wodne) a także rurociągów do ich transportu;
- składowania lub przechowywania odpadów promieniotwórczych
- magazynowania, odzysku i unieszkodliwiania oraz rekultywacji terenów odpadami;
- urządzenia przyzmaczków kiszonkowych i kompostowych;
- stosowania nawozów na mocy przepisów odrębnych (Rozporządzenie Ministra i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń w zakresie ich stosowania).

Granice terenu ochrony pośredniej należy oznakować tablicami zawierającymi informacje o ustanowionej strefie ochronnej.

Zasięgi stref ochrony sanitarnej bezpośredniej i pośredniej dla wymienionych wyżej ujęć wody zaznaczono na mapach „Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego” i „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego”.

Dla zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy Wieprz w sytuacjach awaryjnych i w czasie realizowanych remontów sieci w formie zakupu hurtowego pozyskiwane są niewielkie ilości wody z gminy Andrychów (około 3% ogólnej dostawy wody).

Wydajność ujęć znajdujących się na terenie gminy Wieprz wynosi ponad 1300 m³/d i pokrywa aktualne zapotrzebowanie na wodę w gminie (tabela 2.27).

Tabela 2.27. Wykaz ważniejszych urządzeń zaopatrzenia w wodę (zbiorniki, hydrofarmy, pompownie) na obszarze gminy Wieprz.

Nazwa urządzenia, charakterystyka	Wydajność dobową ujęć wody [m ³ /d]	Pojemność zbiornika [m ³]	Lokalizacja	Stan techniczny
Ujęcie w Gierałtowicach 5 studni kopanych i 4 studnie wiercone, infiltracyjne. STACJA UZDATNIANIA WODY filtry ciśnieniowe ze złożem marmurowym, zbiorniki uzdatniania wody, agregaty pompowe	1250		Gierałtowice	dobry, 35 % sieci i przyłączy w miejscowości Wieprz jest w eksploatacji ponad 20 lat i wymaga sukcesywnych remontów
Zbiornik ziemny (rezerwuar wody uzdatnionej) (SUW Gierałtowice)		200	Gierałtowice	
Zbiornik wieżowy wyrównawczy V 1 x 500		500	Gierałtowice	
Zbiornik ziemny wyrównawczy V 1 x 500		500	Frydrychowice	
Zbiornik ziemny wyrównawczy V 1 x 300		300	Wieprz (Górka)	
Przepompownie wody			Frydrychowice (2) Wieprz (2) Nidek (1)	
Ujęcie w Wieprzu (Górka) dwa źródła (woda nie wymaga uzdatniania)	40		Wieprz	dobry
Ujęcie w Gierałtowicach (Sikora) źródło (woda nie wymaga uzdatniania)	26		Gierałtowice	dobry
Wydajność dobową własnych ujęć i łączna pojemność zbiorników wodociągowych	1316	1500		

Źródło: Urząd Gminy w Wieprzu.

Nierównomierności rozbioru wody są ograniczane przez 4 zbiorniki magazynująco-wyrównawcze zainstalowanych w obrębie sieci wodociągowej gminy. Zbiorniki te

posiadają zadowalającą pojemność przewyższającą znacznie (prawie 2 razy) dobowe zużycie wody przez gminę Wieprz. Pojemność zbiorników magazynująco-wyrównawczych zwiększa niezawodność funkcjonowania omawianych systemów wodociągowych.

Układ i zasięg głównych przewodów wodociągowych o charakterze pierścieniowym i promienistym pozwala na doprowadzenie wody do prawie wszystkich skupisk zabudowy w gminie. Łączna długość sieci wodociągowej wynosi około 132 km a przyłączy do zabudowy ponad 127 km. Odnośne dane dla poszczególnych miejscowości z uwzględnieniem długości przyłączy podano w tabeli nr 2.28.

Tabela 2.28. Sieć wodociągowa w gminie Wieprz.

Miejscowość	Długość sieci wodociągowej [km]	Długość przyłączy [km]	Ilość odbiorców (przyłączy)
Frydrychowice	32,0	46,0	527
Gierałtowice	28,4	17,5	407
Gierałtowiczki			
Nidek	18,0	12,1	263
Przybradz	13,3	12,2	201
Wieprz	40,4	39,4	1042
Razem	132,1	127,2	2440

Źródło: Urząd Gminy w Wieprzu.

Główne przewody wodociągowe rozprzewadzające wodę zostały wykonane z PCV (89% ogółu długości sieci wodociągowej), PE (9% ogółu długości sieci wodociągowej) i rur stalowych (2% ogółu długości sieci wodociągowej). Posiadają one średnicę 90 - 200 mm. Na sieci zainstalowano odpowiednią ilość hydrantów przeciwpożarowych, co zwiększa bezpieczeństwo mieszkańców i umożliwia pobór wody do beczkowsów w sytuacjach awaryjnych.

Gmina Wieprz dysponuje znacznymi zasobami wód o dobrej jakości. Najkorzystniejsze właściwości organoleptyczne, chemiczne i bakteriologiczne posiadają ujęcia w Wieprzu (Górka) i Gierałtowicach (Sikora), z których woda nie wymaga uzdatniania. Jakość wód z ujęcia w Gierałtowicach (SUW Gierałtowice) z reguły spełnia wymogi stawiane wodzie do picia w zakresie własności organoleptycznych i chemicznych, ale wymaga niewielkiej dezynfekcji (roztworem podchlorynu sodu), poprawy parametrów fizykochemicznych (preparat typu clarofos) i wzbogacania w „pierwiastki życia” (wapń i magnez).

Systematyczne badania jakości produkowanej i dostarczanej odbiorcom wody w ramach zleconego monitoringu kontrolnego i przeglądowego prowadzone są przez Gminny Zakład Wodociągów w Wieprzu. Ponadto Państwowe Powiatowe Inspektoraty Sanitarne w Wadowicach oraz Oświęcimiu dokonują oceny obszarowej jakości wody na podstawie pobranych do badań próbek wody. Powyższe badania i oceny wskazują na to, że woda z wodociągów obsługujących gminę Wieprz spełnia warunki jakim powinna odpowiadać woda do picia i na potrzeby gospodarcze.

Na terenie gminy istnieją także prywatne ujęcia grawitacyjne i studnie przydomowe będące alternatywnym źródłem zaopatrzenia w wodę.

Aktualnie nie stwierdzono istotnych ograniczeń w zaopatrzeniu mieszkańców gminy w dostateczną ilość wody o dobrej jakości. Głównym źródłem zaopatrzenia mieszkańców w wodę są wodociągi zbiorcze, które obsługują prawie 95% zabudowań w poszczególnych miejscowościach. Ilość mieszkańców korzystających z wodociągów zbiorowych jest wyższa od średniego „zwodociągowania” gmin w województwie małopolskim. Analiza systemu zaopatrzenia w wodę nie wykazała problemów dotyczących całej gminy Wieprz. Do problemów o charakterze lokalnym zaliczono:

- okresową (podczas długotrwałych suszy) mniejszą od nominalnej wydajność ujęć wody;
- stosunkowo dużą awaryjność części sieci wodociągowej w miejscowości Wieprz;
- znaczną energochłonność pompowni, szczególnie dostarczających wodę z Wodociągu grupowego Gierałtowice;
- niewielkie straty wody w sieci wodociągowej w miejscowości Wieprz.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

W chwili obecnej na terenie gminy Wieprz nie funkcjonuje zbiorowy system odprowadzania i oczyszczania ścieków. Z obiektów odprowadzania i oczyszczania ścieków działa jedynie biologiczna oczyszczalnia ścieków obsługująca wyłącznie Spółdzielnię Mleczarską w Wieprzu oraz Zespół Szkół Nr 1 i przedszkole w Wieprzu. Oczyszczone ścieki z tej oczyszczalni odprowadzane są do rzeki Wieprzówki.

Ponadto na obszarze gminy funkcjonowało w połowie 2013 roku około 142 przydomowe oczyszczalnie ścieków obsługujące oprócz zabudowy mieszkaniowej również obiekty użyteczności publicznej. Największa ich liczba zlokalizowana była na terenie miejscowości Frydrychowice, Gierałtowice, Nidek i Przybradz. Przewiduje się, że do końca 2013 roku ich liczba wzrośnie do 262.

Ścieki komunalne z pozostałej zabudowy mieszkalnej, obiektów użyteczności publicznej oraz obiektów działalności usługowo-gospodarczej są odprowadzane do różnego typu zbiorników (osadników), bądź do gruntu (doły chłonne).

W najbliższej przyszłości przewiduje się na części obszaru gminy (głównie w miejscowościach Wieprz i Gierałtowice) budowę systemu kanalizacji sanitarnej i podłączenie jej rurociągiem tłocznym do oczyszczalni ścieków ZWiK w Andrychowie. Przedsięwzięcie to będzie realizowane w ramach zadania pod nazwą „Kompleksowe uporządkowanie gospodarki ściekowej w Gminie Wieprz – Budowa sieci kanalizacyjnej w Gminie Wieprz. Ponadto w chwili obecnej utrzymywana jest w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Wieprz rezerwa terenu pod oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w miejscowości Gierałtowice.

Oczyszczalnia ścieków Spółdzielni Mleczarskiej w Wieprzu o przepustowości 125 m³/d położona jest w centralnej części miejscowości Wieprz. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna, która składa się z następujących urządzeń:

- kolektora doprowadzającego ścieki;
- pompowni ścieków;
- komór napowietrzających;
- rowu cyrkulacyjnego;
- komory pomiarowej ilości oczyszczonych ścieków.

W najbliższym czasie nie przewiduje się modernizacji tej oczyszczalni w zakresie jej zdolności przerobowej oraz technologii oczyszczania ścieków.

Omawiana powyżej oczyszczalnia ścieków posiada pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie oczyszczonych ścieków do rzeki Wieprzówka ważne do 2020 roku.

Do podstawowych problemów z zakresu gospodarki ściekowej zaliczono:

- znaczny stopień zainwestowania gminy w system wodociągowy przy równoczesnym niedoinwestowaniu systemu do odprowadzania oraz oczyszczania ścieków;
- warunki terenowe w gminie - zróżnicowana rzeźba terenu utrudniająca grawitacyjne odprowadzenie ścieków z poszczególnych jednostek osadniczych (konieczność budowy przepompowni ścieków, kolektorów tłocznych albo małych lub indywidualnych oczyszczalni ścieków);
- znaczne rozciągnięcie zabudowy wzdłuż dróg oraz rozproszenie zabudowy poza terenami zwartego zainwestowania, utrudniające realizację zbiorowych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz podnoszące koszty ich wykonania.

Brak zbiorowych lub lokalnych sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków na przeważającym obszarze gminy jest przyczyną niższego standardu życia mieszkańców gminy Wieprz oraz może ograniczać atrakcyjność działek budowlanych a także dalszy rozwój działalności gospodarczej i usługowej. Aktualny stan gospodarki ściekowej stanowi zagrożenia dla środowiska w szczególności dla zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych. Dotyczy to szczególnie zabudowy niewyposażonej w przydomowe oczyszczalnie ścieków, z której ścieki sanitarne są odprowadzane do dołów chłonnych (gruntu) lub osadników. Dodatkowym, choć zmniejszającym się w ostatnim czasie, zagrożeniem jest rolnicze wykorzystanie słabo przefermentowanych zanieczyszczeń z gnojowników i szamb.

W ramach zadania pod nazwą „Kompleksowe uporządkowanie gospodarki ściekowej w Gminie Wieprz – Budowa sieci kanalizacyjnej w Gminie Wieprz – etap I” przewiduje się zaprojektowanie i budowę sieci kanalizacji sanitarnej o łącznej długości około 53 km, o średnicach od 200 do 400 mm w obszarze miejscowości Wieprz, w tym:

- zaprojektowanie i budowę odgałęzień (przyłączy);
- zaprojektowanie oraz budowę kolektora tłoczego w kierunku oczyszczalni ścieków ZWiK Andrychów o długości około 7 km i średnicy 100 mm;
- zaprojektowanie i budowę armatury, przepompowni ścieków i tłoczni ścieków (3 – 5 sztuk);
- zaprojektowanie i budowę przejść pod rzeką Wieprzówką.

Docelowo sieć ta ma objąć również swoim zasięgiem miejscowość Gierałtowice położoną na północ od miejscowości Wieprz.

Gospodarka odpadami

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach określa podstawowe zadania gminy oraz obowiązki właścicieli nieruchomości dotyczące utrzymania czystości i porządku a także warunki wykonywania działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów jak również warunki udzielania zezwoleń podmiotom świadczącym usługi w zakresie uregulowanym w ustawie. Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności:

- tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych;
- zapewniają budowę, utrzymanie i eksploatację własnych lub wspólnych z innymi gminami:
 - regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych,

- stacji zlewnych, w przypadku gdy podłączenie wszystkich nieruchomości do sieci kanalizacyjnej jest niemożliwe lub powoduje nadmierne koszty,
- instalacji i urządzeń do zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok zwierzęcych lub ich części,
- szaletów publicznych;
- obejmują wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi;
- nadzorują gospodarowanie odpadami komunalnymi, w tym realizację zadań powierzonych podmiotom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości;
- ustanawiają selektywne zbieranie odpadów komunalnych obejmujące co najmniej następujące frakcje odpadów: papieru, metalu, tworzywa sztucznego, szkła i opakowań wielomateriałowych oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji;
- tworzą punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy, w tym wskazują miejsca, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych;
- zapewniają osiągnięcie odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania;
- prowadzą działania informacyjne i edukacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- udostępniają na stronie internetowej urzędu gminy oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informacje o:
 - podmiotach odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu danej gminy, zawierające firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości,
 - miejscach zagospodarowania przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu danej gminy zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania,
 - osiągniętych przez gminę oraz podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, które nie działają na podstawie umowy, o której

- mowa przepisach odrębnych, i nie świadczą takiej usługi w trybie zamówienia z wolnej ręki, o którym mowa w przepisach odrębnych, w danym roku kalendarzowym wymaganych poziomach recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,
- punktach selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zawierające: firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres prowadzącego punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych, adresy punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie danej gminy, wraz ze wskazaniem godzin przyjmowania odpadów;
 - zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych, o których mowa w przepisach odrębnych, zawierające: firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres zbierającego zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, adresy punktów zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego na terenie danej gminy;
- dokonują corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym:
 - możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania,
 - potrzeb inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi,
 - kosztów poniesionych w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych,
 - liczby mieszkańców,
 - liczby właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w przepisach odrębnych, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w przepisach odrębnych,
 - ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy,
 - ilości zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania odbieranych z terenu gminy;

- zapobiegają zanieczyszczaniu ulic, placów i terenów otwartych, w szczególności przez: zbieranie i pozbywanie się, z zastrzeżeniem przepisów odrębnych, błota, śniegu, lodu oraz innych zanieczyszczeń uprzątniętych z chodników przez właścicieli nieruchomości oraz odpadów zgromadzonych w przeznaczonych do tego celu pojemnikach ustawionych na chodniku;
- utrzymują czystość i porządek na przystankach komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest gmina oraz które są położone na jej obszarze przy drogach publicznych bez względu na kategorię tych dróg;
- określają wymagania wobec osób utrzymujących zwierzęta domowe w zakresie bezpieczeństwa i czystości w miejscach publicznych;
- organizują ochronę przed bezdomnymi zwierzętami na zasadach określonych w odrębnych przepisach;
- zapewniają zbieranie, transport i unieszkodliwianie zwłok bezdomnych zwierząt lub ich części oraz współdziałają z przedsiębiorcami podejmującymi działalność w tym zakresie;
- znakują obszary dotknięte lub zagrożone chorobą zakaźną zwierząt.

Z punktu widzenia prawidłowej gospodarki odpadami w gminie najistotniejsze jest stworzenie w gminie warunków do:

- budowy i utrzymania własnych (lub wspólnych z innymi gminami) regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych;
- selektywnej zbiórki, segregacji i składowania odpadów;
- budowy i utrzymania grzebalisk i miejsc padłej zwierzyny.

Na obszarze Gminy Wieprz większość odpadów stanowią odpady komunalne związane z bytowaniem i działalnością gospodarczą mieszkańców. Ich charakterystyczną cechą jest stosunkowo niski udział odpadów organicznych, dość duży udział odpadów wielkorozmiarowych (zużyte pralki, telewizory i inne urządzenia gospodarstw domowych). Rozwój różnorodnej działalności usługowo-produkcyjnej przyczynia się do wzrostu ogólnej liczby produkowanych odpadów, w tym w szczególności odpadów niebezpiecznych. Źródłem odpadów niebezpiecznych są przede wszystkim stacje paliw, warsztaty samochodowe oferujące usługi blacharskie i lakiernicze, przychodnie lekarskie, przychodnie weterynaryjne.

Program ochrony środowiska dla gminy Wieprz zakłada następujące priorytety w ramach aktywnej polityki dotyczącej gospodarki odpadami:

- likwidacja dzikich składowisk odpadów;
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów;

- ograniczenie ilości odpadów biodegradowalnych w strumieniu odpadów komunalnych;
- wdrażanie systemu gospodarki odpadami niebezpiecznymi;
- racjonalizację gospodarki odpadami przemysłowymi na terenie gminy.

Zaopatrzenie w gaz

Najistotniejsze uwarunkowania przestrzenne stwarzają gazociągi wysokoprężne. Przez miejscowość Wieprz przebiega trasa gazociągu wysokiego ciśnienia DN 150 mm CN 2,5 MPa, relacji Oświęcim – Wadowice. Ponadto przez wschodni skrawek miejscowości Frydrychowice przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 CN 6,3 MPa, relacji Brzeźnica – Sucha Beskidzka. Wzdłuż tych gazociągów niezbędne jest zachowanie strefy ograniczonego użytkowania terenu. Ma ona zmienne wymiary, zależne od rodzaju sąsiadujących z gazociągiem obiektów. W przypadku gazociągu, o wymienionych powyżej parametrach, podstawowa odległość gazociągu od obrysów obiektów terenowych jest następująca:

- 30 m – od rzutu budynku mieszkalnego zabudowy jedno- i wielorodzinnej;
- 35 m – od granicy terenu, na którym zlokalizowane są budynki użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego.

Między obiektami terenowymi a gazociągami średnioprężnymi również powinny być utrzymane odległości podstawowe – zgodnie z obowiązującymi przepisami. W przypadku budynków odległość ta wynosi 1,5 m od rzutu budynku na poziomie terenu. Gazociągi średnioprężne nie stwarzają istotnych uwarunkowań przestrzennych.

Gaz w gminie Wieprz jest rozprowadzany siecią gazociągów średnioprężnych, z których główne znaczenie ma gazociąg dostarczający gaz do gminy z kierunku południowego. Od wymienionego gazociągu odgałęzia się sieć gazociągów rozdzielczych.

Poziom zaopatrzenia w gaz miejscowości gminy Wieprz jest stosunkowo wysoki, bowiem około 85% budynków mieszkalnych w gminie jest podłączonych do sieci gazowej. Najwięcej budynków zaopatrywanych w gaz sieciowy jest w Wieprzu (92%) i Gierałtowicach (ponad 88%). W pozostałych miejscowościach odsetek ten jest nieco niższy od średniego w gminie. Najniższy występuje w Gierałtowickach (76%) i Przybradzu (73%).

Polska południowa jest regionem wyróżniającym się – na tle całego kraju – dobrym zaopatrzeniem w gaz. Powyższe stwierdzenie można odnieść również do gminy Wieprz, a zwłaszcza jej południowej i centralnej części. Tym niemniej, w niektórych miejscowościach gminy, zwłaszcza w jej północnej części obserwuje się, niższy od

przeciętnego w gminie, odsetek gospodarstw korzystających z gazu sieciowego. Ogólna długość sieci gazowych w gminie wynosi około 300 km.

Wśród przyczyn tego stanu można wymienić następujące uwarunkowania, oba mające podłoże ekonomiczne:

- duży udział zabudowy rozproszonej – co wydłuża sieć rozdzielczą i zwiększa koszty doprowadzenia gazu do odbiorcy, z reguły partycypującego w tych kosztach;
- niekiedy można zauważyć, zwłaszcza na terenach wiejskich, że mieszkańcy nie decydują się na korzystanie z gazu sieciowego (nawet łatwo dostępnego), gdyż opłaty taryfowe przekraczają ich możliwości finansowe.

Uwarunkowaniami sprzyjającymi rozwojowi w zakresie zaopatrzenia w gaz są przede wszystkim:

- stosunkowo dobrze rozwinięta sieć gazociągów średnioprężnych na terenie gminy,
- bliskość gazociągów wysokoprężnych, stanowiących źródło zaopatrzenia w gaz.

Elektroenergetyka

Najistotniejsze uwarunkowania przestrzenne stwarzają napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego i średniego napięcia. Przez południową część miejscowości Wieprz przebiega trasa napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji Poręba – Andrychów – Wadowice. Z kolei przez miejscowości Frydrychowice, północną część miejscowości Wieprz i południową część miejscowości Gieraltowice przebiega trasa napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji Poręba – Zaskawie. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje sieć linii napowietrzno – kablowych średniego napięcia wraz ze stacjami transformatorowymi 15/0,4 kV. Konieczność uzgodnienia z właściwym operatorem sieci planowanego obiektu budowlanego występuje wówczas, gdy jego odległość od sieci jest mniejsza niż:

- dla linii napowietrznych 110 kV – 14,5 m od skrajnego przewodu;
- dla linii napowietrznych 15 kV – 6 m od skrajnego przewodu;
- dla stacji transformatorowych 15/0,4 kV – 15 m od stacji;

w przypadku linii niskiego napięcia:

- dla linii napowietrznych – 2 m od skrajnego przewodu;
- dla linii kablowych – 2 m od osi kabla.

Do diagnozy stanu istniejącego posłużono się analizą dostępnej mocy szczytowej na przyłączy (przypadającej na jednego mieszkańca i jedno gospodarstwo). Analizę przeprowadzono wykorzystując dane stacji transformatorowych z terenu gminy.

Przyjęty parametr - dostępna moc szczytowa - lepiej pozwala oszacować jakość zaopatrzenia w energię elektryczną niż np. przeciętne zużycie energii elektrycznej na jednego mieszkańca. Wiąże się to z obserwowanym zjawiskiem malejącego zużycia energii elektrycznej (dzięki racjonalizacji użytkowania i wskutek rosnących cen energii). Równocześnie wzrasta liczba odbiorników energii charakteryzujących się częstokroć dużym lecz krótkotrwałym poborem mocy.

Z przeprowadzonej analizy można wysnuć następujące wnioski:

- na terenie gminy występuje spore zróżnicowanie w zaopatrzeniu w energię elektryczną. Najmniejszą mocą szczytową na mieszkańca (gospodarstwo) dysponuje miejscowość Gierałowiczki i Przybradz (przeciętna moc szczytowa niższa od średniej dla gminy). W Wieprzu, Frydrychowicach i Gierałowicach moc szczytowa jest większa od przeciętnej dla gminy;
- przeciętny dla całej gminy wskaźnik mocy szczytowej, przypadającej na gospodarstwo, wynosi nieomal 6,4 kW, jest zatem większy od normatywu, przyjmowanego dla gospodarstw wiejskich na terenach objętych studium i wynoszącego 5,0 kW;
- na terenie gminy Wieprz jest około 45% budynków w zabudowie zagrodowej - pozostałe to na ogół budynki mieszkalne w zabudowie jednorodzinnej. Dla tego rodzaju zabudowy przyjmuje się wskaźniki od 5,68 kW na gospodarstwo domowe (1,19 kW na mieszkańca) do 9,72 kW na gospodarstwo (2,02 kW na mieszkańca) - zależnie od przeciętnego wyposażenia gospodarstwa w odbiorniki energii elektrycznej;
- z porównania przytoczonych wskaźników z rezultatami obliczeń wynika, że w miejscowości o najniższej w gminie przeciętnej mocy szczytowej, w Gierałowiczkach, należy liczyć się z deficytem mocy;
- w gminie Wieprz ponad 85% gospodarstw rolnych jest wyposażonych w sieć trójfazową 3 x 380/220 V. Oznacza to zarazem, że pozostałe 15% gospodarstw rolnych ma pewne ograniczone możliwości korzystania z urządzeń i sprzętu zmechanizowanego do produkcji rolnej.

W związku z powyższym do uwarunkowań ograniczających rozwój w tym zakresie zaliczono:

- niedoinwestowanie systemu zaopatrzenia w energię elektryczną, w tym przede wszystkim:

- niedostatecznie rozwinięta i o niewystarczających parametrach elektroenergetycznych sieć rozdzielcza,
- zbyt mała ilość stacji transformatorowych 15/0,4 kV;
- duży udział zabudowy rozproszonej - co wydłuża długość linii sieci rozdzielczej i jest jedną z przyczyn nadmiernych spadków napięć.

Do uwarunkowań sprzyjających rozwojowi w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną należy zaliczyć przede wszystkim:

- bardzo ograniczony, nie obejmujący całej gminy, charakter występujących obecnie niedoborów w zaopatrzeniu w energię elektryczną;
- dokładne rozpoznanie niezadowalającego stanu zaopatrzenia gminy w energię elektryczną przez dostawcę energii i planowana rozbudowa sieci rozdzielczej średniego napięcia na niektórych terenach, na których występuje deficyt mocy (w tym przystosowanie wszystkich stacji transformatorowo-rozdzielczych do znamionowej mocy 250 kVA,;);
- korzystne warunki terenowe do rozwoju elektroenergetycznej sieci rozdzielczej;
- położenie gminy w tej części Polski, w której koncentruje się znacząca część krajowej produkcji energii elektrycznej i w konsekwencji bliskość dużych źródeł energii (najbliższe to elektrownie w Skawinie, Jaworznie i Sierszy).

Telekomunikacja

Wyniki przeprowadzonej analizy ilości abonentów telefonii przewodowej w poszczególnych miejscowościach gminy i dla całej gminy wskazują na następujące wnioski:

- średnia liczba abonentów telefonii przewodowej na 1000 mieszkańców w całej gminie jest większa od średnich w gminach wiejskich województwa małopolskiego i jest także większa od średniej ogólnopolskiej dla gmin wiejskich;
- mieszkańcy gminy, mają stosunkowo dobre, jak na warunki krajowe, możliwości korzystania z usług telefonii przewodowej.

Usługi w tym zakresie świadczone są przez różnych operatorów telekomunikacyjnych z co sprawia, że w wyniku konkurencji na rynku usług telekomunikacyjnych, można zaobserwować spadek cen ich świadczenia.

Z kolei praktycznie cały obszar gminy objęty jest zasięgiem sieci telefonii komórkowej. W związku z koncesjami udzielonymi operatorom telefonii komórkowej spodziewany jest dalszy wzrost liczby abonentów poszczególnych sieci i dalszy wzrost zasięgu ich działania.

Biorąc pod uwagę dynamiczny rozwój sieci telefonii komórkowych, można przyjąć, że objęcie zasięgiem wszystkich sieci komórkowych obszarów gminy jest tylko kwestią czasu. Czynnikiem szczególnie sprzyjającym rozwojowi usług telefonii komórkowej jest działanie operatorów tych sieci w warunkach wolnorynkowych oraz znaczna konkurencyjność w stosunku do operatorów sieci telefonii przewodowej działających na terenie gminy.

Powyższe fakty mają również bardzo istotne znaczenie dla możliwości świadczenia na terenie gminy usług związanych z dostępnością do Internetu. Mnogość operatorów daje różne możliwości w tym zakresie a konkurencja na rynku mniejsze opłaty za korzystanie z tego rodzaju usług.

2.9. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Wśród potencjalnych zadań rządowych i wojewódzkich wymienionych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, uchwalonym przez Sejmik Województwa Małopolskiego 22 grudnia 2003 roku na terenie Gminy Wieprz znajduje się tylko zadanie pt. „Modernizacja drogi krajowej nr 52 z obwodnicami: Kęt, Bulowic, Andrychowa, Wadowic i Kalwarii Zebrzydowskiej”. Może to być związane z ewentualnym wytyczeniem nowej trasy drogi krajowej nr 52 na terenie gminy Wieprz. Żadne inne zadania, czy to z zakresu infrastruktury społecznej i technicznej, czy też dotyczące ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, które mogłyby dotyczyć gminy Wieprz nie figurują w wyżej wymienionym planie.

2.10. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2.10.1. Uwarunkowania sprzyjające rozwojowi przestrzennemu gminy

- Gmina Wieprz jest stosunkowo korzystnie położona w stosunku do krajowego systemu komunikacyjnego. Przez gminę przebiega droga wojewódzka nr 781 dająca możliwość poprzez miasta Andrychów na południu (droga krajowa nr 52) oraz Zator na północy (droga krajowa nr 44) dogodnych powiązań głównie na kierunku wschód-zachód (Kraków – Aglomeracja Górnośląska, Kraków – Bielsko Biała). Droga krajowa nr 52 przewidziana jest do modernizacji („Beskidzka Droga Integracyjna”) która ma objąć między innymi poprawę jej parametrów technicznych i budowę obwodnicy miasta Andrychowa (w granicach Gminy

Wieprz) co może wydatnie wpłynąć na poprawę dostępności komunikacyjnej gminy.

- Na obszarze Gminy Wieprz znajduje się część obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”. Jego znaczące walory przyrodnicze i krajobrazowe mogą mieć istotne znaczenie dla przyszłego rozwoju rekreacji i wypoczynku na terenie gminy.
- Na obszarze gminy znajdują się znaczne zasoby wód podziemnych, występujące w dolinie rzeki Wieprzówki. Są one aktualnym i perspektywicznym źródłem zaopatrzenia w wodę mieszkańców Gminy Wieprz.
- Cała gmina, a szczególnie jej główna miejscowość Wieprz, jest niezwykle korzystnie położona w stosunku do najbliższego, ponadlokalnego ośrodka administracyjno-usługowego, jakim jest miasto Andrychów. Tradycje przemysłowe miasta mogą przyczynić się do wzrostu możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Wieprz.
- Obszar Gminy Wieprz jest stosunkowo korzystnie położony w stosunku do krajowego systemu zaopatrzenia w gaz. Przebiegające przez teren gminy oraz w jej sąsiedztwie gazociągi wysokoprężne zaopatrujące w gaz Polskę Południową tworzą system pierścieniowy, dający możliwości awaryjnego zasilania z różnych kierunków w sytuacjach awaryjnych.
- Gmina Wieprz położona jest korzystnie w stosunku do dużych źródeł energii w Polsce Południowej (elektrownie w Skawinie, Sierszy, Jaworznie) oraz stosunkowo niedaleko od stacji elektroenergetycznych (GPZ Andrychów, GPZ Zator) co stwarza dobre warunki w zakresie zasilania całej gminy w energię elektryczną.
- Gmina Wieprz posiada dobrze rozwiniętą sieć gazociągów średnioprężnych i niskoprężnych obejmujących wszystkie jej miejscowości. Bliskość stacji gazowych stanowiących źródło zaopatrzenia w gaz stwarza możliwości zaspokojenia zwiększonych potrzeb na dostawy gazu. Podobnie rzecz ma się z zaopatrzeniem w energię elektryczną. Wszystkie stacje transformatorowo-rozdziałcze są przystosowane do wymiany – w razie potrzeby – istniejących transformatorów na większe (do mocy 250 kVA). Stwarza to korzystne warunki do inwestowania na terenie gminy.
- Na obszarze Gminy Wieprz znajdują się znaczne rezerwy terenów przeznaczonych w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego pod zainwestowanie, posiadające zgodę na wyłączenie z produkcji rolnej.

- W Gminie Wieprz prowadzone są prace koncepcyjne oraz rozpoczyna się realizacja zadań zmierzających do kompleksowego rozwiązania problemu odprowadzania i oczyszczania ścieków. Wpłynie to wydatnie na poprawę warunków inwestycyjnych na jej obszarze

2.10.2. Uwarunkowania ograniczające rozwój przestrzenny gminy

- Parametry zewnętrznych, drogowych powiązań komunikacyjnych gminy nie są na najwyższym poziomie. Co prawda, jakość nawierzchni dróg poprawia się ale stosunkowo nie najlepsze ich parametry techniczne w połączeniu z nasilającym się ruchem tranzytowym przez gminę oraz pogarszające się parametry dostępu do drogi krajowej nr 52 na terenie miasta Andrychowa wpływają na ograniczenie możliwości dostępności Gminy Wieprz z zewnątrz.
- Pewna część Gminy Wieprz położona jest w obszarach objętych zagrożeniem powodziowym od rzek Wieprzówki i Frydrychówki w przypadku wystąpienia na nich tak zwanej wody stuletniej (wody o prawdopodobieństwie Q 1%). Może to stwarzać istotne bariery i ograniczenia w rozwoju zabudowy i zainwestowania w gminie.
- Na znacznej powierzchni Gminy Wieprz występuje duża ilość osuwisk o różnym stopniu aktywności oraz terenów zagrożonych osuwaniem. Zagrożenie ruchami masowymi ziemi, podobnie jak w przypadku zagrożenia powodziowego, może stwarzać duże bariery i ograniczenia w rozwoju zabudowy i zainwestowania w gminie.
- Gmina Wieprz, tak jak większość podobnych gmin na terenie kraju, charakteryzuje się w chwili obecnej niskim stopniem wyposażenia w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków. Prowadzi to, przy równoczesnej dynamice procesów inwestycyjnych, do pogłębiania się tak zwanej „luki infrastrukturalnej”. Może to nieść za sobą zagrożenie dla walorów środowiska przyrodniczego gminy oraz wydatnie utrudnić inwestowanie na obszarze gminy w najbliższym czasie.
- Lokalny układ komunikacyjny Gminy Wieprz, szczególnie w obszarach oddalonych od centrów poszczególnych miejscowości oraz w obszarach o zróżnicowanej rzeźbie terenu, charakteryzuje się niskimi parametrami technicznymi (wąskie jezdnie, małe promienie łuków, duże spadki podłużne) dróg. W efekcie powoduje to zmniejszenie bezpieczeństwa ruchu na tych obszarach gminy.

- Nadal stosunkowo wysoki procent ludności Gminy Wieprz utrzymuje się z rolnictwa, co w połączeniu z jego niską produktywnością może prowadzić do stopniowego ubożenia społeczności gminy. Może to rzutować na jej zdolności inwestycyjne w najbliższych latach. Także stosunkowo nieduża ilość miejsc pracy w sektorze produkcji i usług na obszarze gminy prowadzi w efekcie do pogłębiania się tego procesu.

3. KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY

3.1. GŁÓWNE KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY

3.1.1. Cel rozwoju gminy Wieprz

Uwzględniając uwarunkowania rozwoju oraz zamierzenia samorządu i aspiracje społeczności lokalnej przyjmuje się **cel główny rozwoju przestrzennego** gminy w brzmieniu:

Stąły wzrost standardów życia mieszkańców gminy w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów gminy zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Potencjalnie korzystne powiązania funkcjonalno-przestrzenne z otoczeniem oraz położenie w sąsiedztwie ponadlokalnego ośrodka życia społeczno-gospodarczego i usługowego jakim jest miasto Andrychów, a także konieczność tworzenia nowych miejsc pracy i źródeł dochodów mieszkańców, to czynniki wpływające na kierunki rozwoju gminy.

Perspektyw dalszego rozwoju gminy należy upatrywać w promowaniu aktywności gospodarczej społeczności lokalnej oraz w przyciąganiu różnorodnych rodzajów działalności gospodarczej, wytwórczej i usługowej, które znajdują na obszarze gminy dogodne warunki do inwestowania i dobry klimat społeczny. Towarzyszyć temu powinno stałe zwiększanie standardów zamieszkania i obsługi infrastrukturą techniczną i społeczną, a także tworzenie warunków do harmonijnego kształtowania ładu przestrzennego. Jakościowy kierunek rozwoju gminy stworzy możliwości poprawy jakości życia mieszkańców.

Przyjęcie zasady zrównoważonego rozwoju w działaniach zmierzających do osiągnięcia przyjętego celu oznacza trwałe dążenie do zachowania równowagi pomiędzy procesami związanymi z wykorzystaniem zasobów gminy przez wszystkich użytkowników przestrzeni a prawidłowym funkcjonowaniem środowiska naturalnego.

3.1.2. Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy

Zakłada się następujące główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej Gminy oraz w przeznaczeniu terenów:

- rozwój mieszkalnictwa jednorodzinnego oraz usług i nieuciążliwej produkcji;
- utrzymanie funkcji centrum administracyjnego i usługowego w Wieprzu;

- wykreowanie przestrzeni publicznych w ramach centrum administracyjnego i usługowego w Wieprzu oraz w miarę potrzeb w pozostałych miejscowościach gminy;
- wyznaczenie obszarów zapewniających rozwój gospodarczy gminy Wieprz, w tym stworzenie stref działalności gospodarczej wzdłuż granicy z miastem Andrychów, szczególnie w miejscowości Wieprz;
- wykorzystanie atrakcyjnych krajobrazowo terenów dla rozwoju usług turystyki i rekreacji;
- zachowanie przestrzeni dla rozwoju rolnictwa, na obszarach o najwyższych klasach bonitacyjnych gleb i stworzenie warunków dla produkcji rolno-hodowlanej (szczególnie w obszarach północnych gminy);
- uzupełnienie i rozbudowa systemów infrastruktury technicznej i drogowej.

Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej Gminy są spójne z celami strategicznymi określonymi w Strategii Rozwoju Gminy Wieprz, a studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zapewnia warunki sprzyjające ich realizacji. Z punktu widzenia interesów społeczności lokalnej gminy jako podstawę formułowania ustaleń studium przyjmuje się następujące **cele operacyjne** wynikające ze strategii rozwoju gminy w następujących sferach:

- społecznej,
- ekonomicznej,
- przyrodniczej,
- kulturowej,
- przestrzennej.

W sferze społecznej:

- Zapewnienie obsługi mieszkańców w zakresie usług publicznych na poziomie akceptowanych standardów jakościowych i ilościowych.
- Zapewnienie młodzieży możliwości ogólnego, wszechstronnego wykształcenia, w sposób pozwalający na znalezienie w przyszłości zatrudnienia.
- Utworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych służących integracji społeczności lokalnej oraz zaspokajaniu potrzeb mieszkańców w dziedzinie usług, wypoczynku i rekreacji.
- Tworzenie dogodnych warunków dla realizacji twórczych potrzeb i aspiracji mieszkańców.
- Tworzenie warunków dla włączenia się w życie gminy osób o ograniczonej sprawności.

- Pomoc w możliwości uzyskania nowych kwalifikacji osobom bezrobotnym.

W sferze ekonomicznej:

- Umożliwienie rozwoju lokalnego rynku zatrudnienia i działalności gospodarczej.
- Tworzenie warunków dla lokalizacji potencjalnych inwestycji strategicznych generujących nowe miejsca pracy i dochody do budżetu gminy.
- Tworzenie warunków dla rozwoju usług z zakresu wypoczynku i rekreacji.
- Przekształcanie rolnictwa w kierunku uzyskania standardów europejskich produkcji rolnej.

W sferze przyrodniczej:

- Zachowanie istniejących wartości środowiska przyrodniczego, w szczególności na terenie obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”.
- Redukcja uciążliwości dla środowiska przyrodniczego wynikających z rozwoju przestrzennego, w szczególności z rozwoju zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej.
- Minimalizacja strat w przypadku wystąpienia powodzi i ruchów masowych ziemi.

W sferze kulturowej:

- Zachowanie i wyeksponowanie istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu, ochrona zabytkowych obiektów i zespołów oraz stanowisk archeologicznych.
- Harmonijne kształtowanie współczesnej zabudowy, dbałość o ład przestrzenny, nawiązywanie gabarytem i formą architektoniczną do tradycji.
- Zachowanie terenów otwartych o wysokich wartościach krajobrazowych i ich ochrona przed zabudową.

W sferze przestrzennej:

- **w zakresie struktury przestrzennej:**
 - Utworzenie i aktywizacja centrum administracyjno-usługowego gminy i centrów poszczególnych miejscowości.
 - Harmonijne kształtowanie systemu zainwestowania w oparciu o istniejącą zabudowę mieszkaniową, usługową i produkcyjną.
 - Utworzenie ciągłego systemu obszarów przyrodniczo czynnych stanowiących powiązania przestrzenne pomiędzy obszarami objętymi ochroną statutową.

- Ochrona przed zabudową terenów otwartych, a w szczególności terenów użytkowanych rolniczo o najwyższych klasach bonitacyjnych gleb.
- **w zakresie transportu:**
 - Utrwalenie i modernizacja głównego układu drogowego gminy.
 - Zapewnienie optymalnych warunków ewakuacji ludności i mienia z obszarów zagrożonych zalaniem w przypadku wystąpienia powodzi.
- **w zakresie infrastruktury technicznej (w tym komunalnej):**
 - Poprawa standardu świadczonych usług; w tym zwiększenie niezawodności działania systemów.
 - Uzbrojenie w sieci infrastruktury technicznej istniejącego zainwestowania oraz potencjalnych terenów rozwojowych.
 - Rozwiązanie problemu odprowadzania i oczyszczania ścieków.
 - Minimalizacja potencjalnych szkód w systemach infrastruktury technicznej na obszarach zagrożonych zalaniem w przypadku wystąpienia powodzi.
- **w zakresie infrastruktury społecznej:**
 - Polepszenie wyposażenia gminy w podstawowe usługi publiczne.
 - Dostosowanie istniejącej infrastruktury społecznej do nowych potrzeb związanych z zachodzącymi zmianami społecznymi (w szczególności w zakresie oświaty i służby zdrowia).
 - Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do obiektów oświaty, kultury, służby zdrowia itp..
 - Wyposażenie gminy w obiekty sportu i rekreacji pozwalające na aktywne spędzenie wolnego czasu oraz poprawę stanu zdrowia mieszkańców.

3.1.3. Polityka ponadlokalna na obszarze gminy Wieprz

Potencjalne zadania rządowe

Modernizacja drogi krajowej nr 52 wraz z obwodnicą miasta Andrychów. Może to być związane z ewentualnym wytyczeniem nowej trasy drogi krajowej nr 52 na terenie gminy Wieprz.

Cele i kierunki regionalnej polityki przestrzennej

- Zrównoważony rozwój przestrzenny Gminy.
- Ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego.
- Modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej.
- Ochrona gruntów rolnych o najwyższych klasach bonitacyjnych gleb.

Zadania polityki regionalnej (przy współdziałaniu samorządu gminnego) na obszarze gminy Wieprz

- Ochrona środowiska przyrodniczego na obszarze Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”.
- Modernizacja systemu komunikacyjnego o znaczeniu ponadlokalnym.
- Prowadzenie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej.
- Ochrona gruntów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych.

Powiązania obszaru gminy Wieprz z gminami sąsiednimi

Mając na uwadze politykę przestrzenną i kierunki rozwoju przestrzennego gminy Wieprz, określone w niniejszym „Studium”, zwraca się uwagę na występujące uwarunkowania i powiązania na styku z obszarami położonymi w gminach sąsiednich.

Ustalenia na styku z gminą miejsko-wiejską Andrychów:

Z gminą Andrychów graniczą miejscowości: Wieprz i Frydrychowice. Ustalenia studium przewidują na styku gmin:

- W zakresie powiązań przestrzennych:
 - tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej o charakterze i standardzie podmiejskim, tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej i tereny zabudowy mieszkaniowej,
 - tereny usług komercyjnych i rozwoju aktywności gospodarczej,
 - tereny rolne,
 - tereny leśne,
 - tereny zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych,
 - tereny wód powierzchniowych śródlądowych,
 - strefy zagrożenia powodzią od rzek Wieprzówki i Frydrychówki,
 - obszary zagrożenia ruchami masowymi ziemi.
- W zakresie komunikacji powiązania poprzez:
 - wymienioną wśród potencjalnych zadań rządowych i wojewódzkich w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego projektowaną obwodnicę Andrychowa w ciągu drogi krajowej nr 52,
 - istniejącą drogę wojewódzką nr 781,
 - drogę powiatową nr 1736K (Frydrychowice-Inwałd-Kaczyna),
 - drogę powiatową nr 1743K (Andrychów-Nidek-Głębowice),
 - istniejące drogi gminne.
- W zakresie infrastruktury technicznej powiązania poprzez:
 - istniejącą napowietrzną linię elektroenergetyczną wysokiego napięcia 110 kV (Wadowice – Andrychów / Poręba),

- projektowane przełożenie tej linii w związku z projektowaną obwodnicą Andrychowa,
- istniejący gazociąg wysokiego ciśnienia DN 150 mm CN 2,5 MPa, relacji Oświęcim – Wadowice,
- istniejące napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV.

Ustalenia na styku z gminą miejsko-wiejską Wadowice:

Z gminą Wadowice graniczy miejscowość Frydrychowice. Ustalenia studium przewidują na styku gmin:

- W zakresie powiązań przestrzennych:
 - tereny zabudowy mieszkaniowej,
 - tereny leśne,
 - tereny zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych,
 - lasy ochronne.
- W zakresie komunikacji powiązania poprzez:
 - drogę powiatową nr 1736K (Frydrychowice-Inwałd-Kaczyna),
 - drogę powiatową nr 1767K (Wadowice-Wieprz),
 - istniejące drogi gminne.
- W zakresie infrastruktury technicznej powiązania poprzez:
 - istniejącą napowietrzną linię elektroenergetyczną wysokiego napięcia 110 kV (Wadowice – Oświęcim),
 - istniejący gazociąg wysokiego ciśnienia ϕ 200 mm, P_N5,5 MPa, relacji Choczniak (Łazówka) – Babica,
 - istniejące napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV.

Ustalenia na styku z gminą wiejską Tomice:

Z gminą Tomice graniczą miejscowości: Frydrychowice i Przybradz. Ustalenia studium przewidują na styku gmin:

- W zakresie powiązań przestrzennych:
 - tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej i tereny zabudowy mieszkaniowej,
 - tereny rolne,
 - tereny leśne,
 - tereny do zalesienia,
 - tereny zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych,
 - ochronę Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 444,
 - obszary zagrożenia ruchami masowymi ziemi.

- W zakresie komunikacji powiązania poprzez:
 - drogę powiatową nr 1764K (Tomice-Przybradz),
 - drogę powiatową nr 1765K (Radocza-Frydrychowice),
 - istniejące drogi gminne.
- W zakresie infrastruktury technicznej powiązania poprzez:
 - istniejący gazociąg wysokiego ciśnienia \varnothing 200 mm P_N 5,5 MPa (Choczniak-Łazówka-Babica),
 - istniejące napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV.

Ustalenia na styku z gminą miejsko-wiejską Zator:

Z gminą Zator graniczą miejscowości: Przybradz, Gierałtowice i Gierałtowiczki.

Ustalenia studium przewidują na styku gmin:

- W zakresie powiązań przestrzennych:
 - tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, tereny zabudowy mieszkaniowej i tereny zabudowy zagrodowej i usługowej,
 - tereny gospodarki rybackiej,
 - tereny rolne,
 - tereny leśne,
 - tereny do zalesienia,
 - tereny zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych,
 - tereny wód powierzchniowych śródlądowych,
 - ochronę obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy,
 - lasy ochronne,
 - strefę zagrożenia powodzią od rzeki Wieprzówki,
 - obszary zagrożenia ruchami masowymi ziemi,
 - ochronę Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 444.
- W zakresie komunikacji powiązania poprzez:
 - istniejącą drogę wojewódzką nr 781,
 - drogę powiatową nr 1761K (Graboszyce-Głębowice),
 - istniejące drogi gminne.
- W zakresie infrastruktury technicznej powiązania poprzez:
 - istniejące napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV.

Ustalenia na styku z gminą wiejską Przeciszów:

Z gminą Przeciszów graniczy miejscowość Gierałtowiczki. Ustalenia studium przewidują na styku gmin:

- W zakresie powiązań przestrzennych:
 - tereny zabudowy mieszkaniowej i tereny zabudowy zagrodowej i usługowej,
 - tereny gospodarki rybackiej,
 - tereny rolne,
 - tereny do zalesienia,
 - tereny zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych.
- W zakresie komunikacji powiązania poprzez:
 - istniejącą drogę wojewódzką nr 781,
 - drogę powiatową nr 1761K (Graboszyce-Głębowice),
 - drogę powiatową nr 1762K (Przeciszów-Piotrowice-Gierałtowice),
 - istniejące drogi gminne.
- W zakresie infrastruktury technicznej powiązania poprzez:
 - istniejące napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV.

Ustalenia na styku z gminą wiejską Osiek:

Z gminą Osiek graniczą miejscowości Gierałtowiczki, Gierałtowice i Nidek. Ustalenia studium przewidują na styku gmin:

- W zakresie powiązań przestrzennych:
 - tereny zabudowy mieszkaniowej i tereny zabudowy zagrodowej i usługowej,
 - tereny usług komercyjnych i rozwoju aktywności gospodarczej,
 - tereny gospodarki rybackiej,
 - tereny rolne,
 - tereny leśne,
 - tereny do zalesienia,
 - tereny zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych,
 - lasy ochronne.
- W zakresie komunikacji powiązania poprzez:
 - drogę powiatową nr 1743K (Andrychów-Nidek-Głębowice),
 - drogę powiatową nr 1758K (Wieprz-Osiek),
 - drogę powiatową nr 1761K (Graboszyce-Głębowice),
 - istniejące drogi gminne.
- W zakresie infrastruktury technicznej:
 - istniejącą napowietrzną linię elektroenergetyczną wysokiego napięcia 110 kV (Wadowice – Oświęcim),

- istniejące napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV.

Ustalenia na styku z gminą miejsko-wiejską Kęty:

Z gminą Kęty graniczą miejscowości: Nidek i Wieprz. Ustalenia studium przewidują na styku gmin:

- W zakresie powiązań przestrzennych:
 - tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, tereny zabudowy mieszkaniowej i tereny zabudowy zagrodowej i usługowej,
 - tereny rolne,
 - tereny leśne,
 - tereny do zalesienia,
 - tereny zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych,
 - obszary zagrożenia ruchami masowymi ziemi.
- W zakresie komunikacji powiązania poprzez:
 - drogę powiatową nr 1757K (Wieprz-Nidek-Witkowice),
 - istniejące drogi gminne.
- W zakresie infrastruktury technicznej powiązania poprzez:
 - istniejące napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV.

3.2. ZASADY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY

Ustalenia dotyczące sposobu kształtowania i realizacji polityki przestrzennej w niniejszym Studium sformułowano z uwzględnieniem zasad określonych w art. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przyjmując ład przestrzenny i zrównoważony rozwój, jako podstawę tych działań.

Przy określeniu kierunków rozwoju uwzględniono:

- wymagania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury;
- walory architektoniczne i krajobrazowe;
- wymagania ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych;
- wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- wymagania ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także potrzeby osób niepełnosprawnych;
- walory ekonomiczne przestrzeni;
- prawo własności;

- potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa;
- potrzeby interesu publicznego.

Wynikiem zastosowania wymienionych wyżej zasad jest określenie docelowej struktury przestrzennej Gminy poprzez wyznaczenie jednostek funkcjonalnych, o których mowa w rozdziale 3.3. Na mapie „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego” jednostki funkcjonalne wyodrębniono liniami rozgraniczającymi z wypełnieniem pola barwnymi oznaczeniami graficznymi. Poszczególnym jednostkom funkcjonalnym nadano symbole literowe.

Rozwój przestrzenny gminy Wieprz będzie następował w strefach, wyznaczonych na mapie „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego” i zdefiniowanych jako:

- **Strefa rozwoju zabudowy mieszkaniowo-usługowej, mieszkaniowej i usługowej** – kontynuacji (porządkowania istniejącej) i rozwoju (kreowania nowej) zabudowy, to przestrzenie o wyraźnie ukształtowanej strukturze, bądź przewidziane pod rozwój nowej zabudowy mieszkalnej, mieszkalno-usługowej i usługowej zlokalizowane w południowej i centralnej części gminy obejmujące miejscowość Wieprz.
- **Strefa rozwoju zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej oraz ochrony terenów rolnych** – kontynuacji (porządkowania) istniejącej zabudowy oraz ochrony zasobów gleb, to przestrzenie o atrakcyjnym krajobrazie, dobrych warunkach glebowych i przyrodniczych, które należy chronić (przed nadmierną zabudową i oddziaływaniem uciążliwości urbanizacyjnych) zlokalizowane we wschodniej i zachodniej części gminy obejmujące miejscowości Wieprz, Nidek, Gierałtówice, Gierałtówiczki, Przybradz i Frydrychowice.
- **Strefa ochrony wysokich wartości przyrodniczych** – to przestrzenie o wysokich wartościach środowiska przyrodniczego zlokalizowane w dolinie rzeki Wieprzówki w północnej części gminy na pograniczu miejscowości Przybradz, Frydrychowice Gierałtówice i Gierałtówiczki.

W strefie **rozwój zabudowy mieszkaniowo-usługowej, mieszkaniowej i usługowej** polityka przestrzenna będzie się koncentrowała na:

- tworzeniu wysokiej jakości przestrzeni urbanistycznej wyznaczonej w studium dla rozwoju:
 - funkcji mieszkaniowo-usługowych i mieszkaniowych, realizowanych w zwartych obszarach wokół terenów już zainwestowanych,
 - funkcji usługowych, wytwórczych i produkcyjnych, lokowanych na

obrzeżach terenów zabudowy mieszkaniowej, w sąsiedztwie istniejącej drogi wojewódzkiej nr 781, w pobliżu granicy administracyjnej z miastem Andrychów;

- prowadzeniu wszelkiej działalności inwestycyjnej z uwzględnieniem zasad ochrony przed powodzią;
- ustaleniu zasad lokalizowania zabudowy lub użytkowania terenów w obszarach potencjalnie konfliktowych poprzez określenie stref o szczególnych warunkach zagospodarowania;
- zapewnieniu warunków dla rozwoju i realizacji infrastruktury technicznej i komunikacyjnej dla obsługi projektowanego zainwestowania.

Dla realizacji tych działań użyte zostaną zarówno instrumenty planistyczne, jak i inne mechanizmy dostępne w ramach kompetencji władz samorządowych.

Racjonalne zagospodarowanie tej strefy ukierunkowane będzie na:

- uporządkowanie istniejącej zabudowy i przygotowanie terenów pod rozwój nowej zabudowy;
- ustalenie i zrealizowanie lokalnej sieci komunikacyjnej (dróg i ulic publicznych), obsługującej urbanizujące się obszary;
- przekształcenie części niezabudowanych obszarów rolnych w zainwestowane tereny mieszkaniowe i usługowe;
- ukształtowanie przestrzeni publicznych: placów, koncentracji usług, terenów ogólnodostępnej zieleni publicznej, ścieżek rowerowych, ciągów spacerowych itp. rozlokowanych wśród terenów zabudowanych;
- intensyfikowanie i porządkowanie zabudowy w obrębie istniejących terenów budowlanych;
- rozdzielenie stref mieszkaniowych i usługowo-produkcyjnych poprzez wyodrębnienie terenów dla rozwoju komercyjnej działalności gospodarczej i ograniczonym przemieszaniu funkcji w pozostałych terenach;
- dopuszczenie realizacji obiektów i urządzeń związanych z gospodarką wodną, w tym w szczególności z zabezpieczeniem przed zagrożeniem powodziowym.

Zgodnie z oznaczeniami na rysunku Studium w tej strefie wyznacza się obszary przygotowania terenów pod inwestycje strategiczne generujące nowe miejsca pracy i obszar kształtowania centrum administracyjno-usługowego gminy.

W strefie **rozwoju zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej oraz ochrony terenów rolnych** polityka przestrzenna będzie polegała na równoważeniu potrzeb związanych z wyznaczaniem nowych terenów pod zabudowę z celami: ochrony zasobów środowiska przyrodniczego (głównie w zakresie gleb o najwyższych klasach

bonitacyjnych) i walorów krajobrazowych gminy. Dlatego będzie ona skoncentrowana głównie na:

- tworzeniu przestrzeni urbanistycznej wyznaczonej w studium dla rozwoju:
 - funkcji mieszkaniowych oraz mieszkaniowych związanych z gospodarką rolną realizowanych w zwartych obszarach wokół terenów już zainwestowanych (z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowo-usługowej),
 - funkcji usługowych, wytwórczych i produkcyjnych, związanych z przetwórstwem i produkcją rolną (z dopuszczeniem powyższych funkcji nie związanych z przetwórstwem i produkcją rolną),
 - funkcji turystycznych, w tym usług sportu i rekreacji, lokalizowanych na obszarach atrakcyjnych krajobrazowo i w sąsiedztwie terenów gospodarki rybackiej;
- prowadzeniu wszelkiej działalności inwestycyjnej z uwzględnieniem zasad ochrony obszarów i obiektów objętych formami ochrony przyrody i dziedzictwa kulturowego oraz zasad ochrony przed powodzią i osuwaniem się mas ziemnych;
- objęciu ochroną obszarów nie przeznaczonych do zainwestowania o najwyższych walorach glebowych, a następnie wprowadzenie do ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego skutecznych regulacji dotyczących ich ochrony;
- przeznaczeniu pod zalesienia tylko terenów o najniższych klasach bonitacyjnych gleb lub o skrajnie niekorzystnych warunkach fizjograficznych.

Racjonalne zagospodarowanie tej strefy ukierunkowane będzie na:

- uporządkowanie istniejącej zabudowy i przygotowanie terenów pod rozwój nowej zabudowy;
- ochronę przed zabudową terenów otwartych o wysokich walorach przyrodniczych (w zakresie gleb o najwyższych klasach bonitacyjnych) i krajobrazowych (eksponowanych widokowo);
- ochronę cieków wodnych i związanych z nimi korytarzy ekologicznych oraz lokalnych powiązań przyrodniczych;
- zachowanie ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego, oraz równomierności rozmieszczenia przestrzeni otwartych, biologicznie czynnych na terenach zainwestowanych;
- utrzymanie atrakcyjności przestrzeni otwartych poprzez ich kształtowanie ukierunkowane na:
 - zagospodarowanie o przeważającym profilu rolniczym lub leśnym,
 - utrzymanie i poprawę stanu jakości powietrza, wód i gleb,

- zachowanie najbardziej atrakcyjnych krajobrazów, dalekich perspektyw i widoków, a także wszystkich wartościowych elementów środowiska kulturowego,
- dopuszczenie lokalizacji urządzeń małej architektury związanych z rekreacją, turystyką i wypoczynkiem,
- rozwój i aktywizację rolnictwa;
- dopuszczenie realizacji obiektów i urządzeń związanych z gospodarką wodną, w tym w szczególności z zabezpieczeniem przed zagrożeniem powodziowym oraz realizacji obiektów i urządzeń związanych z zabezpieczeniem przed ruchami masowymi ziemi.

W strefie **ochrony wysokich wartości przyrodniczych** polityka przestrzenna będzie polegała na ochronie zasobów środowiska przyrodniczego i będzie skoncentrowana głównie na:

- objęciu ochroną przed nadmiernym zainwestowaniem obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych oraz kulturowych, poprzez ich identyfikację, a następnie wprowadzenie do ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego skutecznych regulacji dotyczących ochrony:
 - obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy,
 - stanowisk roślin prawnie chronionych,
 - stanowisk zwierząt objętych ochroną gatunkową;
- prowadzeniu wszelkiej działalności (w tym w szczególności działalności rybackiej) z uwzględnieniem zasad ochrony obszarów i obiektów objętych formami ochrony przyrody i dziedzictwa kulturowego oraz zasad ochrony przed powodzią i osuwaniem się mas ziemnych.

Racjonalne zagospodarowanie tej strefy ukierunkowane będzie na:

- ustanowienie zakazu realizacji nowej zabudowy na najbardziej cennych obszarach objętych ochroną przyrodniczą;
- zachowanie ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego;
- dopuszczenie realizacji obiektów i urządzeń związanych z gospodarką wodną, w tym w szczególności z zabezpieczeniem przed zagrożeniem powodziowym oraz realizacji obiektów i urządzeń związanych z zabezpieczeniem przed ruchami masowymi ziemi.

Ponadto zgodnie z oznaczeniami na mapie „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego” wyznacza się:

- **Obszar szczególnego zagrożenia powodzią** obejmujący zasięg zalewu wodą o prawdopodobieństwie Q 1% od rzek Wieprzówki i Frydrychówki – zgodnie z opracowaniem pod tytułem „Studium określające granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Skawy”, stanowiącym I etap studium ochrony przeciwpowodziowej, sporządzonym przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie w 2005 roku, obejmującym między innymi wyżej wymienione rzeki przepływające przez Gminę Wieprz. Na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy, dopuszczenia i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią.
- **Obszar objęty zasięgiem zalewu wodą o prawdopodobieństwie Q 1%** od rzek Wieprzówki i Frydrychówki – zgodnie z opracowaniem pod tytułem „Analiza zagrożenia powodziowego w zlewni Skawy” sporządzonym przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie w 2013 roku, obejmującym między innymi wyżej wymienione rzeki przepływające przez Gminę Wieprz. W granicach tego obszaru położonych jednocześnie w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy, dopuszczenia i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią, natomiast w granicach tego obszaru położonych poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują ograniczenia dotyczące lokalizacji nowej zabudowy. Rodzaj i skala tych ograniczeń powinna zostać ustalona w planach miejscowych.
Dopuszcza się uszczegółowienie zasięgu wymienionych wyżej obszarów na etapie sporządzania planów miejscowych.
- **Osuwiska aktywne, okresowo-aktywne oraz nieaktywne a także obszary zagrożone osuwaniem** – zgodnie z informacjami zawartymi w Systemie Ochrony Przeciwosuwiskowej „SOPO” opracowywanym przez Państwowy Instytut Geologiczny oraz informacjami z Urzędu Gminy Wieprz i obserwacjami terenowymi. W granicach osuwisk oraz obszarów zagrożonych osuwaniem lokalizacja nowej zabudowy jest możliwa jedynie w przypadku wprowadzenia do ustaleń planów miejscowych zapisów związanych z wyeliminowaniem lub istotnym ograniczeniem zagrożenia osuwiskowego na tą zabudowę w stopniu adekwatnym do zaobserwowanego zagrożenia w tym zakresie.
Dopuszcza się uszczegółowienie zasięgu osuwisk oraz obszarów zagrożonych osuwaniem na etapie sporządzania planów miejscowych.

3.3. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, PARAMETRY, WSKAŹNIKI ORAZ WARUNKI ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA

Przyjmując za podstawę rozwoju przestrzennego gminy zasady określone w rozdziale 3.2. w Studium wyodrębnione zostają poszczególne kategorie terenów predysponowane dla odrębnych rodzajów użytkowania i dla nich zostają określone kierunki przekształceń i rozwoju przestrzennego będące wytyczną dla opracowań planistycznych, wydawanych decyzji oraz ich działań podejmowanych w ramach zarządzania przestrzenią.

3.3.1. Tereny zabudowy usługowej i mieszkaniowej w centrum Wieprza (U/MN1) **Obejmują tereny obiektów usług publicznych, zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej oraz przestrzeni publicznej w centrum Wieprza.**

Dla terenów **U/MN1** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- Utrzymanie i lokalizacja nowych obiektów usług publicznych.
- Dopuszczenie lokalizacji obiektów usług komercyjnych i zabudowy mieszkaniowej.
- Dopuszczenie indywidualnej formy architektonicznej obiektów usług publicznych i obiektów sakralnych.
- Kształtowanie czytelnego układu zabudowy i ogólnodostępnej przestrzeni publicznej.
- Wykształcenie ogólnodostępnych przestrzeni publicznych o wysokich walorach estetycznych.
- Dbłość o ład i kompozycję przestrzenną, poprzez ustalenie w planie miejscowym regulacji dotyczących kształtowania zabudowy, gabarytów zabudowy, linii zabudowy, dominant i akcentów architektonicznych oraz małej architektury.
- Zachowanie i zapewnienie właściwej ekspozycji obiektów zabytkowych.
- Zapewnienie docelowo pełnej obsługi, poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.
- Ustalenie w planach zasad kształtowania terenów zielonych.

W zakresie standardów urbanistycznych:

Zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i usług komercyjnych, określających co najmniej:

- Wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni części działki znajdującej się w terenach budowlanych – nie mniejszy niż 0,5.
- Wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej nie mniej niż 20%.
- Minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek:
 - dla zabudowy mieszkaniowej – nie mniej niż 600 m²;
 - dla obiektów usług komercyjnych – nie mniej niż 400 m²;
 - dla obiektów usług publicznych – nie określa się.
- Minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i przekształcanych obiektów:
 - dla zabudowy mieszkaniowej – co najmniej 2 miejsca parkingowe/postojowe lub garażowe na 1 lokal lub jednostkę mieszkalną;
 - dla zabudowy usługowej – co najmniej 1 miejsce parkingowe na 25 m² powierzchni użytkowej oraz dodatkowo co najmniej 1 miejsce parkingowe na 5 zatrudnionych.

W zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i usług komercyjnych:

- Dbłość o formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji dotyczących zasad jej kształtowania, obejmujących w szczególności:
 - zasady kształtowania rzutu budynku i jego proporcji;
 - zasady kształtowania dachów.
- Dbłość o skalę nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji dotyczących jej gabarytów, określających co najmniej wysokość budynków:
 - dla budynków mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych i usług komercyjnych – nie większą niż 13 m;
 - dla budynków gospodarczych - nie większą niż 8 m;
 - dla budynków usług publicznych – nie określa się.

W zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych:

Zapewnienie ochrony zespołów i obiektów zabytkowych, obiektów stanowiących dobra kultury współczesnej, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji określających co najmniej:

- Zakres dopuszczalnych przekształceń obiektów, w tym sposoby ich przebudowy, rozbudowy i adaptacji.
- Zasady ekspozycji.
- Zasady zagospodarowania placów publicznych.

W zakresie infrastruktury technicznej:

Zapewnienie docelowo pełnej obsługi, poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

3.3.2. Tereny zabudowy usługowej i mieszkaniowej w centrach wybranych miejscowości (U/MN2)

Obejmują tereny obiektów usług publicznych, zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej oraz przestrzeni publicznej w centrach wybranych miejscowości.

Dla terenów **U/MN2** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- Utrzymanie i lokalizacja nowych obiektów usług publicznych.
- Dopuszczenie lokalizacji obiektów usług komercyjnych i zabudowy mieszkaniowej.
- Dopuszczenie indywidualnej formy architektonicznej obiektów usług publicznych i obiektów sakralnych.
- Kształtowanie czytelnego układu zabudowy i ogólnodostępnej przestrzeni publicznej.
- Wykształcenie ogólnodostępnych przestrzeni publicznych o wysokich walorach estetycznych.
- Dbłość o ład i kompozycję przestrzenną, poprzez ustalenie w planie miejscowym regulacji dotyczących kształtowania zabudowy, gabarytów zabudowy, linii zabudowy, dominant i akcentów architektonicznych oraz małej architektury.
- Zachowanie i zapewnienie właściwej ekspozycji obiektów zabytkowych.
- Zapewnienie docelowo pełnej obsługi, poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

- Ustalenie w planach zasad kształtowania terenów zielonych.

W zakresie standardów urbanistycznych:

Zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i usług komercyjnych, określających co najmniej:

- Wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni części działki znajdującej się w terenach budowlanych – nie mniejszy niż 0,4.
- Wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej nie mniej niż 30%.
- Minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek:
 - dla zabudowy mieszkaniowej – nie mniej niż 600 m²;
 - dla obiektów usług komercyjnych – nie mniej niż 400 m²;
 - dla obiektów usług publicznych – nie określa się.
- Minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i przekształcanych obiektów:
 - dla zabudowy mieszkaniowej – co najmniej 2 miejsca parkingowe/postojowe lub garażowe na 1 lokal lub jednostkę mieszkalną;
 - dla zabudowy usługowej – co najmniej 1 miejsce parkingowe na 25 m² powierzchni użytkowej oraz dodatkowo co najmniej 1 miejsce parkingowe na 5 zatrudnionych.

W zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i usług komercyjnych:

- Dbłość o formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji dotyczących zasad jej kształtowania, obejmujących w szczególności:
 - zasady kształtowania rzutu budynku i jego proporcji;
 - zasady kształtowania dachów.
- Dbłość o skalę nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji dotyczących jej gabarytów, określających co najmniej wysokość budynków:
 - dla budynków mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych i usług komercyjnych – nie większą niż 12,5 m;
 - dla budynków gospodarczych - nie większą niż 8 m;
 - dla budynków usług publicznych – nie określa się.

W zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych:

Zapewnienie ochrony zespołów i obiektów zabytkowych, obiektów stanowiących dobra kultury współczesnej, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji określających co najmniej:

- Zakres dopuszczalnych przekształceń obiektów, w tym sposoby ich przebudowy, rozbudowy i adaptacji.
- Zasady ekspozycji
- Zasady zagospodarowania placów publicznych.

W zakresie infrastruktury technicznej:

Zapewnienie docelowo pełnej obsługi, poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

3.3.3. Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej o charakterze i standardzie podmiejskim (MM)

Obejmują tereny zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej o podwyższonej intensywności zainwestowania.

Dla terenów **MM** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- Dopuszczenie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej.
- Dopuszcza się wyodrębnienie w ramach ustaleń planów miejscowych terenów o bardziej jednorodnych funkcjach (np. zabudowy mieszkaniowej, usługowej).
- Wykształcenie przestrzeni publicznych.
- Dbłość o ład i kompozycję przestrzenną, poprzez ustalenie w planie miejscowym regulacji dotyczących kształtowania zabudowy, gabarytów zabudowy, linii zabudowy, dominant i akcentów architektonicznych oraz małej architektury.
- Porządkowanie układów przestrzennych, poprzez racjonalne ukształtowanie sieci dróg i regulację układów własnościowych.

W zakresie standardów urbanistycznych:

Zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i usług komercyjnych, określających co najmniej:

- Wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni części działki znajdującej się w terenach budowlanych – nie mniejszy niż 0,4.

- Wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej nie mniej niż 20%.
- Minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek:
 - dla zabudowy mieszkaniowej – nie mniej niż 600 m² ;
 - dla obiektów usług komercyjnych – nie mniej niż 400 m²;
 - dla obiektów usług publicznych – nie określa się.
- Minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i przekształcanych obiektów:
 - dla zabudowy mieszkaniowej – co najmniej 2 miejsca parkingowe/postojowe lub garażowe na 1 lokal lub jednostkę mieszkalną;
 - dla zabudowy usługowej – co najmniej 1 miejsce parkingowe na 25 m² powierzchni użytkowej oraz dodatkowo co najmniej 1 miejsce parkingowe na 5 zatrudnionych.

W zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i usług komercyjnych:

- Dbłość o formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji dotyczących zasad jej kształtowania, obejmujących w szczególności:
 - zasady kształtowania rzutu budynku i jego proporcji;
 - zasady kształtowania dachów.
- Dbłość o skalę nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji dotyczących jej gabarytów, określających co najmniej wysokość budynków:
 - dla budynków mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych i usług komercyjnych – nie większą niż 13 m;
 - dla budynków gospodarczych - nie większą niż 8 m;
 - dla budynków usług publicznych – nie określa się.

W zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych:

Zapewnienie ochrony zespołów i obiektów zabytkowych, obiektów stanowiących dobra kultury współczesnej, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji określających co najmniej:

- Zakres dopuszczalnych przekształceń obiektów, w tym sposoby ich przebudowy, rozbudowy i adaptacji.
- Zasady ekspozycji.
- Zasady zagospodarowania placów publicznych.

W zakresie infrastruktury technicznej:

Zapewnienie docelowo pełnej obsługi, poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

3.3.4. Tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej (MU)

Obejmują istniejące i projektowane tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej z dopuszczeniem zabudowy zagrodowej.

Dla terenów położonych w terenie **MU** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- Dopuszczenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej (w tym usługi publiczne), zabudowy związanej z działalnością rzemieślniczą oraz zabudowy zagrodowej.
- Dopuszczenie w uzasadnionych przypadkach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.
- Dopuszcza się wyodrębnienie w ramach ustaleń planów miejscowych terenów o bardziej jednorodnych funkcjach (np. zabudowy mieszkaniowej, zabudowy zagrodowej, zabudowy usługowej).
- Wykształcenie przestrzeni publicznych.
- Dbłość o ład i kompozycję przestrzenną, poprzez ustalenie w planie miejscowym regulacji dotyczących kształtowania zabudowy, gabarytów zabudowy, linii zabudowy, dominant i akcentów architektonicznych oraz małej architektury.
- Porządkowanie układów przestrzennych, poprzez racjonalne ukształtowanie sieci dróg i regulację układów własnościowych.

W zakresie standardów urbanistycznych:

Zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo – usługowej, usługowej i zagrodowej, określających co najmniej:

- Wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni części działki znajdującej się w terenach budowlanych nie większy niż 0,5.
- Wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – nie mniej niż 30%.
- Minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek:
 - dla zabudowy mieszkaniowej – nie mniej niż 800 m²;

- dla zabudowy usługowej i rzemieślniczej – nie mniej niż 500 m²;
- dla zabudowy zagrodowej – nie mniej niż 1200 m².
- Minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i przekształcanych obiektów:
 - dla zabudowy mieszkaniowej – co najmniej 2 miejsca parkingowe/postojowe lub garażowe na 1 lokal lub jednostkę mieszkalną;
 - dla zabudowy usługowej i rzemieślniczej – co najmniej 1 miejsce parkingowe na 25 m² powierzchni użytkowej oraz dodatkowo co najmniej 1 miejsce parkingowe na 5 zatrudnionych.

W zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej i zagrodowej:

- Dbłość o formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji dotyczących zasad jej kształtowania, obejmujących w szczególności:
 - zasady kształtowania rzutu budynku i jego proporcji;
 - zasady kształtowania dachów.
- Dbłość o skalę nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji dotyczących jej gabarytów, określających co najmniej:
 - maksymalną wysokość budynków:
 - dla budynków mieszkaniowych, mieszkaniowo-usługowych i usługowych – 12 m (przy czym w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się dla budynków mieszkaniowo-usługowych i usługowych – 15 m),
 - dla budynków gospodarczych – 9 m (przy czym w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się dla budynków gospodarczych – 11 m);
 - kąt nachylenia głównych połaci dachowych:
 - dla budynków mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych – 30⁰-55⁰,
 - dla budynków usługowych, rzemieślniczych i zagrodowych – nie określa się.

W zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych:

- Zapewnienie ochrony obiektów zabytkowych i obiektów stanowiących dobra kultury współczesnej, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji określających:

- zakres dopuszczalnych przekształceń obiektów, w tym sposoby ich przebudowy, rozbudowy i adaptacji nie powodujące utraty ich wartości kulturowych;
- zasady ekspozycji obiektów.
- Wyznaczenie i ochrona w planach miejscowych, lokalnych, atrakcyjnych otwarcie widokowych w istniejących i nowo realizowanych zespołach zabudowy.

W zakresie ochrony wartości przyrodniczych:

- Ustalenie w planach miejscowych zasad kształtowania terenów zielonych, w tym istniejących zadrzewień.
- Zachowanie obudowy biologicznej cieków.
- Zachowanie odległości zabudowy od granicy lasu zgodnie z wymogami przepisów odrębnych.

W zakresie infrastruktury technicznej:

Zapewnienie docelowo pełnej obsługi, poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

3.3.5. Tereny zabudowy mieszkaniowej (MN)

Obejmują istniejące i projektowane tereny zabudowy mieszkaniowej.

Dla terenów MN ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- Dopuszcza się lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zabudowy zagrodowej.
- Wprowadza się zakaz realizacji nowej zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowej w układzie szeregowym oraz obiektów produkcyjnych, składowych i magazynowych.
- Dopuszcza się lokalizację obiektów usług komercyjnych wbudowanych w budynki mieszkalne.
- Dopuszcza się lokalizację obiektów usług publicznych o indywidualnej formie architektonicznej.
- Wykształcenie przestrzeni publicznych.
- Dbalność o ład i kompozycję przestrzenną, poprzez ustalenie w planie miejscowym regulacji dotyczących kształtowania zabudowy, gabarytów zabudowy, linii zabudowy oraz małej architektury.
- Zapewnienie docelowo pełnej obsługi, poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

W zakresie standardów urbanistycznych:

Zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej oraz usług komercyjnych, określających co najmniej:

- Wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni części działki znajdującej się w terenach budowlanych: nie większy niż 0,5.
- Wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej nie mniej niż 40%.
- Minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek – nie mniej niż 600 m².
- Minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i przekształcanych obiektów:
 - dla zabudowy mieszkaniowej – co najmniej 2 miejsca parkingowe/postojowe lub garażowe na 1 lokal lub jednostkę mieszkalną;
 - dla zabudowy mieszkaniowej z usługami – co najmniej 2 dodatkowe miejsca parkingowe;
 - dla zabudowy usługowej – co najmniej 1 miejsce parkingowe na 25 m² powierzchni użytkowej oraz dodatkowo co najmniej 1 miejsce parkingowe na 5 zatrudnionych.

W zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej:

- Dbłość o formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji dotyczących zasad jej kształtowania, obejmujących w szczególności:
 - zasady kształtowania rzutu budynku i jego proporcji;
 - zasady kształtowania dachów.
- Dbłość o skalę nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji dotyczących jej gabarytów, określających co najmniej:
 - maksymalną wielkość budynków mieszkaniowych, nie większą niż 12 m;
 - maksymalną wielkość budynków gospodarczych, nie większą niż 7 m;
 - kąt nachylenia głównych połaci dachowych dla budynków mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych – 30⁰- 55⁰.

W zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych:

Zapewnienie ochrony zespołów i obiektów zabytkowych oraz obiektów stanowiących dobra kultury współczesnej, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji, określających między innymi:

- Zakres dopuszczalnych przekształceń obiektów, w tym sposoby ich przebudowy, rozbudowy i adaptacji nie powodujące utraty ich wartości kulturowych.
- Zapewnienie ekspozycji obiektów.

W zakresie infrastruktury technicznej:

Zapewnienie docelowo pełnej obsługi, poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

3.3.6. Tereny zabudowy zagrodowej i usługowej (MR)

Obejmują istniejące i projektowane tereny zabudowy zagrodowej i usługowej.

Dla terenów **MR** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- Dopuszczenie zabudowy zagrodowej, usługowej (w tym usługi publiczne), zabudowy związanej z działalnością rzemieślniczą.
- Dopuszcza się wyodrębnienie w ramach ustaleń planów miejscowych terenów o dopuszczonej lokalizacji zabudowy mieszkaniowej.
- Wykształcenie przestrzeni publicznych.
- Dbłość o ład i kompozycję przestrzenną, poprzez ustalenie w planie miejscowym regulacji dotyczących kształtowania zabudowy, gabarytów zabudowy, linii zabudowy, dominant i akcentów architektonicznych oraz małej architektury.
- Porządkowanie układów przestrzennych, poprzez racjonalne ukształtowanie sieci dróg i regulację układów własnościowych.

W zakresie standardów urbanistycznych:

Zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy zagrodowej, usługowej i produkcyjnej określających co najmniej:

- Wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni części działki znajdującej się w terenach budowlanych nie większy niż 0,4.
- Wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – nie mniej niż 40%.
- Minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek – nie mniej niż 1000 m².
- Minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i przekształcanych obiektów dla zabudowy usługowej i rzemieślniczej – co najmniej 1 miejsce parkingowe na 25 m² powierzchni użytkowej oraz dodatkowo co najmniej 1 miejsce parkingowe na 5 zatrudnionych.

W zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej i zagrodowej:

- Dbłość o formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji dotyczących zasad jej kształtowania, obejmujących w szczególności:
 - zasady kształtowania rzutu budynku i jego proporcji;
 - zasady kształtowania dachów.
- Dbłość o skalę nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji dotyczących jej gabarytów, określających co najmniej maksymalną wysokość budynków - nie więcej niż 12 m (przy czym w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się 15 m).

W zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych:

- Zapewnienie ochrony obiektów zabytkowych i obiektów stanowiących dobra kultury współczesnej, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji określających:
 - zakres dopuszczalnych przekształceń obiektów, w tym sposoby ich przebudowy, rozbudowy i adaptacji nie powodujące utraty ich wartości kulturowych;
 - zasady ekspozycji obiektów.
- Wyznaczenie i ochrona w planach miejscowych, lokalnych, atrakcyjnych otwarcie widokowych w istniejących i nowo realizowanych zespołach zabudowy.

W zakresie ochrony wartości przyrodniczych:

- Ustalenie w planach miejscowych zasad kształtowania terenów zielonych, w tym istniejących zadrzewień.
- Zachowanie obudowy biologicznej cieków.
- Zachowanie odległości zabudowy od granicy lasu zgodnie z wymogami przepisów odrębnych

W zakresie infrastruktury technicznej:

Zapewnienie docelowo pełnej obsługi, poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

3.3.7. Tereny rolne z dopuszczeniem zabudowy zagrodowej (RM)

Obejmują tereny rolne wraz z istniejącą i projektowaną zabudową zagrodową.

Dla terenów **RM** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- Dopuszczenie lokalizacji zabudowy zagrodowej.

- Dopuszczenie w terenach **RM** lokalizacji budynków i urządzeń służących produkcji rolniczej oraz przetwórstwu rolno-spożywczemu.

W zakresie standardów urbanistycznych:

Zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy zagrodowej, określających co najmniej:

- Wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni części działki znajdującej się w terenach budowlanych nie większy niż 0,4.
- Wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – nie mniej niż 30%.
- Minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek – nie mniej niż 1200 m².

W zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy zagrodowej:

- Dbłość o formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji dotyczących zasad jej kształtowania, obejmujących w szczególności:
 - zasady kształtowania rzutu budynku i jego proporcji;
 - zasady kształtowania dachów.
- Dbłość o skalę nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji dotyczących jej gabarytów, określających co najmniej:
 - maksymalną wysokość budynków – 12 m;
 - kąt nachylenia głównych połaci dachowych – 30⁰-55⁰.

W zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych:

- Zapewnienie ochrony obiektów zabytkowych i obiektów stanowiących dobra kultury współczesnej, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji określających:
 - zakres dopuszczalnych przekształceń obiektów, w tym sposoby ich przebudowy, rozbudowy i adaptacji nie powodujące utraty ich wartości kulturowych;
 - zasady ekspozycji obiektów.
- Wyznaczenie i ochrona w planach miejscowych, lokalnych, atrakcyjnych otwarc widokowych w istniejących i nowo realizowanych zespołach zabudowy.

W zakresie ochrony wartości przyrodniczych:

- Zachowanie obudowy biologicznej cieków.
- Zachowanie odległości zabudowy od granicy lasu zgodnie z wymogami przepisów odrębnych.

W zakresie infrastruktury technicznej:

Zapewnienie docelowo pełnej obsługi, poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

3.3.8. Tereny usług i inwestycji publicznych (UP)

Obejmują tereny przewidziane dla realizacji przedsięwzięć publicznych, położone poza centrum administracyjnym gminy i centrami wybranych miejscowości.

Tereny usług i inwestycji publicznych umożliwiać mają lokalizację usług typu: służba zdrowia, opieka społeczna, oświata i wychowanie, kultura w tym usługi kultu religijnego, ochrona przeciwpożarowa, administracja itp.

Dla terenów **UP** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- Dopuszcza się lokalizację obiektów usług publicznych typu: służba zdrowia, opieka społeczna, oświata i wychowanie, kultura, ochrona przeciwpożarowa, administracja oraz wykształcenie przestrzeni publicznych.
- Dopuszcza się ponadto lokalizację obiektów kultu religijnego.
- Zwiększenie atrakcyjności terenów poprzez dopuszczenie do lokalizacji usług towarzyszących o charakterze komercyjnym.
- Szczególna dbałość o ład i kompozycję przestrzenną, poprzez ustalenie w planie miejscowym regulacji dotyczących kształtowania zabudowy, gabarytów zabudowy, linii zabudowy, dominant i akcentów architektonicznych, małej architektury oraz terenów zieleni urządzonej, w tym zieleni parkowej.
- Dbłość o ład przestrzenny oraz formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy.
- Dopuszczenie indywidualnej formy architektonicznej obiektów usług publicznych i obiektów kultu religijnego.

W zakresie standardów urbanistycznych:

Zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy usługowej, mieszkaniowo-usługowej i mieszkaniowej, określających co najmniej:

- Wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni części działki znajdującej się w terenach budowlanych – nie większy niż 0,4.
- Wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – nie mniej niż 40%.
- Minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek – nie mniej niż 1500 m².

- Minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i przekształcanych obiektów – co najmniej 1 miejsce parkingowe na 25 m² powierzchni użytkowej oraz dodatkowo co najmniej 1 miejsce parkingowe na 4 zatrudnionych.

W zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych:

Zapewnienie ochrony obiektów zabytkowych, obiektów stanowiących dobra kultury współczesnej, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji określających co najmniej:

- Zakres dopuszczalnych przekształceń obiektów, w tym sposoby ich przebudowy, rozbudowy i adaptacji.
- Zasady ekspozycji obiektów.
- Zasady zagospodarowania placów publicznych.

W zakresie ochrony wartości przyrodniczych:

- Ustalenie w planach zasad kształtowania terenów zielonych, w tym istniejących zadrzewień.
- Wprowadzanie w otoczeniu nowo realizowanej zabudowy zieleni urządzonej.
- Zachowanie obudowy biologicznej cieków.

W zakresie infrastruktury technicznej:

Zapewnienie docelowo pełnej obsługi, poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

3.3.9. Tereny usług komercyjnych i rozwoju aktywności gospodarczej (UC)

Obejmują tereny przewidziane dla rozwoju różnorodnych form działalności gospodarczej (usług komercyjnych i nieuciążliwej produkcji).

Dla terenów **UC** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- Dopuszcza się lokalizowanie obiektów przeznaczonych dla działalności gospodarczej (usług, rzemiosła i nieuciążliwej produkcji).
- Dopuszcza się ponadto lokalizację baz składów i magazynów.
- Dopuszcza się w planach miejscowych wprowadzenie dodatkowych ograniczeń dotyczących gabarytów lokalizowanych obiektów.

W zakresie standardów urbanistycznych:

Zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy usługowej, określających co najmniej:

- Wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni części działki znajdującej się w terenach budowlanych: nie większy niż 0,4.
- Wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: – nie mniej niż 30%.
- Minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek – nie mniej niż 2000 m².
- Minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i przekształcanych obiektów: dla zabudowy usługowej i produkcyjnej – co najmniej 1 miejsce parkingowe na 25 m² powierzchni użytkowej oraz dodatkowo co najmniej 1 miejsce parkingowe na 5 zatrudnionych.

W zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych:

Zapewnienie ochrony obiektów zabytkowych i obiektów stanowiących dobra kultury współczesnej, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji określających:

- Zakres dopuszczalnych przekształceń obiektów: w tym sposoby ich przebudowy, rozbudowy i adaptacji niepowodujące utraty ich wartości kulturowych.
- Zasady ekspozycji obiektów.

W zakresie ochrony wartości przyrodniczych:

- Ustalenie w planach zasad kształtowania terenów zielonych, w tym istniejących zadrzewień.
- Wprowadzanie w otoczeniu nowo realizowanej zabudowy zieleni urządzonej, w szczególności zieleni izolacyjnej, na granicy z terenami zabudowy mieszkaniowej.
- Zachowanie obudowy biologicznej cieków.
- Zachowanie odległości zabudowy od granicy lasu zgodnie z wymogami przepisów odrębnych.

W zakresie infrastruktury technicznej:

Zapewnienie docelowo pełnej obsługi, poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków.

3.3.10. Tereny zabudowy produkcyjnej (P)

Obejmuje tereny przewidziane dla rozwoju produkcji.

Dla terenów **P** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- Dopuszcza się lokalizowanie obiektów przeznaczonych dla działalności produkcyjnej, baz, składów i magazynów.
- Dopuszcza się w planach miejscowych wprowadzenie dodatkowych ograniczeń dotyczących gabarytów lokalizowanych obiektów.

W zakresie standardów urbanistycznych:

Zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy usługowej, określających co najmniej:

- Wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni części działki znajdującej się w terenach budowlanych: nie większy niż 0,7.
- Wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – nie mniej niż 20%.
- Minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek – nie mniej niż 5000 m².
- Minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i przekształcanych obiektów produkcyjnych – co najmniej 1 miejsce parkingowe na 5 zatrudnionych.

W zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych:

Zapewnienie ochrony wyznaczonych w Studium obiektów zabytkowych i obiektów stanowiących dobra kultury współczesnej, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji określających:

- Zakres dopuszczalnych przekształceń obiektów: w tym sposoby ich przebudowy, rozbudowy i adaptacji niepowodujące utraty ich wartości kulturowych.
- Zasady ekspozycji obiektów.

W zakresie ochrony wartości przyrodniczych:

- Ustalenie w planach zasad kształtowania terenów zielonych, w tym istniejących zadrzewień.
- Wprowadzanie w otoczeniu nowo realizowanej zabudowy zieleni urządzonej, w szczególności zieleni izolacyjnej, na granicy z terenami zabudowy mieszkaniowej.
- Zachowanie obudowy biologicznej cieków.
- Zachowanie odległości zabudowy od granicy lasu zgodnie z wymogami przepisów odrębnych.

W zakresie infrastruktury technicznej:

Zapewnienie docelowo pełnej obsługi, poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków.

3.3.11. Tereny usług sportu i rekreacji (US)**Obejmują tereny usług sportu i rekreacji.**

Dla terenów **US** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy, standardów urbanistycznych oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- Dopuszcza się lokalizację obiektów sportu i rekreacji (boisk, stadionów, basenów, kąpielisk, tras i wyciągów narciarskich, hal sportowo-widowiskowych itp.) wraz z towarzyszącymi obiektami bazy noclegowej, gastronomii i handlu detalicznego.
- Obowiązuje dbałość o ład i kompozycję przestrzenną, poprzez ustalanie w planach miejscowych regulacji dotyczących linii zabudowy, układu budynków, dominant, akcentów architektonicznych oraz małej architektury.
- Obowiązuje szczegółowe określenie funkcji terenu oraz wskaźników urbanistycznych na etapie planu miejscowego.
- Dopuszcza się indywidualną formę architektoniczną obiektów sportu i rekreacji.
- W terenach US obowiązuje minimalna ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i przekształcanych obiektów, co najmniej 1 miejsce parkingowe na 20 m² powierzchni użytkowej oraz dodatkowo, co najmniej 1 miejsce parkingowe na 5 zatrudnionych.

W zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych:

Zapewnienie ochrony walorów krajobrazowych, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji określających między innymi:

- Formę dopuszczonych planem urządzeń.
- Sposoby ich przebudowy, rozbudowy i adaptacji.

W zakresie ochrony wartości przyrodniczych:

Obowiązuje ustalenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej na etapie planu miejscowego.

W zakresie infrastruktury technicznej:

Zapewnienie obsługi, poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

3.3.12. Tereny usług sportu związanego z lotnictwem (US/L)

Obejmują tereny usług sportu związanego z lotnictwem (w zakresie małych lekkich samolotów, szybowców, motolotni, lotni i paralotni oraz spadochroniarstwa).

Dla terenów **US/L** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy, standardów urbanistycznych oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- Dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń sportu związanego z lotnictwem w zakresie małych lekkich samolotów, szybowców, motolotni, lotni i paralotni oraz spadochroniarstwa (pasów startowych o nawierzchni biologicznie czynnej, pasów

do kołowania o nawierzchni biologicznie czynnej, miejsc postojowych o nawierzchni biologicznie czynnej, urządzeń służących bezpieczeństwu lotniczemu, itp.).

- Obowiązuje szczegółowe określenie funkcji terenu oraz wskaźników urbanistycznych na etapie planu miejscowego.
- Dopuszcza się indywidualną formę architektoniczną obiektów i urządzeń sportu związanego z lotnictwem.

W zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych:

Zapewnienie ochrony walorów krajobrazowych, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji określających między innymi:

- Formę dopuszczonych planem urządzeń.
- Sposoby ich przebudowy, rozbudowy i adaptacji.

W zakresie ochrony wartości przyrodniczych:

Obowiązuje ustalenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej na etapie planu miejscowego.

W zakresie infrastruktury technicznej:

Zapewnienie obsługi, poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

3.3.13. Tereny zieleni urządzonej (ZP)

Obejmują tereny istniejących zespołów zieleni urządzonej.

Dla terenów **ZP** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji oraz kształtowania przestrzeni:

- Zachowanie istniejącej zieleni urządzonej oraz terenów zielonych o charakterze naturalnym.
- Wprowadzenie w planach regulacji pozwalających na adaptację istniejących obiektów na cele usługowe, w tym usług publicznych oraz wykształcenie przestrzeni publicznych.

W zakresie standardów urbanistycznych oraz kształtowania zabudowy:

Zapewnienie w planach miejscowych możliwości realizacji przestrzeni publicznych.

W zakresie ochrony wartości przyrodniczych:

- Ustalenie w planach zasad kształtowania terenów zielonych, w tym istniejącej zieleni parkowej.
- Ustalenie w planach zasad kształtowania zieleni w otoczeniu cieków wodnych w sposób zapewniający bezpieczny spływ wód oraz utrzymanie funkcji ekologicznych cieków.

W zakresie infrastruktury technicznej:

Zapewnienie docelowo pełnej obsługi, poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

3.3.14. Tereny cmentarzy (ZC)**Obejmują tereny istniejących i projektowanych cmentarzy parafialnych.**

Dla terenów **ZC** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji:

- Utrzymanie istniejących cmentarzy z przeznaczeniem pod groby, zieleni urządzonej, obiekty kultu religijnego.
- Dopuszcza się wprowadzenie obiektów gospodarczych obsługi cmentarza oraz wewnętrzne ciągi komunikacyjne.
- Wokół cmentarzy obowiązuje zachowanie stref sanitarnych (minimalnych odległości pomiędzy cmentarzami a budynkami mieszkalnymi, zakładami produkującymi lub przechowującymi artykuły żywności, zakładami żywienia zbiorowego i ujęciami wody), zgodnie z wymogami przepisów odrębnych. W ustaleniach planów miejscowych konieczne jest wskazanie, w ramach możliwości przestrzennych, terenów pod parkingi pozwalające na obsługę komunikacyjną cmentarzy.

3.3.15. Tereny leśne (ZL)**Obejmują istniejące lasy wraz z enklawami użytków rolnych.**

Dla terenów **ZL** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji:

- Wykluczenie możliwości zainwestowania tych terenów za wyjątkiem obiektów gospodarki leśnej, urządzeń wodnych oraz obiektów i urządzeń służących gospodarce wodnej a także zabezpieczeniom przeciwpowodziowym i przeciwoerozyjnym.
- Dopuszczenie lokalizacji niezbędnej sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, na warunkach określonych w przepisach odrębnych.
- Realizację naturalnego, hodowlano-ochronnego kierunku gospodarki leśnej poprzez wykorzystanie w możliwie najszerszym zakresie naturalnego odnowienia drzewostanów.
- Ochronę torfowisk i terenów podmokłych przed odwodnieniem.
- Umożliwienie lokalizacji obiektów i urządzeń służących wykorzystaniu terenów w celach turystyczno-rekreacyjnych.

- Zachowanie i w razie potrzeby rekonstrukcji zadrzewień towarzyszących korytom cieków wodnych.
- Uwzględnienie wymogów ochrony dotyczących obszarów i obiektów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

3.3.16. Tereny zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych (ZE)

Obejmują istniejące zadrzewienia (w tym zadrzewienia występujące wzdłuż cieków wodnych) wraz z enklawami użytków rolnych.

Dla terenów **ZE** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji:

- Wykluczenie możliwości zainwestowania tych terenów za wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów i urządzeń służących gospodarce wodnej a także zabezpieczeniom przeciwpowodziowym i przeciwerozyjnym.
- Dopuszczenie lokalizacji niezbędnej sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, na warunkach określonych w przepisach odrębnych.
- Ochronę torfowisk i terenów podmokłych przed odwodnieniem.
- Umożliwienie lokalizacji obiektów i urządzeń służących wykorzystaniu terenów w celach turystyczno-rekreacyjnych.
- Zachowanie i w razie potrzeby rekonstrukcji zadrzewień towarzyszących korytom cieków wodnych.
- Uwzględnienie wymogów ochrony dotyczących obszarów i obiektów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

3.3.17. Tereny rolne (R)

Obejmują tereny rolne, wraz z enklawami zadrzewień oraz zabudowy zagrodowej.

Dla terenów **R** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji:

- Utrzymanie rolniczego użytkowania gruntów.
- Utrzymanie funkcji ekologicznych użytków rolnych.
- Umożliwienie realizacji sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz urządzeń wodnych.
- Dopuszcza się zalesianie użytków rolnych na warunkach określonych w przepisach odrębnych z zachowaniem w stanie niezalesionym obszarów stanowiących siedliska chronionych gatunków flory i fauny, punktów widokowych.
- Dopuszcza się lokalizację niekubaturowych urządzeń sportu i rekreacji.
- Dopuszcza się wyodrębnienie w ramach ustaleń planów miejscowych terenów dopuszczalnej lokalizacji nowej zabudowy gospodarstw rolnych oraz innych

budynków i urządzeń służących wyłącznie produkcji rolniczej oraz przetwórstwu rolno-spożywczemu.

W zakresie standardów urbanistycznych oraz kształtowania zabudowy:

- Określenie w planie miejscowym możliwości utrzymania, zmiany sposobu użytkowania i dopuszczalnej skali rozbudowy zabudowy w obrębie istniejących działek siedliskowych.

3.3.18. Tereny rolne z możliwością zalesień (R/ZL)

Obejmują dotychczasowe tereny rolne, wraz z enklawami zadrzewień predysponowane do zalesienia.

Dla terenów **R/ZL** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji:

- Umożliwienie realizacji nowych zalesień.
- Utrzymanie rolniczego użytkowania gruntów.
- Utrzymanie i wzbogacanie funkcji ekologicznych terenów.
- Dopuszcza się realizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz urządzeń wodnych.
- Dopuszcza się lokalizację niekubaturowych urządzeń sportu i rekreacji.

W zakresie standardów urbanistycznych oraz kształtowania zabudowy:

- Określenie w planie miejscowym możliwości utrzymania, zmiany sposobu użytkowania i dopuszczalnej skali rozbudowy zabudowy w obrębie istniejących działek siedliskowych.

3.3.19. Tereny gospodarki rybackiej (RR)

Obejmują kompleksy stawów rybnych wraz z obrzeżem oraz obiektami gospodarstw rybackich i urządzeniami wodnymi.

Dla terenów **RR** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji:

- Utrzymanie istniejących gospodarstw rybackich.
- Utrzymanie funkcji ekologicznych stawów rybnych i ich obrzeży.
- Dopuszcza się realizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz urządzeń wodnych.
- Dopuszcza się wyodrębnienie w ramach ustaleń planów miejscowych terenów dopuszczalnej lokalizacji obiektów służących wykorzystaniu terenów dla celów rekreacji.

W zakresie standardów urbanistycznych oraz kształtowania zabudowy:

- Określenie w planie miejscowym możliwości utrzymania, zmiany sposobu użytkowania i dopuszczalnej skali rozbudowy zabudowy w obrębie istniejących działek siedliskowych.

3.3.20. Tereny wód powierzchniowych śródlądowych (WS)

Obejmują grunty pod powierzchniowymi wodami śródlądowymi płynącymi i stojącymi.

Dla terenów **WS** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji:

- Utrzymanie i ochrona zasobów wodnych.
- Utrzymanie istniejących zasobów przyrodniczych.
- Wykluczenie zabudowy, za wyjątkiem urządzeń wodnych i obiektów melioracji oraz obiektów i urządzeń służących zabezpieczeniu przeciwpowodziowym i przeciwerozojnym.

3.3.21. Tereny tras komunikacyjnych – (KDGP, KDG, KDZ, KDL, KDD)

Obejmują istniejące i projektowane drogi i ulice.

Dla terenów tras komunikacyjnych ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji:

- Utrzymanie, przebudowa i realizacja lokalnego i ponadlokalnego układu drogowego.
- Dopuszcza się lokalizację niezbędnej sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, pod warunkiem uzyskania zgody zarządcy drogi.
- Dopuszcza się przebudowę i rozbudowę istniejącej zabudowy położonej w liniach rozgraniczających dróg, pod warunkiem uzyskania zgody zarządcy drogi.
- Obowiązują następujące szerokości dróg w liniach rozgraniczających, zgodnie z przepisami odrębnymi:
 - KDGP – 40 m;
 - KDG – 25 m;
 - KDZ – 20 m;
 - KDL – 12 m;
 - KDD – 10 m.

3.3.22. Tereny infrastruktury technicznej IT

IT/W – Tereny inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej i komunalnej – zaopatrzenie w wodę.

IT/K – Tereny inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej i komunalnej – odprowadzanie i oczyszczanie ścieków.

Obejmują grunty, na których istnieją lub projektowane są obiekty i urządzenia z zakresu infrastruktury technicznej, zgodnie z poszczególnymi kategoriami terenów.

Dla terenów **IT/W, IT/K** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju i formy zabudowy, standardów urbanistycznych oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- Utrzymuje się oraz dopuszcza się realizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, związanych z poszczególnymi kategoriami terenu. W terenach tych dopuszcza się również lokalizację obiektów administracyjnych i gospodarczych, związanych z funkcją podstawową, placów manewrowych i miejsc postojowych.
- Dla wyżej wymienionych terenów obowiązuje zachowanie w planach miejscowych stref ochronnych lub technicznych, zgodnie z przepisami odrębnymi.
- W planach miejscowych powinny zostać ustalone zasady kształtowania zabudowy tak, by obiekty spełniały swoje funkcje, a forma architektoniczna nawiązywała do form ustalonych dla terenów sąsiadujących.

W zakresie ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych:

- Uwzględnienie wymogów bezpieczeństwa przed porażeniem prądem elektrycznym dużych ptaków na słupach energetycznych, jak również ochrony przed bezpośrednią kolizją z linią energetyczną.
- Dążenie do eliminacji napowietrznych linii energetycznych i zastępowanie ich podziemnymi, kablowymi liniami energetycznymi.

4. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYROD- NICZEGO

4.1. OBIEKTY I TERENY OBJĘTE OCHRONĄ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

System przyrodniczy tworzą obiekty i tereny objęte ochroną na podstawie przepisów odrębnych. Są to:

POMNIKI PRZYRODY

Pomniki przyrody żywej

Dąb szypułkowy położony w północno-zachodniej części miejscowości Gierałtowiczki w parku zabytkowym.

Dąb szypułkowy położony w północno-zachodniej części miejscowości Gierałtowiczki w parku zabytkowym.

Dąb szypułkowy położony w północno-zachodniej części miejscowości Gierałtowiczki w parku zabytkowym.

Lipa położona w centralnej części miejscowości Gierałtowice w parku.

LASY OCHRONNE

Są to lasy wodochronne, położone generalnie w zachodniej, północnej i wschodniej części gminy o łącznej powierzchni około 183,6 ha.

OBSZARY NATURA 2000

„Dolina Dolnej Skawy” – PLB 120005

Obszar Doliny Dolnej Skawy obejmuje największe kompleksy stawów Ziemi Oświęcimsko-Zatorskiej: Spytkowice, Przeręb, Bugaj oraz Stawy Monowskie. Stawy obejmują około 1500 ha jego powierzchni. Prowadzona jest tu intensywna hodowla ryb, wiele zbiorników jest mocno zarośniętych roślinnością wodną. W ostoi znajdują się żwirownie z wyspami, chętnie zasiedlanymi przez ptaki. Występuje tutaj co najmniej 17 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, dla których wyznacza się ostoje sieci Natura 2000; 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (PCKZ). Stawy te to jedno z nielicznych w Polsce stanowisk lęgowych podgorzałki (kaczki zagrożonej w skali światowej). Lęgną się tutaj również inne gatunki zagrożone w Europie: ślepowron, mewa czarnogłowa, rybitwa białowąsa (PCKZ, najliczniejsze stanowisko w kraju), bąk (PCKZ), bączek (PCKZ), zausznik, czapla purpurowa, kropiatka, zielonka (PCKZ), hełmiatka, rycyk, krwawo dziób, rybitwa czarna oraz podróżniczek.

W granicach gminy Wieprz znajduje się niewielki fragment obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”. Obejmuje on fragment doliny Wieprzówki w północnej części gminy wraz z kompleksami stawów rybnych - Stawy Gierałtowskie, Stawy Frydrychowskie, oraz część kompleksu Stawy Rudze położonego w Przybradzu. Dla wszystkich terenów położonych w granicach obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy” (PLB 120005) obowiązują ustalenia planu zadań ochronnych sporządzonego dla tego obszaru.

4.2. POLITYKA OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Przedmiotem polityki w tym zakresie jest całokształt zagadnień związanych ze środowiskiem przyrodniczym. Obejmują one geologię i geomorfologię obszaru w tym zagrożenie ruchami masowymi ziemi, gleby, hydrografię (w tym zagrożenia powodziowe) i hydrogeologię, jakość powietrza i klimat akustyczny a także elementy wpływające na bioróżnorodność terenów gminy.

Głównymi celami polityki są:

- zachowanie najcenniejszych przyrodniczo i charakteryzujących się największą bioróżnorodnością terenów gminy;
- ochrona terenów o najwyższych walorach przyrodniczych, jako głównych elementów systemu przyrodniczego;
- kształtowanie terenów o potencjalnie dużych walorach przyrodniczych w kierunku umożliwienia ich optymalnego funkcjonowania w systemie przyrodniczym gminy.

Działania samorządu gminy na rzecz poprawy stanu środowiska przyrodniczego są integralną częścią dążeń do poprawy jakości życia mieszkańców gminy i do zwiększenia atrakcyjności gminy dla gości. Zaś ochrona zasobów środowiska jest warunkiem trwałego utrzymania tej jakości na satysfakcjonującym poziomie.

Realizacja polityki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego polegać będzie na następujących działaniach w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego.

Zasoby i zagrożenia geologiczne

- ochronie znajdującego się na północnym krańcu gminy niewielkiego fragmentu udokumentowanego złoża węgla kamiennego „Zator” występującego w głęboko zalegających utworach karbonu. Jednakże ze względu na znaczne głębokości jego występowania nie ma na razie perspektyw gospodarczego wykorzystania tych zasobów;

- ograniczeniu lokalizacji nowej zabudowy na osuwiskach oraz obszarach zagrożonych osuwaniem jedynie do przypadków, w których wprowadzone do ustaleń planów miejscowych zapisy związanych z wyeliminowaniem lub istotnym ograniczeniem zagrożenia osuwiskowego na tą zabudowę zapewnią jej właściwe zabezpieczenie przed tym zjawiskiem.

Gleby i rolnicza przestrzeń produkcyjna

Największy udział w glebach na obszarze gminy zajmują gleby III klasy bonitacyjnej. Gleby II klasy bonitacyjnej występują w znikomej ilości. Stosunkowo duży udział zajmują również gleby IV klasy bonitacyjnej. Sprawia to, że konieczna jest rozważa w zajmowaniu nowych terenów rolnych na cele inwestycyjne. Polityka ochrony gleb i rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie polegać będzie na:

- koncentracji zainwestowania w już istniejących układach zabudowy poszczególnych miejscowości gminy oraz wokół już istniejących przysiółków;
- dopuszczeniu realizacji nowej zabudowy zagrodowej w terenach rolnych tylko dla gospodarstw o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 3 ha;
- zachowaniu i tworzeniu zadrzewień i trwałych użytków zielonych o znaczeniu przeciwoerozyjnym;
- wyznaczeniu w planach miejscowych obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej bez prawa zabudowy;
- ograniczaniu negatywnego oddziaływania pozarolniczej działalności gospodarczej na otaczające tereny rolne.

Wody powierzchniowe i podziemne, zagrożenie powodziowe

Głównymi rzekami gminy są Wieprzówka i jej prawobrzeżny dopływ Frydrychówka. Oprócz nich na terenie gminy jest szereg mniejszych cieków wodnych pozostających w administracji bądź to Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie albo Małopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Krakowie a więc w stosunku do których nadzór właścicielski sprawuje Marszałek Województwa Małopolskiego. Ze względu na skalę opracowania na załącznikach graficznych („Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego” i „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego”) do niniejszego studium przedstawiono rzeki Wieprzówka i Frydrychówka. Podstawowymi działaniami w zakresie ochrony sieci rzecznej na terenie gminy będą:

- zachowanie ciągłości wszystkich cieków wodnych pokazanych i niepokazanych na załącznikach graficznych do niniejszego studium;
- umożliwienie wykonywania wszelkiego rodzaju działań związanych z ich konserwacją i regulacją oraz zabezpieczeniem przeciwpowodziowym.

Rzeka Wieprzówka niesie na terenie gminy wody III klasy czystości. Zanieczyszczenie tej rzeki jest powodowane głównie przez zrzuty ścieków powyżej terenu gminy, toteż wpływ samorządu gminy na jakość wody w Wieprzówce, a także na jakość wód podziemnych pozostających w kontakcie z wodami tej rzeki jest ograniczony.

Potrzebna jest jednak lokalna polityka ochrony jakości wód powierzchniowych i podziemnych zarówno w odniesieniu do Wieprzówki i Frydrychówki jak i pozostałych wód. Polegać będzie ona na:

- budowie systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków obejmującego docelowo swym zasięgiem całość zwartych terenów osadniczych gminy;
- wyposażeniu obiektów zlokalizowanych poza zwartymi terenami osadniczymi (zabudowa mieszkaniowa, gospodarstwa rolne i inne) w indywidualne (przydomowe) urządzenia oczyszczania ścieków;
- zachowaniu i rekonstrukcji naturalnego otoczenia cieków wodnych (zadrzewienia wzdłuż koryt, trwałe użytki zielone w sąsiedztwie koryt).

Ponadto w miarę możliwości samorząd gminy będzie wspierać wszelkie działania ponadlokalne zmierzające do poprawy jakości wód rzeki Wieprzówki.

Rzeki Wieprzówka i Frydrychówka niosą za sobą zagrożenie powodziowe na obszarze gminy. Zasięg tego zagrożenia, został określony w następujących opracowaniach Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie:

- „Studium określające granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Skawy”, stanowiące I etap studium ochrony przeciwpowodziowej, z 2005 roku;
- „Analiza zagrożenia powodziowego w zlewni Skawy” z 2013 roku;

które objęły również wspomniane wyżej ciek wodne, czyli Wieprzówkę i Frydrychówkę. W pierwszym z nich określono granice obszarów szczególnego zagrożenia powodzią a w drugim granice obszarów objętych zasięgiem zalewu wodą, w obu przypadkach, między innymi o prawdopodobieństwie przewyższenia Q 1% (woda stuletnia) dla tych rzek.

Polityka przestrzenna w odniesieniu do wymienionych wyżej obszarów polegać będzie na:

- uwzględnieniu zakazów, nakazów, dopuszczeń i ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obejmującym zasięg zalewu wodą o prawdopodobieństwie Q 1%;

- ograniczeniu lokalizacji nowej zabudowy w granicach obszaru objętego zasięgiem zalewu wodą o prawdopodobieństwie Q 1% położonego poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią;
- zapewnieniu możliwości szybkiej ewakuacji ludności w sytuacji zagrożenia poprzez odpowiednie rozwiązania w zakresie transportu drogowego;
- ewentualnej budowie obwałowań dla ochrony zagrożonych terenów zainwestowanych.

Polityka przestrzenna w odniesieniu do terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie innych małych cieków na obszarze gminy polegać będzie na:

- nierozszerzaniu terenów przeznaczonych do zainwestowania w obrębie potencjalnych terenów zalewowych;
- regulacji, tam gdzie to konieczne, małych cieków wodnych;
- ewentualnej budowie obwałowań dla ochrony zagrożonych terenów zainwestowanych.

Jakość powietrza i klimat akustyczny, redukcja zanieczyszczeń powietrza i hałasu

Na terenie gminy Wieprz nie prowadzi się aktualnie badań monitoringowych stanu powietrza atmosferycznego. Pewien wpływ na jakość powietrza na terenie gminy mają zakłady przemysłowe zlokalizowane poza terenem gminy. Niemniej jednak polityka ochrony jakości powietrza na terenie gminy będzie się koncentrować na lokalnych źródłach zanieczyszczeń powietrza takich jak: ogrzewanie budynków, działalność produkcyjna i usługowa, transport samochodowy.

Redukcja zanieczyszczeń powietrza powstających w wyniku ogrzewania budynków polegać będzie na:

- utrzymaniu i rozbudowie systemu zaopatrzenia w gaz umożliwiającego wykorzystanie gazu do celów grzewczych;
- promocji energooszczędnych form budownictwa.

Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza pochodzących z zakładów usługowych i produkcyjnych osiągnąć będzie poprzez:

- modernizację istniejących zakładów w kierunku minimalizacji ilości emitowanych zanieczyszczeń;
- dopuszczenie lokalizacji nowych zakładów tylko pod warunkiem nie pogarszania jakości powietrza atmosferycznego.

Redukcja zanieczyszczeń powietrza, których źródłem jest transport samochodowy polegać będzie na:

- tworzeniu pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu;
- tworzeniu ułatwień dla ruchu pieszego;
- budowie ścieżek rowerowych służących zarówno dla celów rekreacyjnych jak i dojazdów do pracy.

Powyższe działania uzupełnione o stosowanie w razie potrzeby zabezpieczeń akustycznych dla istniejących i nowopowstających budynków służyć będą równocześnie poprawie klimatu akustycznego.

Bioróżnorodność terenów gminy

Na politykę utrzymania i wzbogacania bioróżnorodności terenów gminy składać się będą następujące działania:

- utrzymanie istniejących lasów, zadrzewień i dużych kompleksów trwałych użytków zielonych, ze szczególnym uwzględnieniem zadrzewień położonych wzdłuż cieków wodnych;
- umożliwienie migracji gatunków pomiędzy obszarami o największej bioróżnorodności poprzez utworzenie ciągłego systemu terenów o znaczeniu ekologicznym, nierozszerzanie terenów zainwestowania w ich obrębie i niezwiększanie intensywności zainwestowania ponad ustalenia obecnie obowiązującego planu;
- tworzenie nowych zalesień i zadrzewień zwłaszcza o znaczeniu przeciwoerozyjnym;
- ochrona obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy oraz pomników przyrody ożywionej.

5. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW KRAJOBRAZU KULTUROWEGO ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

5.1. OBIEKTY I TERENY OBJĘTE OCHRONĄ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

System kulturowy tworzą obiekty wpisane do rejestru zabytków wraz ze strefami ochrony konserwatorskiej, obiekty wpisane do ewidencji zabytków oraz stanowiska archeologiczne wpisane do ewidencji zabytków archeologicznych.

Na terenie gminy Wieprz znajduje się pięć obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków. Są to:

- **Zespół dworsko-parkowy obejmujący 2 oficyny dworskie – murowane (z poł. XIX w.), spichlerz dworski – murowany (z poł. XIX w.) oraz park i stawy wodne w Gierałtowiczkach**
- **Zespół dworsko-parkowy obejmujący budynek dworu – murowany (z przełomu XVIII/XIX w.), dawny spichlerz – murowany (z pocz. XIX w.), budynek gorzelni – murowany (z pocz. XIX w.) w Nidku**
- **Kościół parafialny p.w. Św. Szymona i Judy – drewniano-zrębowy z 1539 roku w Nidku**
- **Kaplica p. w. Św. Katarzyny Sieneńskiej z 1869 roku w Przybradzu**
- **Budynek dawnego dworu wraz z aleją grabową i otoczeniem z 2 poł. XIX w. w Przybradzu**

Dla ochrony wyżej wymienionych obiektów obowiązują przepisy odrębne oraz wyodrębnione zostały **strefy ochrony konserwatorskiej** wyznaczone wokół obiektów wpisanych do rejestru zabytków. W strefach tych obowiązują ochrona i właściwa ekspozycja obiektów objętych ochroną, zachowanie historycznej sieci dróg i rzek, zieleni oraz granic działek. W przypadku otaczającej dysharmonijnej zabudowy obowiązuje poprawa jej wyglądu (w nawiązaniu do architektury obiektów zabytkowych). Wszystkie działania związane z zagospodarowaniem terenów w tych strefach wymagają akceptacji działań i dostosowania się do warunków podanych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Ponadto na terenie gminy Wieprz znajduje się szereg obiektów wpisanych do **ewidencji zabytków**. Ponieważ gmina Wieprz nie posiada w chwili obecnej sporządzonej aktualnej gminnej ewidencji zabytków, wykorzystano dla ich określenia informacje z ewidencji zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Zostały one

wymienione w rozdziale 2.4.2. uwarunkowań do niniejszego studium. Nie mniej będą one wymagały aktualizacji po sporządzeniu gminnej ewidencji zabytków.

Do ochrony prawem miejscowym wskazuje się zachowane przykłady architektury tradycyjnej, które nie utraciły cech stylowych – wyszczególnione w ewidencji zabytków. Dla obiektu/zespołu obiektów należy ustalić w planach miejscowych, zgodnie z przepisami odrębnymi, przepisy określające zakres dopuszczonych prac na obiekcie/zespole obiektów i w jego/ich otoczeniu, ze szczególnym uwzględnieniem regulacji dotyczących ochrony cech stylowych zabudowy. W przypadku koniecznych wyburzeń obiektów należy każdorazowo uzyskać pozytywną opinię konserwatorską oraz wykonać konieczną dla celów archiwalnych dokumentację konserwatorską. Obowiązuje zachowanie:

- zabytkowej zabudowy, dla której szczegółowe zasady ochrony ustalone będą w planach miejscowych;
- walorów historycznych i kompozycyjnych, rozplanowania i dyspozycji przestrzennej; w szczególności ochronie podlegają: układ dróg i ścieżek wewnętrznych, wnętrza urbanistyczne, historyczne założenia zieleni.

Przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej, w dostosowaniu do historycznego układu urbanistycznego i form zabudowy tradycyjnej, w otoczeniu o dopuszcza się:

- uzupełnienia nową zabudową;
- przebudowę, rozbudowę i zmianę funkcji obiektów zabytkowych.

Zasady rewaloryzacji zabytkowej substancji oraz kształtowania nowej zabudowy w zgodzie ze skalą i tradycją przestrzenno-historyczną, winny być sprecyzowane w zapisach planów miejscowych, a w szczególności zawierać ustalenia dotyczące: układu kalenicy, wysokości zabudowy, ukształtowania bryły obiektów; w tym form dachów i rzutu budynków, rozwiązań elewacji; detalu architektonicznego, stolarki okiennej i drzwiowej, kolorystyki i materiałów wykończeniowych.

W zależności od uwarunkowań i specyfiki obiektu, bądź obszaru objętego ochroną, przyjęte w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego rozwiązania powinny ponadto:

- określać zasady podziału historycznych działek i sposób ich zabudowy;
- ustalać, w zależności od potrzeb, nakazane bądź nieprzekraczalne linie zabudowy;
- sankcjonując historyczny układ ciągów komunikacyjnych, w razie potrzeby ustalać zasady ewentualnej jego rozbudowy;

- ustalać zasady sytuowania nośników treści informacyjnych (szyldy, oznakowania, reklamy);
- wprowadzać regulacje dotyczące sposobu zagospodarowania i kształtowania zieleni;
- uwzględniać powiązania ciągów widokowych w celu ochrony ekspozycji krajobrazu.

Na obszarze gminy Wieprz występują także stanowiska archeologiczne wpisane do **ewidencji zabytków archeologicznych**, które wskazuje się do objęcia ochroną prawem miejscowym, zgodnie z przepisami odrębnymi. Ustala się ponadto, że:

- działalność budowlana jest możliwa zgodnie z przepisami odrębnymi; na obszarach stanowisk archeologicznych dopuszcza się prowadzenie prac ziemnych wyłącznie pod nadzorem archeologicznym, na który należy uzyskać zezwolenie u Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- przy wydawaniu decyzji administracyjnych wymaga się podania informacji o obecności stanowiska archeologicznego i ustawowych obowiązkach wynikających z tego faktu.

5.2. POLITYKA OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU

Celem polityki w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu na obszarze gminy jest:

- zachowanie i wyeksponowanie wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego decydujących o tożsamości kulturowej gminy;
- kształtowanie atrakcyjnego oblicza gminy, a szczególnie jego przestrzeni publicznych;
- zachowanie krajobrazu otwartego obszarów gminy o dużych walorach widokowych i przyrodniczych.

Zachowanie i ekspozycja wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego powinny polegać na:

- zachowaniu i rewaloryzacji obiektów zabytkowych wpisanych zarówno do rejestru zabytków jak też ujętych w ewidencji zabytków, ze zwróceniem szczególnej uwagi na tradycyjną zabudowę drewnianą najbardziej zagrożoną ze względu na zły stan techniczny i postępujący rozwój nowej zabudowy;
- promocji zasobów dziedzictwa kulturowego, które stanowić mogą atrakcję turystyczną gminy, poprzez informację o zabytkach, oznaczenie obiektów

zabytkowych oraz ewentualne wyznaczenie szlaków kulturowych wiodących przez najcenniejsze pod względem zachowania układów przestrzennych i obiektów zabytkowych fragmenty miejscowości;

- propagowaniu wśród mieszkańców gminy wartości zasobów dziedzictwa kulturowego gminy, jej wyglądu i atrakcyjności;
- zachowaniu historycznych układów przestrzennych oraz dalszego ich rozwoju na zasadzie kontynuacji, wymiany i uzupełniania istniejącej zabudowy;
- ochronie stanowisk archeologicznych zlokalizowanych na terenie gminy.

Kształtowanie krajobrazu kulturowego wiąże się z:

- ustaleniem zasad kształtowania formy współczesnej zabudowy zgodnie z tradycją regionu;
- przestrzeganiem ustalonych zasad w realizacji poszczególnych obiektów, szczególnie obiektów użyteczności publicznej;
- dążeniem do poprawy wyglądu i ujednoczenia wewnątrz poszczególnych miejscowości, zwłaszcza terenów mieszkaniowych o zróżnicowanej formie i gabarycie oraz chaotycznie usytuowanej zabudowie, poprzez zwrócenie uwagi na ogrodzenia, zieleń, małą architekturę a w przypadku przebudowy czy remontu, poprzez poprawę formy zabudowy;
- niedopuszczeniem do rozpraszania zabudowy oraz jej żywiołowego, niekontrolowanego rozwoju;
- kontynuacją tradycyjnych układów przestrzennych;
- podniesieniem atrakcyjności centrów miejscowości (przestrzeni publicznych) ze względu na ich ważną rolę w percepcji poszczególnych miejscowości (chodniki, mała architektura, zieleń, oświetlenie);
- zachowaniem istniejących zadrzewień i założeń zielonych oraz obudowy cieków wodnych.

Zachowanie i ekspozycja krajobrazu otwartego wymaga:

- przeciwdziałania degradacji tych elementów krajobrazu naturalnego, które stanowią główny zasób gminy przez niedopuszczanie do zabudowania terenów najbardziej eksponowanych widokowo a także poprzez ochronę przed nadmiernym obudowywaniem (zagęszczaniem zabudowy) terenów położonych wzdłuż dróg posiadających walory widokowe (ciągów widokowych), jak również osi i punktów widokowych;

- niedopuszczania do dewastacji krajobrazu przez budowę elementów infrastruktury technicznej nadmiernie ingerujących w tereny o szczególnych walorach krajobrazowych.

6. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

W kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy Wieprz dotyczących rozwoju komunikacji przyjęto następujące zasady konstrukcji docelowego modelu obsługi komunikacyjnej gminy:

- **efektywność pracy układu**, zabezpieczająca obsługę ruchu wewnętrznego i zewnętrznego na odpowiednich standardach;
- **zabezpieczenie możliwości zrównoważonego rozwoju** gminy;
- **elastyczność układu**, czyli dostosowanie do możliwości efektywnego sterowania ruchem;
- **realność terenową inwestycji**.

Biorąc pod uwagę – zweryfikowane, zgodnie z aktualnymi rozpoznaniem i programem urbanistycznym – przeprowadzone dotąd analizy, zaproponowano układ dróg zabezpieczający obsługę głównych kierunkowych ciężarów ruchu oraz obsługę ruchu wewnętrznego.

Układ drogowy zewnętrznych

Przez gminę przebiega droga wojewódzka nr 781 o klasie funkcjonalnej G 1/2. W granicach administracyjnych miasta Andrychów łączy się ona z drogą krajową nr 52, która ma podlegać modernizacji zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego uchwalonym przez Sejmik Województwa Małopolskiego 22 grudnia 2003 roku. W ramach modernizacji tej drogi („Beskidzka Droga Integracyjna”) przewiduje się budowę obwodnicy miasta Andrychowa, która ma przebiegać przez południowy kraniec gminy Wieprz. W ustaleniach studium w części tekstowej uwzględniono modernizację tej drogi jako zadanie rządowych i wojewódzkie. Droga ta posiada sporządzone „Studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowe”, które pozwala określić wymaganą na jej potrzeby zajętość terenu a także potencjalne jej oddziaływanie na otoczenie. Na rysunku studium zaznaczony został jej przebieg zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego sołectw gminy Wieprz. Modernizacja (budowa) tej drogi może zostać zrealizowana zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 2003 roku *o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych* po uprzednim przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Poprzez węzły zmodernizowanej drogi

krajowej z drogą wojewódzką i drogami powiatowymi zostanie zapewnione powiązanie gminy z krajowym układem drogowym.

Ponadto układ dróg zewnętrznych stanowić będą istniejące drogi powiatowe wymienione w rozdziale 2.8.1. uwarunkowań niniejszego studium.

Układ drogowy wewnętrznych

Obsługa wewnątrzgminna będzie się odbywać głównie poprzez system dróg gminnych (w tym dróg publicznych) - modernizowany w zakresie ich parametrów technicznych i poprawy jakości nawierzchni. Spójność funkcjonalna układu wewnętrznego nie będzie zakłócona przebiegiem obwodnicy, gdyż nie będzie ona przecinać wielu ważnych jego elementów. Gmina posiada dużą gęstość istniejących powiązań lokalnych, w tym również o nawierzchni żwirowej bądź gruntowej, które będą sukcesywnie modernizowane. Rozbudowa układu lokalnego wewnętrznego (drogi dojazdowe i wewnętrzne) będzie postępować w miarę uruchamiania nowych terenów budowlanych i potrzeb obsługi mieszkańców. Wyznaczanie przebiegu tych dróg będzie się odbywać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z przepisami odrębnymi. Skala Studium i stan rozpoznania potrzeb na etapie jego sporządzania, w tym późniejszych podziałów nieruchomości, determinuje przyjęcie takiej polityki gminy. Na rysunku Studium pokazano ważniejsze powiązania w zakresie publicznych dróg gminnych zabezpieczających jej prawidłowy rozwój.

Zaplanowane i utrzymane główne kierunki docelowego rozwoju układu komunikacyjnego gminy zapewniają możliwość prawidłowego funkcjonowania wszystkich podsystemów transportowych, w tym również dobrego poprowadzenia przebiegu linii **komunikacji publicznej**, uporządkowania komunikacji **pieszej** oraz **segregacji ruchu pieszego i rowerowego** w kolejnych etapach zadań planistycznych i projektowych.

Zasady kształtowania sieci drogowej

Zaleca się, zgodnie z wymogami normatywnymi, przyjęcie rezerwy na pasy dróg zależnie od ich klas funkcjonalnych. W wyszczególnieniu podano szerokości pasów regulacyjnych o wielkościach średnich, z uwagi na konieczność rezerw na prowadzenie infrastruktury technicznej towarzyszącej drodze oraz ścieżek rowerowych i chodników dla pieszych (szczególnie przez obszary zabudowane poszczególnych miejscowości) oraz ewentualnych osłon izolacyjnych. Ze względu na istniejącą zabudowę należy tam gdzie to uzasadnione, dopuścić zachowanie istniejących i utrwalonych w przestrzeni linii zabudowy, pomimo niezachowania wymaganych szerokości. W nawiasach podano

minimalnie (ze względu na istniejącą zabudowę) dopuszczalne szerokości rezerw terenowych w planach miejscowych:

- **GP (główna ruchu przyspieszonego):** 1/2 - 45 m (min. 25 m);
- **G (główna):** 1/2 - 45 m (min. 25 m);
- **Z (zbiorcza):** 1/2 - 30 m (min. 20 m);
- **L (lokalna):** 1/2 - 15 m (min. 12 m);
- **D (dojazdowa):** 1/2 - 15 m (min. 10 m) (nie objęta problematyką studium).

Dla projektowania układów transportu pieszego i rowerowego należy przyjąć następujące zasady:

- trasy rowerowe:
 - trasa jednokierunkowa – szerokość zalecana 1,20 m, minimalna 0,80 m,
 - trasa dwukierunkowa – szerokość zalecana 2,40 m, minimalna dopuszczalna 1,60 m,
 - ciąg pieszo-rowerowy jednokierunkowy (dla rowerzystów) – min. 2,50 m, dwukierunkowy (dla rowerzystów) – minimum 3,50 m;
- chodniki – ciągi piesze:
 - 2,0 m – minimum szerokości ciągu bezpośrednio przy jezdni, wyjątkowo przy modernizacji 1,25 m,
 - 1,5 m – minimum samodzielnego ciągu odsuniętego od jezdni, samodzielnego.

Rozwiązanie problemu parkowania, proponuje się poprzez realizację większej liczby niedużych parkingów rozmieszczonych ekstensywnie – ze względu na możliwości pozyskania terenu i estetykę – w rejonach koncentracji usług.

Według badań socjologicznych z krajów wysoko zmotoryzowanych akceptowalne długości dojeżdżać pieszych od miejsca zaparkowania do celu podróży są następujące:

- dla parkujących w związku z pracą – do 300 m;
- dla parkujących w innych celach – do 200 m;

a w zależności od czasu postoju:

- parkujący 1 godz. - 300 m;
- parkujący 2 do 3 godz. - 450 m;
- parkujący do 8 godz. - 800 m.

Stosując się do tych zasad należy uznać, że jest możliwość dobrego rozwiązania problemu parkowania w gminie. Użytkownicy systemu muszą uznać, że przy wzrastającej wciąż motoryzacji coraz mniej będzie możliwe podróżowanie samochodem „od drzwi do drzwi”.

Konieczne inwestycje komunikacyjne:

- sukcesywne podnoszenie parametrów technicznych istniejących ciągów komunikacyjnych;
- budowa chodników wzdłuż ulic gminnych w szczególności w centralnych odcinkach poszczególnych miejscowości, koło szkół i innych obiektów generujących ruch pieszy;
- budowa ścieżek rowerowych.

Główne cele polityki komunikacyjnej gminy skupiają się na:

- zapewnieniu mieszkańcom gminy dogodnej dostępności celów ich podróży i miejsc zamieszkania w akceptowanych standardach podróżowania, przy jednoczesnej minimalizacji transportochłonności układu transportowego;
- eliminacji bądź łagodzeniu uciążliwości funkcjonalnych i środowiskowych powstających w efekcie rozbudowy elementów układu transportowego;
- wykorzystaniu dogodnego położenia gminy w stosunku do układu dróg ponadregionalnych i regionalnych dla aktywizacji gospodarczej przyległych terenów.

Niezbędny zakres działania władz gminy mający na celu realizację przyjętych kierunków zagospodarowania przestrzennego, to:

- współpraca udokumentowana istniejącymi potrzebami transportowymi – z administracją centralną i wojewódzką i powiatową – odnośnie **przyspieszenia realizacji i modernizacji dróg o charakterze ponadlokalnym**;
- modernizacja układu dróg lokalnych, korekty wybranych przebiegów w planach miejscowych;
- utrzymanie i **tworzenie nowych rezerw pod rozbudowę lokalnego układu komunikacyjnego** poprzez regulowanie spraw związanych z własnością gruntów, szczególnie na terenie zabudowy o charakterze podmiejskim w miejscowości Wieprz;
- zapewnienie możliwości niezbędnych realizacji, poprzez odpowiednią konstrukcję budżetu gminy;
- opracowanie szczegółowej koncepcji układu ścieżek rowerowych służącym mieszkańcom oraz turystom.

7. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

7.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Gmina Wieprz posiada prawidłowo funkcjonujący system wodociągowy wraz z rozległą siecią wodociagową, która obsługuje większość zabudowy na obszarze gminy. System wodociągowy nie wymaga w chwili obecnej znacznej jego rozbudowy, gdyż wydajność ujęć wody, układ sieci wodociagowej i pojemność retencyjna zbiorników magazynująco-wyrównawczych zapewniają wystarczającą dostępność i niezawodność jego działania. Stan techniczny systemu zaopatrzenia w wodę charakteryzuje się dobrym stanem i w związku z tym nie występują obecnie istotne ograniczenia w dostarczaniu mieszkańcom gminy dostatecznej ilości wody spełniającej wymogi stawiane wodzie do picia.

Do problemu o zasięgu lokalnym, który należy w pierwszej kolejności wyeliminować zaliczono stosunkowo dużą awaryjność i straty wody w części sieci wodociagowej w miejscowości Wieprz.

Istniejące kierunki zasilania w wodę są zgodne z ukształtowaniem terenu oraz istniejącymi (w niewielkim zakresie) powiązaniem infrastruktury wodociagowej z sąsiednimi gminami.

Dalszy, perspektywiczny rozwój systemu wodociagowego może być realizowany w oparciu o następujące kierunki działań:

- rozbudowa sieci wodociagowej na terenach przewidzianych do zainwestowania na bazie istniejących wodociagów;
- ewentualnego rozszerzenia terytorialnego zasięgu obsługi wodociagu grupowego Gierałowice o dodatkowe miejscowości, lub ich części w gminach sąsiednich.

Zatwierdzone zasoby eksploatowanych ujęć wody usytuowanych na terenie gminy pozwalają na zaopatrzenie w wodę z sieci wodociagowych bazujących na tych ujęciach całości ludności gminy Wieprz. W tej sytuacji najkorzystniejszym rozwiązaniem będzie bazowanie na istniejących ujęciach wody i istniejących powiązaniach infrastruktury wodociagowej, gdyż funkcjonujący od wielu lat układ jest zgodny z warunkami geomorfologicznymi i ułatwia współpracę z sąsiednimi gminami.

Ponadto polityka gminy powinna zmierzać do zwiększenia niezawodności funkcjonowania istniejącego systemu wodociagowego, co wymaga:

- renowacji lub przebudowy niektórych sieci i urządzeń zlokalizowanych na sieciach wodociagowych;

- wykonywania przeglądów i bieżących remontów pozwalających na utrzymanie ujęć wody, urządzeń i sieci wodociągowych w zadowalającym stanie technicznym.

7.2. ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW

Podstawowym kierunkiem działań powinno być sukcesywne likwidowanie bardzo dużej dysproporcji pomiędzy zasięgiem systemu wodociągowego a zasięgiem terenów objętych systemami odprowadzania i oczyszczania ścieków.

Władze gminy rozpoczęły prowadzenie intensywnych działań w kierunku uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na jej obszarze. W ramach zadania pod nazwą „Kompleksowe uporządkowanie gospodarki ściekowej w Gminie Wieprz – Budowa sieci kanalizacyjnej w Gminie Wieprz – etap I” przewiduje się zaprojektowanie i budowę sieci kanalizacji sanitarnej o łącznej długości około 53 km, o średnicach od 200 do 400 mm w obszarze miejscowości Wieprz, w tym także:

- zaprojektowanie i budowę odgałęzień (przyłączy);
- zaprojektowanie oraz budowę kolektora tłoczego w kierunku oczyszczalni ścieków ZWiK Andrychów o długości około 7 km i średnicy 100 mm;
- zaprojektowanie i budowę armatury, przepompowni ścieków i tłoczni ścieków (3 – 5 sztuk);
- zaprojektowanie i budowę przejść pod rzeką Wieprzówka.

Docelowo sieć ta ma objąć również swoim zasięgiem miejscowość Gierałtowiec położoną na północ od miejscowości Wieprz.

Miejscowości Wieprz i Gierałtowiec położone są generalnie w centralnej części gminy, wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 781. Ponadto południowa część miejscowości Wieprz graniczy z miastem Andrychów. Biorąc pod uwagę, że w chwili obecnej są to jedne z najbardziej zainwestowanych miejscowości gminy oraz wymienione powyżej przesłanki, które mogą wskazywać na to, że będą to obszary najbardziej dynamicznego rozwoju zabudowy w najbliższym czasie, przyjęcie budowy sieci kanalizacji sanitarnej w tych miejscowościach w pierwszej kolejności, należy uznać za słuszne posunięcie. Głównym problemem w realizacji powyższego zadania mogą okazać się duże środki finansowe potrzebne na jego realizację.

Ponadto przewiduje się utrzymanie jest w niniejszym studium rezerwy terenu pod oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w miejscowości Gierałtowiec, która zapewni możliwości dalszych działań związanych z wyposażaniem całej gminy Wieprz w system odprowadzania i oczyszczania ścieków.

Tereny o nielicznej i rozproszonej zabudowie, których włączenie do zbiorowych systemów kanalizacji sanitarnej wymagałoby budowy długich odgałęzień lub przepompowni ścieków powinny być wyposażone w lokalne lub indywidualne, przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Uporządkowanie gospodarki ściekowej gminy będzie procesem długotrwałym i wymagającym dużych nakładów finansowych. Dlatego proponuje się następującą kolejność działań (priorytety):

- budowa systemu kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Wieprz i Gierałtwice wraz z podłączeniem go do oczyszczalni ścieków w Andrychowcie;
- budowa systemu kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Frydrychowice i Przybradz wraz z podłączeniem go do przewidzianej do budowy oczyszczalni ścieków w Gierałtowicach;
- rozpoczęcie działań zmierzających do budowy sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Nidek i Gierałtowiczki.

Niedoinwestowanie systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków jest czynnikiem obniżającym standard życia mieszkańców oraz ograniczającym zgodny z zasadami ochrony środowiska rozwój gminy. Dlatego polityka gminy zakłada sukcesywny rozwój systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych na terenach najintensywniej zabudowanych.

Planowane systemy kanalizacji sanitarnej powinny:

- umożliwiać odprowadzanie jak największych ilości ścieków socjalno-bytowych do oczyszczalni ścieków;
- być przystosowane do etapowej realizacji, o średnicach kolektorów uwzględniających zasięg docelowy;
- być szczelne, ograniczające do minimum dopływ wód infiltracyjnych;
- być wyposażone w punkty zlewne;
- być uzasadnione ekologicznie (ochrona ujęć wody) oraz ekonomicznie (intensywność zabudowy, szkoły, obiekty użyteczności publicznej, możliwość grawitacyjnego odprowadzania ścieków).

Projektowana oczyszczalnia ścieków powinna zapewnić:

- wysoką efektywność oczyszczania, pozwalającą na odprowadzanie ścieków do rzeki o docelowej I klasie czystości wody;
- niezawodność eksploatacyjną;
- małą uciążliwość dla otoczenia;
- prawidłową gospodarkę osadami ściekowymi.

Na terenach o rozproszonej zabudowie polityka gminy powinna zmierzać do uporządkowania gospodarki ściekowej poprzez likwidację przelewowych lub nieuszczelnionych szamb i gnojowników. Ponadto gmina będzie wdrażać w dalszym ciągu system wspomaganie mieszkańców budujących lokalne lub indywidualne, przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zapewniać rzetelną informację i konsultacje dotyczące projektów przydomowych oczyszczalni oraz dysponować adresami wiarygodnych firm projektowo-wykonawczych. W rejonach gdzie nie przewiduje się budowy zbiorowych systemów kanalizacji sanitarnej dla projektowanej zabudowy należy wprowadzić obowiązek wyposażania obiektów w lokalne lub indywidualne urządzenia do oczyszczania ścieków. Oczyszczalnie te powinny być wykonywane równocześnie z realizacją zabudowy.

7.3. GOSPODARKA ODPADAMI

Głównymi kierunkami w zakresie rozwiązania problemu zbierania, składowania i utylizacji odpadów będą:

- wdrożenie i konsekwentna realizacja programu segregacji odpadów komunalnych w miejscach ich powstawania (zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa, obiekty użyteczności publicznej, obiekty usługowe i drobnej wytwórczości, zlokalizowane w obrębie zabudowy mieszkaniowej);
- systematyczny odbiór i wywożenie posegregowanych śmieci na składowiska odpadów zlokalizowane poza granicami gminy; w chwili obecnej oraz w przyszłości; nie przewiduje się lokalizacji na terenie gminy lokalnego składowiska odpadów;
- sukcesywna likwidacja dzikich wysypisk śmieci na terenie gminy;
- stała kontrola sposobu składowania oraz wywozu z terenu gminy odpadów przemysłowych powstających w wyniku działalności gospodarczej podmiotów zlokalizowanych na terenie gminy.

Głównym zadaniem w tym zakresie będzie wdrożenie systemu segregacji odpadów komunalnych w miejscach ich powstawania. Wymaga to w pierwszej fazie przeprowadzenia działań edukacyjnych, których celem będzie wskazanie zalet jego wprowadzenia i realizacji wśród społeczności lokalnej. Działania techniczne w tym zakresie spoczywać będą na instytucji, która zajmuje się okresowym wywożeniem odpadów z terenu gminy. Gmina wspierać będzie te działania od strony organizacyjnej w zakresie informowania mieszkańców o terminach odbioru odpadów, sposobach ich segregacji oraz kontrolować je w zakresie ustalania poziomu kosztów ich wywozu. Pozostałymi działaniami organizowanymi przez gminę będą: sukcesywna likwidacja

dzikich wysypisk na terenie gminy oraz okresowe zbiórki odpadów wielkogabarytowych i odpadów niebezpiecznych. Duży nacisk zostanie położony również na stałą kontrolę sposobu składowania oraz wywozu z terenu gminy odpadów przemysłowych.

Działania w tym zakresie będą miały istotne znaczenie dla utrzymania i podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy, zarówno związanej z budownictwem mieszkaniowym, jak i działalnością gospodarczą, a także podnoszenia atrakcyjności turystycznej.

7.4. ZAOPATRZENIE W GAZ

Kierunki rozwoju tego systemu będą ukierunkowane na zapewnienie zwiększonych dostaw gazu sieciowego:

- do miejscowości położonych w północnej części gminy, wyróżniających się obecnie najmniejszą liczbą odbiorców gazu – Gierałtowiczki i Przybradz;
- obecnym i przyszłym odbiorcom w obszarach, w których przewidywany jest rozwój:
 - specjalistycznej działalności usługowej produkcyjnej i gospodarczej – obszary **UC, P**,
 - układu osadniczego – obszary **MM, MU, MN**,
 - centrum usługowego miejscowości Wieprz – obszar **U/MN1** i centrów pozostałych miejscowości **U/MN2**.
- oraz odbiorcom z pozostałych obszarów, w miarę pojawiających się potrzeb.

Głównym zadaniem w zakresie zaopatrzenia w gaz jest objęcie dostawami gazu sieciowego wszystkich mieszkańców gminy wyrażających taką potrzebę i zapewnianie tych dostaw na poziomie odpowiadającym ujawniającemu się popytowi. W tym celu konieczna jest dalsza rozbudowa, skorelowana z potrzebami, oraz modernizacja istniejącej sieci rozdzielczej, uwzględniająca częściową wymianę najstarszych gazociągów stalowych na polietylenowe o większej przepustowości i odpornych na oddziaływania korozyjne – według planów przedsiębiorstwa sieciowego.

Doprowadzenie gazu sieciowego do nowych odbiorców w gminie będzie wymagało rozbudowy sieci rozdzielczej gazu średnioprężnego niestwarzającej istotnych ograniczeń przestrzennych.

7.5. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Rozwój systemu zaopatrzenia w energię elektryczną gminy Wieprz będzie zmierzał w kierunku:

- zapewnienia wszystkim mieszkańcom gminy i pozostałym odbiorcom niezawodnych dostaw mocy i energii elektrycznej o wymaganym standardzie;
- zmniejszenia występujących dysproporcji w dostawach mocy i energii elektrycznej do poszczególnych miejscowości gminy;
- zaspokojenia przyszłych potrzeb, wynikających z rzeczywistego rozwoju przestrzennego gminy i jej aktywizacji gospodarczej;
- minimalizacji kosztów ponoszonych przez gminę na oświetlenie miejsc publicznych, ulic, placów i dróg znajdujących się na terenie gminy i stanowiących mienie komunalne;
- ograniczenia niekorzystnego wpływu elektroenergetycznych linii napowietrznych na atrakcyjność krajobrazu.

Obszary o przewidywanym intensywnym, a nawet skokowym wzroście zapotrzebowania na dostawy mocy i energii elektrycznej to obszary rozwoju:

- specjalistycznej działalności usługowej produkcyjnej i gospodarczej – obszary **UC, P**,
- układu osadniczego – obszary **MM, MU, MN**,
- centrum usługowego miejscowości Wieprz – obszar **U/MN1** i centrów pozostałych miejscowości **U/MN2**.

Analogiczny, duży wzrost zapotrzebowania na dostawy mocy i energii elektrycznej wystąpi w przypadku realizacji pojedynczych, energochłonnych inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej.

Bardziej równomiernego przyrostu zapotrzebowania na dostawy mocy i energii elektrycznej oczekiwać należy na pozostałych obszarach gminy, w miarę wzrostu zainwestowania.

Głównym zadaniem w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną jest zwiększenie niezawodności dostaw mocy i energii elektrycznej o wymaganym standardzie, obecnym i przyszłym odbiorcom energii, które zostanie osiągnięte poprzez:

- sukcesywną rozbudowę i modernizację sieci elektroenergetycznej średniego napięcia i niskiego napięcia w celu tworzenia pętlowych i pierścieniowych układów zasilania oraz budowę stacji transformatorowych ŚN/nn;
- wyznaczenie w planach miejscowych rezerw terenu na powyższe cele
 - w postaci pasów wolnych od zabudowy dla linii napowietrznych 15 kV i odgałęzień od tych linii do stacji transformatorowych,
 - wyznaczenie rezerw terenu dla nowych stacji transformatorowych ŚN/nn i dróg dojazdowych do tych stacji.

Wzdłuż istniejących linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110 kV wymaga się zachowania wolnego od zabudowy pasa terenu. W niniejszym studium wyznaczono takie pasy o szerokości 30 m (po 15 m po obu stronach linii).

Ograniczenie niekorzystnego wpływu napowietrznych linii elektroenergetycznych na walory krajobrazowe i estetyczne zostanie osiągnięte w rezultacie:

- sukcesywnej wymiany, w ramach podejmowanej modernizacji, istniejących linii napowietrznych średniego i niskiego napięcia na linie kablowe na terenach centrów miejscowości, obszarach kształtowania zabudowy o charakterze i standardzie miejskim oraz na obszarach o wysokich walorach krajobrazowych;
- projektowania oraz realizacji na tych terenach nowych linii średniego i niskiego napięcia wyłącznie w wykonaniu kablowym;
- wymiany istniejących napowietrznych stacji transformatorowych ŚN/nn na stacje wewnętrzne oraz projektowania na tych terenach nowych stacji transformatorowych ŚN/nn wyłącznie w wykonaniu wewnętrzym;
- uwzględnienia w planach miejscowych rezerw terenu na wymienione cele.

7.6. TELEKOMUNIKACJA

Głównym kierunkiem rozwoju systemów telekomunikacji będzie osiągnięcie – we wszystkich miejscowościach gminy – ogólnopolskich standardów gęstości abonentów telefonii przewodowej, wyższych od standardów dla terenów wiejskich, a w dalszej perspektywie – znaczące zbliżenie się do standardów europejskich, zarówno pod względem gęstości abonentów jak i jakości i prędkości transmisji.

Uzyskanie na obszarze całej gminy ogólnopolskich standardów jakości i dostępu do sieci telekomunikacyjnej, a w dalszej perspektywie europejskich, nastąpi poprzez kontynuację dotychczasowych działań, zmierzających do poprawy poziomu usług telekomunikacyjnych i polegających na modernizacji i rozbudowie sieci i urządzeń telekomunikacji.

8. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I GOSPODARKI GRUNTAMI

8.1. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Głównym kierunkiem w tej dziedzinie będzie podniesienie standardów wyposażenia gminy w podstawowe usługi publiczne, rozbudowa systemu infrastruktury społecznej w dostosowaniu do nowych potrzeb związanych z zachodzącymi zmianami społecznymi oraz zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do świadczonych w tym zakresie usług.

Działania jakie podejmować powinna gmina koncentrować się będą w następujących sferach:

- oświaty i wychowania;
- kultury;
- ochrony zdrowia i pomocy społecznej;
- rozwoju kultury fizycznej i sportu.

Oświata i wychowanie

Głównym kierunkiem zadań w tym zakresie będzie wykształcenie społeczeństwa na ludzi otwartych, przygotowanych do samodzielnego funkcjonowania, zaradnych, posiadających wszechstronne co najmniej ogólne wykształcenie, zwiększające szansę na znalezienie w przyszłości zatrudnienia lub bycia pracodawcą.

Realizacja powyższych celów wymaga m.in.:

- dostosowania istniejącej bazy oświatowej do nowych potrzeb wynikających ze zmian w systemie oświaty;
- zapewnienia kadrze nauczycielskiej możliwości stałego dokształcania się;
- zapewnienia dostępności transportowej szkół (m.in. przez organizowanie dojazdów);
- stałej modernizacji i uzupełniania wyposażania szkół w nowoczesny sprzęt dydaktyczny;
- organizowania jak najbardziej zróżnicowanych zajęć pozalekcyjnych, ponadprogramowych pozwalających na rozwijanie zainteresowań uczniów;
- likwidacji dysproporcji w zakresie bazy dydaktycznej w poszczególnych szkołach;
- tworzenia w oparciu o bazę szkolną zajęć (kursów) ogólnie dostępnych, mających na celu zapewnienie możliwości stałego podnoszenia poziomu wykształcenia całej społeczności gminy;

- stworzenia programu modernizacji obiektów oświatowych pozwalającego na adaptację obiektów do potrzeb wynikających ze zmieniających się uwarunkowań demograficznych;
- stworzenia systemu pomocy dla młodzieży uzdolnionej umożliwiającego podjęcie studiów na wyższych uczelniach.

Dostępność do dóbr kultury

Głównym kierunkiem zadań w tym zakresie będzie zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do szeroko pojętych zasobów kultury. Wśród działań, które podjąć powinna gmina w tym zakresie pierwszoplanowe znaczenie mają:

- upowszechnianie kultury w sposób umożliwiający dostęp wszystkim mieszkańcom gminy (internet, multimedia);
- prowadzenie bibliotek – pożądanym poziomem jest ilość 3 - 4 woluminów/mieszkańca;
- nawiązywanie kontaktów i współpraca ze stowarzyszeniami społeczno-kulturalnymi;
- dofinansowywanie domów kultury, klubów wiejskich etc.;
- popularyzacja imprez kulturalnych;
- współpraca z instytucjami kulturalnymi (teatrami, chórami, orkiestrami, zespołami szkolnymi itp.) z poza gminy;
- wypracowywanie (głównie wśród młodzieży szkolnej) potrzeby rozwijania swoich zainteresowań kulturalnych;
- stałe uzupełnianie księgozbiorów szkolnych o nowe pozycje z literatury popularnonaukowej, wiedzy o świecie, nowoczesnej techniki, wydawnictw albumowych, literatury klasycznej;
- organizowanie różnorodnych konkursów szkolnych i międzyszkolnych zarówno z zakresu tzw. wiedzy szkolnej jak i wiedzy ogólnej.

Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Głównym kierunkiem zadań w tym zakresie będzie stała poprawa jakości dostępności usług z zakresu służby zdrowia i pomocy społecznej, stworzenie warunków do czynnego włączenia się w życie gminy osób o ograniczonej sprawności, bezrobotnych, osób o najniższych dochodach.

Standard proponowanych obecnie usług w tym zakresie powoduje, że dla realizacji powyższego celu działania gminy skupiać się będą głównie na tym by:

- zapewnić opiekę zdrowotną w szkołach i przedszkolach poprzez zorganizowanie gabinetów lekarskich lub przynajmniej opieki pielęgniarskiej,

- zapewnić pomoc socjalną dla najuboższych;
- propagować tzw. zdrowy styl życia;
- aktywizować bezrobotnych, organizować szkolenia i kursy pozwalające im na naukę poszukiwanych obecnie zawodów;
- uruchomić małe domy pomocy społecznej, generujące równocześnie nowe miejsca pracy;
- współpracować z organizacjami pozarządowymi.

Kultura fizyczna i sport

Głównym kierunkiem zadań w tym zakresie będzie zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do urządzeń i obiektów sportowych, możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu oraz poprawa stanu zdrowia mieszkańców.

Dla realizacji powyższego celu gmina powinna:

- współpracować z klubami sportowymi;
- propagować działania na rzecz promocji kultury fizycznej i sportu;
- organizować ogólnodostępne (masowe) imprezy sportowe;
- wyposażać poszczególne miejscowości w obiekty sportowe (sale gimnastycznej, boiska, korty);
- dofinansowywać zajęcia sportowe dla mieszkańców gminy organizowane w szkołach poza godzinami lekcyjnymi,
- organizować współzawodnictwo sportowe pomiędzy szkołami (miejscowościami);
- wytyczyć i wybudować ścieżki rowerowe (o różnym stopniu trudności);
- promować rozwój tanich dyscyplin sportowych (tenis stołowy, siatkówka, koszykówka itp.).

8.2. GOSPODARKA GRUNTAMI

Głównym kierunkiem działań w zakresie gospodarki gruntami powinno być stworzenie warunków do prowadzenia aktywnej polityki gminy w tym zakresie. Może to zostać osiągnięte tylko poprzez zwiększenie zasobu gruntów komunalnych. W głównej mierze należy zwrócić uwagę na możliwości pozyskiwania gruntów z zasobów Skarbu Państwa co nie jest obciążone dużymi nakładami finansowymi.

Następnym z kolei działaniem powinno być skupywanie terenów od właścicieli prywatnych na obszarach gdzie przewiduje się realizację inwestycji publicznych o istotnym znaczeniu dla funkcjonowania gminy. Ponadto realizacja tej polityki wymaga:

- określenia zasad dysponowania terenami mienia komunalnego, w tym zasad kontroli i egzekucji terminowości opłat za korzystanie z mienia gminnego;
- aktywnej realizacji wtórnych podziałów geodezyjnych lub scaleń w terenach wyznaczonych w planach miejscowych tam gdzie jest niezbędne z uwagi na aktualne podziały nieruchomości;
- podjęcia działań organizacyjnych służących sprawnemu pozyskiwaniu gruntów przez gminę;
- określenia przy przetargach, a następnie egzekwowania zgodnego z przeznaczeniem zagospodarowania i wykorzystywania nieruchomości komunalnych;
- różnicowania warunków finansowych korzystania z gruntów już zainwestowanych w celu wprowadzenia pożądaných zmian w istniejącym zagospodarowaniu terenu.

9. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO

Wśród inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wymienionych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, na terenie Gminy Wieprz przewiduje się modernizację drogi krajowej nr 52 („Beskidzka Droga Integracyjna”) wraz z obwodnicą miasta Andrychów co może być związane z ewentualnym wytyczeniem nowej trasy tej drogi na obszarze gminy Wieprz.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym na terenie gminy będą w najbliższych latach koncentrować się głównie na wyrównywaniu dysproporcji pomiędzy stanem zaopatrzenia w wodę a stanem odprowadzania i oczyszczania ścieków. W pierwszej kolejności przewidywana jest tutaj budowa kanalizacji sanitarnej na obszarze całej gminy.

Inne działania gminy w zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym dotyczyć będą poprawy stanu funkcjonowania systemu transportowego na terenie gminy, głównie w zakresie poprawy stanu technicznego dróg gminnych (w tym przede wszystkim tych które zaliczone są do dróg publicznych) oraz poprawy bezpieczeństwa na tych drogach (chodniki, oświetlenie itp.).

Pozostałe działania gminnych władz samorządowych w dziedzinach za które są one odpowiedzialne, podejmowane będą zgodnie ze strategią rozwoju gminy, stosownie do posiadanych środków budżetowych, oraz środków pozyskiwanych z innych źródeł finansowania.

10. OBSZARY, NA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI

10.1. PLANY MIEJSCOWE

W studium nie wskazuje się obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Nie określa się również obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości. W przypadku ich podjęcia z inicjatywy właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości – na warunkach określonych w przepisach odrębnych – należy odpowiednio uwzględnić szczegółowe warunki zagospodarowania określone w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych terenów.

Realizacja polityki przestrzennej gminy odbywać się będzie poprzez opracowywanie i realizację nowych lub zmian planów miejscowych, opracowywanie i realizację studiów, koncepcji i programów, a także poprzez inne działania władz gminy na rzecz aktywizacji gospodarczej i promocji gminy, gospodarowania mieniem komunalnym itp.

Gmina Wieprz jest w chwili obecnej w całości objęta obowiązującym planem miejscowym. Polityka władz gminy w tym zakresie ukierunkowana więc będzie na ewentualne jego zmiany stosownie do zaobserwowanych potrzeb wynikających z potrzeb rozwoju przestrzennego gminy. Ponieważ można założyć, że potencjalne zmiany planów miejscowych będą rozrzucone po całym obszarze gminy i będą dotyczyły terenów o różnej powierzchni oraz różnym, potencjalnym przeznaczeniu. Należy zatem opracować szczegółowe kryteria kwalifikowania terenów do przeprowadzenia zmian oraz kolejności ich dokonania. Możliwe jest również sporządzenie nowego planu miejscowego lub zmiana planu obowiązującego dla całej gminy Wieprz.

Na mocy art. 14, ust. 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2012 roku, poz. 647 z późniejszymi zmianami) plan miejscowy sporządza się obowiązkowo, jeżeli wymagają tego przepisy odrębne.

Na terenie gminy Wieprz, zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 roku o *ochronie gruntów rolnych i leśnych* (Dz. U. z 1995 roku, Nr 16, poz. 78 z późniejszymi zmianami) obowiązek ten dotyczy wszystkich dotychczasowych terenów rolnych, dla których w niniejszym studium wskazano inny kierunek zagospodarowania przestrzennego niż rolny lub leśny, a które dotychczas nie uzyskały zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego. Tereny takie występują we wszystkich miejscowościach gminy.

Zgodnie z art. 44, ust. 1 ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, do planu miejscowego wprowadza się ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa w zakresie lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Na terenie gminy Wieprz inwestycją taką jest modernizacja drogi krajowej nr 52 („Beskidzka Droga Integracyjna”) wraz z budową obwodnicy miasta Andrychowa. Droga ta posiada sporządzone „Studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowe”, które pozwala określić wymaganą na jej potrzeby zajętość terenu a także potencjalne jej oddziaływanie na otoczenie. W przypadku ewentualnej zmiany przebiegu tej drogi na inny niż wskazany w studium, niniejsze studium będzie wymagało aktualizacji w tym zakresie bądź droga ta będzie mogła być realizowana zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 2003 roku o *szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych* po uprzednim przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 roku o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Zakłada się, że w Studium zostały wyznaczone nowe tereny budowlane zaspokajające na długi okres – kierunkowo potrzeby rozwoju gminy. W związku z powyższym przyjmuje się za możliwe etapowe uruchamianie terenów przewidzianych w Studium do zabudowy – w zależności od zgłaszanych potrzeb inwestycyjnych oraz możliwości wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną i obsługę komunikacyjną.

Minimalny zakres merytoryczny planów będzie obejmował:

- podstawowe przeznaczenie terenów oraz zasady i warunki lokalizacji użytkowania dopuszczalnego;
- zasady i warunki pierwotnych i wtórnych podziałów geodezyjnych, minimalnej wielkości działek zgodnie z zapisami niniejszego studium; minimalne wielkości działek nie będą obowiązywały w przypadku dokonywania podziałów pod drogi, place, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej oraz w przypadku podziałów mających na celu powiększenie działek macierzystych;

- wskaźniki minimalnej wielkości powierzchni biologicznie czynnej zgodnie z zapisami studium;
- zasady kształtowania architektury i zagospodarowania terenu;
- rzut bryły budynku i jego proporcje;
- w uzasadnionych przypadkach, kolorystykę obiektów;
- szczególne warunki zagospodarowania terenów wynikające z potrzeb ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego, zasobów wodnych i zdrowia ludzi, w tym przed promieniowaniem jonizującym pochodzenia geologicznego (radonem), prawidłowego gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych;
- w uzasadnionych przypadkach, zasady ochrony i kształtowania powiązań widokowych, w tym: osie widokowe, ciągi widokowe, dominanty krajobrazowe, płaszczyzny ekspozycji;
- zasady kształtowania przestrzeni publicznych;
- zasady ochrony obiektów i terenów o wysokich wartościach kulturowych wymagających zachowania i objęcia ochroną;
- zasady kształtowania lokalnego układu komunikacyjnego i jego powiązania z układem zewnętrznym;
- minimalną ilość miejsc parkingowych dla nowo realizowanych obiektów; podane w studium wartości mogą zostać zweryfikowane w planie miejscowym w wyniku uwzględnienia specyfiki miejsca i inwestycji, której bezpośrednio dotyczą;
- zasady wyposażenia w infrastrukturę techniczną;
- wymagania w zakresie przeciwpożarowego zaopatrzenia wodnego;
- wymagania w zakresie umożliwienia administratorom cieków oraz sztabom kryzysowym dostępu do koryt cieków wodnych w celu prowadzenia robót remontowych, konserwacyjnych oraz umożliwiających prowadzenie akcji przeciwpowodziowych;
- wysokość tzw. renty planistycznej, tzn. opłaty pobieranej w trybie art. 36, ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2012 roku, poz. 647 z późniejszymi zmianami) z tytułu wzrostu wartości nieruchomości w związku z uchwaleniem lub zmianą planu miejscowego.

10.2. DOPUSZCZALNY ZAKRES ZMIAN W PLANACH MIEJSCOWYCH

Przy sporządzaniu planów miejscowych oraz ich zmian należy korzystać z dokumentów zmiany studium, w szczególności jej ustaleń tekstowych i graficznych dla zapewnienia **zgodności rozwiązań i ustaleń zmian planów miejscowych z kierunkami i polityką przestrzenną określoną w studium.**

Dopuszcza się, jako zgodne z ustaleniami studium zmiany zasięgu przestrzennego terenów określających kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz zmiany w zakresie ustaleń dla poszczególnych terenów w planach miejscowych w stosunku do ustaleń studium, pod warunkiem zachowania zgodności z określonymi w niniejszym studium celami rozwoju, w następujących sytuacjach:

- dostosowania do istniejących podziałów nieruchomości lub do zasad podziału nieruchomości określonych planach miejscowych;
- dostosowania do przyjętych w niniejszej zmianie studium ustaleń w zakresie kształtowania układu urbanistycznego lub w zakresie standardów urbanistycznych;
- konieczności lokalizacji infrastruktury technicznej, oraz lokalizacji dróg publicznych i gminnych niebędących drogami publicznymi;
- konieczności realizacji inwestycji celu publicznego;
- konieczności dostosowania granic poszczególnych terenów do istniejącej rzeźby terenu – dopuszcza się korektę zasięgu terenów wyznaczonych w studium o nie więcej niż 50 m;
- wyznaczenie w obrębie poszczególnych kategorii terenów obszarów o funkcji jednorodnej (np. wyznaczenie w terenach MU terenów usługowych lub wyłącznie z zabudową mieszkaniową);
- konieczności dostosowania granic poszczególnych terenów ustalonych w studium do zmian w przepisach odrębnych;
- przebudowy i rozbudowy istniejącej zabudowy oraz dobudowy zabudowy gospodarczej i garaży w przypadkach, gdy nie ma możliwości zachowania ustaleń dla poszczególnych typów terenów z przyczyn technicznych;
- stosowania nowatorskich rozwiązań o wysokich walorach estetycznych, harmonijnie wpisanych w otoczenie jednakże bez zwiększania dopuszczonej wysokości zabudowy;
- konieczności dostosowania do zasad kształtowania zabudowy ustalonych dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków przez właściwy organ nadzoru konserwatorskiego;

- dostosowania granic cmentarzy do wyników badań przydatności terenu przeprowadzonych zgodnie z wymogami przepisów odrębnych;
- dostosowania dopuszczalnego użytkowania terenu do stwierdzonego faktycznego zasięgu ponadnormatywnych uciążliwości tras komunikacyjnych;
- dostosowania dopuszczalnego użytkowania terenu do ustaleń dokumentacji geologiczno-inżynierskiej opracowanej zgodnie z wymogami przepisów odrębnych.

Ponadto:

- we wszystkich terenach dopuszcza się, jako zgodne z ustaleniami studium wyznaczenie w planach miejscowych niewyznaczonych w studium sieci i urządzeń infrastruktury technicznej;
- we wszystkich terenach dopuszcza się, jako zgodne z ustaleniami studium wyznaczenie w planach miejscowych niewyznaczonych w studium dróg publicznych i wewnętrznych oraz ciągów pieszo-jezdnych;
- we wszystkich terenach utrzymuje się istniejącą zabudowę z możliwością jej remontów i przebudowy; rozbudowę oraz budowę nowej zabudowy dopuszcza się pod warunkiem zgodności z ustaleniami określonymi dla poszczególnych terenów w ramach określonych kierunków rozwoju;
- we wszystkich terenach dopuszcza się wyznaczenie terenów leśnych, zgodnie z aktualnymi mapami ewidencji gruntów lub aktualnym rejestrem gruntów;
- we wszystkich terenach dopuszcza się, jako zgodne z ustaleniami studium wprowadzanie ograniczeń dotyczących zasad kształtowania zabudowy oraz wskaźników urbanistycznych mających na celu zachowanie jednorodności danego układu przestrzennego;
- dopuszcza się, jako zgodną z ustaleniami studium aktualizację spisu obiektów znajdujących się w ewidencji zabytków, w przypadku sporządzenia gminnej ewidencji zabytków (w trybie określonym w przepisach szczególnych bez konieczności zmiany studium);
- dopuszcza się, jako zgodne z ustaleniami studium zmiany przebiegu tras komunikacyjnych i ich klas funkcjonalnych;
- we wszystkich terenach, w których dopuszcza się lokalizację zabudowy mieszkaniowej dopuszcza się, jako zgodne z ustaleniami studium lokalizowanie budynków mieszkań socjalnych;
- we wszystkich terenach oznaczonych na rysunku studium symbolami UC i P dopuszcza się wyznaczenie w planach miejscowych terenów pod stacje paliw na zasadach zgodnych z przepisami odrębnymi w tym zakresie.

11. OBSZARY ROZMIESZCZENIA WIELKOPOWIERZCHNIOWYCH OBIEKTÓW HANDLOWYCH

Gmina Wieprz będzie zmierzać do zapewnienia możliwości działania na swoim terytorium różnorodnym podmiotom gospodarczym. Dotyczy to także obiektów handlowych. Ze względu na szczególne wymagania wielkopowierzchniowych obiektów handlowych w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną i transportową a także ze względu na potencjalne uciążliwości wynikające z działalności tych obiektów dla otoczenia (w tym w szczególności dla terenów mieszkaniowych) oraz ze względu na potencjalne oddziaływanie tych obiektów na warunki ekonomiczne działalności innych podmiotów w dziedzinie handlu, możliwości realizacji tych obiektów na terenie gminy Wieprz ograniczono do terenów wskazanych w niniejszym studium.

Istniejący stan zainwestowania oraz obsługi komunikacyjnej sprawiają, iż najdogodniejsze warunki dla ich lokalizacji występują w otoczeniu istniejącej drogi wojewódzkiej nr 28 i w sąsiedztwie miasta Andrychów. Wielkopowierzchniowe obiekty handlowe będą mogły być realizowane w granicach terenów UC i P na zasadach określonych w przepisach odrębnych. Konieczne będzie zapewnienie obsługi transportowej obiektów poprzez rozbudowę lokalnego układu transportowego.

12. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

Na podstawie analizy stanu istniejącego zagospodarowania przestrzennego oraz biorąc pod uwagę zamierzenia i aspiracje samorządu gminy wskazuje się następujące, wyodrębnione na rysunku studium, obszary wymagające przekształceń rehabilitacji i rekultywacji:

Obszar „Przygotowania terenów pod inwestycje generujące nowe miejsca pracy” – obejmujący tereny położone w sąsiedztwie granicy administracyjnej gminy z miastem Andrychów oraz tereny położone w sąsiedztwie istniejącej działalności gospodarczej w północno-wschodniej części miejscowości Wieprz. Przekształcenia zagospodarowania przestrzennego tego obszaru będą zmierzać w kierunku przygotowania terenów pod umożliwienie działalności usługowej i produkcyjnej dla potencjalnych inwestorów chcących rozpocząć działalność gospodarczą w gminie. Działania na rzecz przygotowania obszaru polegać będą na:

- pomocy prawnej i organizacyjnej w ustaleniu stanu prawnego gruntów;
- zapewnieniu dostępności transportowej terenu;
- uzbrojeniu terenu w niezbędne systemy infrastruktury technicznej;
- tworzeniu poprzez ustalenia zmiany planu miejscowego możliwości realizacji obiektów służących działalności usługowej i produkcji oraz zapewnienia ograniczenia niekorzystnego wpływu prowadzonej działalności gospodarczej na otoczenie.

Obszar ”Kształtowania centrum administracyjno-usługowego gminy” – obejmujący tereny zainwestowane i przeznaczone pod zainwestowanie w centrum miejscowości Wieprz. Przekształcenia zagospodarowania przestrzennego tego obszaru będą zmierzać w kierunku wykreowania centrum administracyjno-usługowego obejmującego obiekty usług publicznych i komercyjnych wraz z towarzyszącą zabudową mieszkaniową i wkomponowanymi w nie ogólnodostępnymi przestrzeniami publicznymi. Działania na rzecz kształtowania centrum administracyjno-usługowego gminy na tym obszarze polegać będą na:

- umożliwieniu poprzez ustalenia planów miejscowych lokalizacji zróżnicowanej działalności usług publicznych i komercyjnych;
- urządzaniu ogólnodostępnych przestrzeni publicznych o różnym charakterze, takich jak place, zieleńce, ciągi spacerowe, ścieżki rowerowe wkomponowanych w przestrzeń o charakterze usługowym;

- zapewnieniu odpowiedniej dostępności komunikacyjnej tego obszaru z umożliwieniem możliwości parkowania samochodów poza jego granicami lub w pobliżu jego granic z ewentualnym umożliwieniem lokalizacji miejsc postojowych, w uzasadnionych przypadkach, w jego granicach.

13. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Na rysunku studium wyznaczono, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych, mając na uwadze wymogi bezpieczeństwa osób i mienia na obszarze gminy:

- **Obszar szczególnego zagrożenia powodzią** obejmujący zasięg zalewu wodą o prawdopodobieństwie Q 1% od rzek Wieprzówki i Frydrychówki – zgodnie z opracowaniem pod tytułem „Studium określające granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Skawy”, stanowiącym I etap studium ochrony przeciwpowodziowej, sporządzonym przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie w 2005 roku, obejmującym między innymi wyżej wymienione rzeki przepływające przez Gminę Wieprz. Na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy, dopuszczenia i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią.
- **Obszar objęty zasięgiem zalewu wodą o prawdopodobieństwie Q 1%** od rzek Wieprzówki i Frydrychówki – zgodnie z opracowaniem pod tytułem „Analiza zagrożenia powodziowego w zlewni Skawy” sporządzonym przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie w 2013 roku, obejmującym między innymi wyżej wymienione rzeki przepływające przez Gminę Wieprz. W granicach tego obszaru położonych jednocześnie w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy, dopuszczenia i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią, natomiast w granicach tego obszaru położonych poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują ograniczenia dotyczące lokalizacji nowej zabudowy. Rodzaj i skala tych ograniczeń powinna zostać ustalona w planach miejscowych.
- **Osuwiska aktywne, okresowo-aktywne oraz nieaktywne a także obszary zagrożone osuwaniem** – zgodnie z informacjami zawartymi w Systemie Ochrony Przeciwosuwiskowej „SOPO” opracowywanym przez Państwowy Instytut Geologiczny oraz informacjami z Urzędu Gminy Wieprz i obserwacjami terenowymi. W granicach osuwisk oraz obszarów zagrożonych osuwaniem lokalizacja nowej zabudowy jest możliwa jedynie w przypadku wprowadzenia do ustaleń planów miejscowych zapisów związanych z wyeliminowaniem lub istotnym ograniczeniem zagrożenia osuwiskowego na tą zabudowę w stopniu adekwatnym do zaobserwowanego zagrożenia w tym zakresie.

Studium nie wprowadza nowej zabudowy na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią oraz ogranicza wprowadzanie nowej zabudowy na obszarze objętym zasięgiem zalewu wodą o prawdopodobieństwie Q 1%. Istnieje natomiast w tych obszarach zabudowa historyczna bądź też zostały wyznaczone wcześniej w planach miejscowych tereny przeznaczone pod zainwestowanie. W związku z powyższym zaleca się wprowadzenie odpowiednich ustaleń do planów miejscowych odnośnie tych terenów. Wszelka działalność inwestycyjna winna być prowadzona ze świadomością możliwości wystąpienia zagrożenia; ponadto obecni użytkownicy oraz inwestorzy winni podjąć działania (między innymi w zakresie konstrukcji i formy obiektów), zmierzające do zredukowania ewentualnych strat materialnych i niematerialnych w przypadku wystąpienia powodzi.

Studium ogranicza wprowadzanie nowej zabudowy na osuwiskach oraz obszarach zagrożonych osuwaniem do sytuacji, w których lokalizacja nowej zabudowy jest możliwa jedynie w przypadku wprowadzenia do ustaleń planów miejscowych zapisów związanych z wyeliminowaniem lub istotnym ograniczeniem zagrożenia osuwiskowego na tą zabudowę. Ponadto w obszarach tych istnieje zabudowa historyczna bądź też zostały wyznaczone wcześniej w planach miejscowych obszary przeznaczone pod zainwestowanie. W takich przypadkach zaleca się wprowadzenie odpowiednich ustaleń do planów miejscowych odnośnie tych obszarów – jakakolwiek działalność inwestycyjna powinna być prowadzona ze świadomością wystąpienia zagrożenia, przy czym każdorazowo należy ustalić geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych, a także obecni użytkownicy oraz inwestorzy winni podjąć działania (między innymi w zakresie konstrukcji i formy obiektów), zmierzające do zredukowania ewentualnych strat materialnych i niematerialnych w przypadku wystąpienia ruchów masowych ziemi.

14. OBSZARY I TERENY GÓRNICZE, UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN

Na obszarze gminy Wieprz nie ma ustanowionych na mocy przepisów odrębnych terenów i obszarów górniczych.

W granicach gminy, na jej północnym krańcu znajduje się niewielki fragment udokumentowanego złoża węgla kamiennego „Zator” występującego w głęboko zalegających utworach karbonu. Jednakże ze względu na znaczne głębokości jego występowania nie ma na razie perspektyw gospodarczego wykorzystania tych zasobów.

15. POTENCJALNE OBSZARY OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA I TERENY ZAMKNIĘTE

15.1. OBSZARY OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA

Na podstawie analizy istniejącego zainwestowania oraz w związku z realizacją przyjętych kierunków zagospodarowania przestrzennego przewiduje się, że (jeżeli z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, z analizy porealizacyjnej albo z przeglądu ekologicznego wyniknie, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem obiektu), następujące istniejące obiekty na terenie Gminy Wieprz mogą wymagać ustanowienia obszarów ograniczonego użytkowania:

- istniejąca linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV relacji Wadowice – Andrychów;
- istniejąca linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV relacji Wadowice – Oświęcim (Poręba Wielka).

15.2. TERENY ZAMKNIĘTE

Na terenie Gminy Wieprz nie występują tereny zamknięte w rozumieniu przepisów odrębnych.

16. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ, SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM

Niniejszy dokument jest formalnie drugą edycją **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieprz**. Obowiązek sporządzenia i uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynika z ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 roku, poz. 647 z późniejszymi zmianami).

Niniejsze opracowanie stanowi realizację Uchwały Nr XIX/170/12 z dnia 23 października 2012 roku Rady Gminy Wieprz w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zmiana Studium otrzymuje treść i formę, a także zakres nowego dokumentu, spełniającego wymagania:

- ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 roku (Dz. U. z 2012 roku, poz. 647 z późniejszymi zmianami);
- rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zapis ustaleń nowej edycji studium podporządkowany został priorytetowi tworzenia regulacji odnoszących się stricte do problematyki zagospodarowania przestrzennego, ograniczając do niezbędnych ustaleń o charakterze operacyjnym, których miejscem jest Strategia Rozwoju Gminy, wynikające z niej programowe działania oraz inne dokumenty polityk sektorowych.

Wzmocnienie roli studium, jako niezbędnego dokumentu planistycznego w procesie tworzenia aktów prawa miejscowego, skutkuje koniecznością określenia w studium kierunków zmian przeznaczenia terenów, ustaleniem wytycznych do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zasadą, że w wypadku sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego projekt tego planu musi być zgodny ze studium.

Weryfikacja dotychczasowej polityki przestrzennej samorządu wywołana została szeregiem innych uwarunkowań, m.in.:

- koniecznością uwzględnienia w dokumentach planistycznych przepisów nowelizowanych ustaw powiązanych z zagospodarowaniem przestrzennym, a w szczególności: ustawy o gospodarce nieruchomościami, ustaw dotyczących

środowiska: prawo ochrony środowiska, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko itp.;

- wejściem w obieg prawny dokumentów, których ustalenia winny być uwzględnione w studium lub wiążące przy jego sporządzaniu (m.in. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, Strategia Rozwoju Województwa, Strategie Rozwoju Powiatu);
- przyjęciem Strategii Rozwoju Gminy oraz innych dokumentów i programów, wymagających koordynacji działań dla osiągnięcia założonych celów.

Kształt niniejszego dokumentu został zdeterminowany:

- rozstrzygnięciami organu sporządzającego studium w sprawie rozpatrzenia nowych wniosków, złożonych po zawiadomieniu o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- faktem funkcjonowania w obiegu prawnym obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego gminy co miało zasadniczy wpływ na przyjęte w studium rozwiązania przestrzenne.

Rozstrzygnięć dotyczących kształtowania i rozwoju polityki przestrzennej w niniejszym studium dokonano przy uwzględnieniu zasad określonych w art. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przyjmując ład przestrzenny i zrównoważony rozwój jako podstawę tych działań, respektowaniu zasad konstytucyjnych, w tym ochrony własności, zasady proporcjonalności.

Do zmiany studium złożono 471 wniosków dotyczących 764 działek. Wobec powyższych postulatów zgłoszonych przez właścicieli bądź użytkowników wieczystych nieruchomości oraz decyzji o uwzględnieniu znacznej części z nich, głównym kierunkiem w polityce przestrzennej gminy staje się:

- rozwój mieszkalnictwa poprzez realizację zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej w zwartych obszarach wokół terenów już zainwestowanych oraz nowych osiedli;

pozostałe kierunki to:

- wytworzenie stref działalności gospodarczej głównie na obszarze miejscowości Wieprz;
- wykorzystanie atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo terenów w gminie dla rozwoju usług turystyki i rekreacji;
- ochrona zasobów przyrodniczych i wartości kulturowych gminy;
- uzupełnienie i rozbudowa systemów infrastruktury technicznej i drogowej.

Opracowana zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieprz utrzymuje dotychczasowe cele zagospodarowania przestrzennego gminy oraz Strategii Rozwoju Gminy Wieprz. Celem głównym jest:

Stąły wzrost standardów życia mieszkańców gminy w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów gminy zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zidentyfikowane w gminie na podstawie analizy stanu społeczno-gospodarczego. Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy są spójne z celami strategicznymi określonymi w Strategii Rozwoju Gminy Wieprz, a studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zapewnia warunki sprzyjające ich realizacji. Z punktu widzenia interesów społeczności lokalnej gminy jako podstawę formułowania ustaleń studium przyjmuje się następujące **cele operacyjne** wynikające ze strategii rozwoju gminy w następujących sferach:

- społecznej,
- ekonomicznej,
- przyrodniczej,
- kulturowej,
- przestrzennej.

W sferze społecznej:

- Zapewnienie obsługi mieszkańców w zakresie usług publicznych na poziomie akceptowanych standardów jakościowych i ilościowych.
- Zapewnienie młodzieży możliwości ogólnego, wszechstronnego wykształcenia, w sposób pozwalający na znalezienie w przyszłości zatrudnienia.
- Utworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych służących integracji społeczności lokalnej oraz zaspokajaniu potrzeb mieszkańców w dziedzinie usług, wypoczynku i rekreacji.
- Tworzenie dogodnych warunków dla realizacji twórczych potrzeb i aspiracji mieszkańców.
- Tworzenie warunków dla włączenia się w życie gminy osób o ograniczonej sprawności.
- Pomoc w możliwości uzyskania nowych kwalifikacji osobom bezrobotnym.

W sferze ekonomicznej:

- Umożliwienie rozwoju lokalnego rynku zatrudnienia i działalności gospodarczej.

- Tworzenie warunków dla lokalizacji potencjalnych inwestycji strategicznych generujących nowe miejsca pracy i dochody do budżetu gminy.
- Tworzenie warunków dla rozwoju usług z zakresu wypoczynku i rekreacji.
- Przekształcanie rolnictwa w kierunku uzyskania standardów europejskich produkcji rolnej.

W sferze przyrodniczej:

- Zachowanie istniejących wartości środowiska przyrodniczego, w szczególności na terenie obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”.
- Redukcja uciążliwości dla środowiska przyrodniczego wynikających z rozwoju przestrzennego, w szczególności z rozwoju zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej.
- Minimalizacja strat w przypadku wystąpienia powodzi i ruchów masowych ziemi.

W sferze kulturowej:

- Zachowanie i wyeksponowanie istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu, ochrona zabytkowych obiektów i zespołów oraz stanowisk archeologicznych.
- Harmonijne kształtowanie współczesnej zabudowy, dbałość o ład przestrzenny, nawiązywanie gabarytem i formą architektoniczną do tradycji.
- Zachowanie terenów otwartych o wysokich wartościach krajobrazowych i ich ochrona przed zabudową.

W sferze przestrzennej:

- **w zakresie struktury przestrzennej:**
 - Utworzenie i aktywizacja centrum administracyjno-usługowego gminy i centrów poszczególnych miejscowości.
 - Harmonijne kształtowanie systemu zainwestowania w oparciu o istniejącą zabudowę mieszkaniową, usługową i produkcyjną.
 - Utworzenie ciągłego systemu obszarów przyrodniczo czynnych stanowiących powiązania przestrzenne pomiędzy obszarami objętymi ochroną statutową.
 - Ochrona przed zabudową terenów otwartych, a w szczególności terenów użytkowanych rolniczo o najwyższych klasach bonitacyjnych gleb.
- **w zakresie transportu:**
 - Utrwalenie i modernizacja głównego układu drogowego gminy.

- Zapewnienie optymalnych warunków ewakuacji ludności i mienia z obszarów zagrożonych zalaniem w przypadku wystąpienia powodzi.
- **w zakresie infrastruktury technicznej (w tym komunalnej):**
 - Poprawa standardu świadczonych usług; w tym zwiększenie niezawodności działania systemów.
 - Uzbrojenie w sieci infrastruktury technicznej istniejącego zainwestowania oraz potencjalnych terenów rozwojowych.
 - Rozwiązanie problemu odprowadzania i oczyszczania ścieków.
 - Minimalizacja potencjalnych szkód w systemach infrastruktury technicznej na obszarach zagrożonych zalaniem w przypadku wystąpienia powodzi.
- **w zakresie infrastruktury społecznej:**
 - Polepszenie wyposażenia gminy w podstawowe usługi publiczne.
 - Dostosowanie istniejącej infrastruktury społecznej do nowych potrzeb związanych z zachodzącymi zmianami społecznymi (w szczególności w zakresie oświaty i służby zdrowia).
 - Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do obiektów oświaty, kultury, służby zdrowia itp..
 - Wyposażenie gminy w obiekty sportu i rekreacji pozwalające na aktywne spędzenie wolnego czasu oraz poprawę stanu zdrowia mieszkańców.

Do studium zostały wprowadzone zapisy odnośnie sposobu prowadzenia komunikacji ponadlokalnej i rozwoju komunikacji lokalnej, infrastruktury technicznej oraz rozszerzenie granic terenów przeznaczonych pod rozwój mieszkalnictwa i usług.

Ze względu na oczekiwania ludności odnośnie wyznaczenia nowych terenów budowlanych, wskazanych w studium, została przyjęta potrzeba zmiany planu dla terenu wszystkich miejscowości gminy, bądź wybranych obszarów – zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami w tym zakresie. W związku z tym sporządzenie zmiany w obowiązującym planie może zostać przeprowadzone w trybie sporządzania planu dla całego terenu gminy, jak i dla poszczególnych jednostek administracyjnych, bądź ich części.

Możliwość opracowywania planów miejscowych dla obszarów mniejszych niż całość miejscowości jest dopuszczona pod warunkiem sprawdzenia możliwości i poprawności powiązań transportowych i infrastrukturalnych pozwalających na zachowanie ich ciągłości.

Zakłada się, że w studium zostały wyznaczone nowe tereny budowlane zaspokajające na stosunkowo długi okres – kierunkowo potrzeby rozwoju gminy. W związku

z powyższym przyjmuje się za możliwe etapowe uruchamianie terenów przewidzianych w studium do zabudowy – w zależności od zgłaszanych potrzeb inwestycyjnych oraz możliwości wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną i obsługę komunikacyjną.